

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Os kommune

Arkivsak: 24/286
Møtedato/tid: 06.05.2024 kl. 13:00
Møtested: Nystuggu

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Ola Lund Renolen på telefon 994 48 040, eller e-post: Ola.renolen@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 29.04.2024

Mari Bakosgjelten (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Ola Lund Renolen
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
13/24	Planen for utbygging av avdeling 5 og oppstart på midlertidig storbarnsavdeling i Dalsbygda- kostnadsrammer og tidslinje
14/24	Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning for 2023
15/24	Plan for forvaltningsrevisjon – Gjennomgang av risiko- og vesentlighetsvurdering
16/24	Plan for eierskapskontroll – Gjennomgang av risiko- og vesentlighetsvurderingen
17/24	Opplæring av kontrollutvalget
18/24	Innspill til kontrollarbeidet
19/24	Godkjenning av protokoll

Planen for utbygging av avdeling 5 og oppstart på midlertidig storbarnsavdeling i Dalsbygda- kostnadsrammer og tidslinje

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Os kommune

Møtedato

06.05.2024

Saknr

13/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/122 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering.

Vedlegg

Status barnehage 2024

Notat til kontrollutvalget

Orientering til kontrollutvalget - Planen for utbygging av avdeling 5 og oppstart på midlertidig storbarnsavdeling i Dalsbygda- kostnadsrammer og tidslinje

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har bedt kommunedirektøren om en skriftlig redegjørelse om planen for utbygging av avdeling 5 og oppstart på midlertidig storbarnsavdeling i Dalsbygda.

Kommunedirektøren er bedt om å oversende redegjørelsen slik at utvalget kan behandle saken på sitt møte mandag 6. mai.

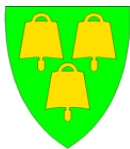
Brev til Os Kommune med kopi til kommunedirektør er vedlagt saken.

Kommunedirektørens notat og notat fra foreldregruppa er vedlagt.

Vurdering

Kontrollutvalget ønsket en skriftlig redegjørelse som skal gjennomgås i møtet 6. mai.

Kontrollutvalget bestemmer selv om og i så fall hvordan saken skal følges opp videre.

Kontrollutvalget

Orientering til kontrollutvalget - Planen for utbygging av avdeling 5 og oppstart på midlertidig storbarnsavdeling i Dalsbygda

Orientering av FSK - 007/24 vedtak

1. Os barnehage utvides og planlegges for en avdeling med kapasitet for 28 plasser i kombinasjon med store og små barn.
2. Økonomisk investeringsramme settes til 6.5 mill. inkl. Mv

Anbudsgrunnlaget ble utarbeidet og oversendt Abakus i uke 13, dem har jobbet med utkast for konkurranse og lagt jobben ut i Mercell i uke 16. Beregnet oppstar for prosjektet dersom det er innenfor rammen og vedtatt politisk vil bli uke 30-32. Ferdigstillelse er satt til uke 50 såfremst alle frister overholdes og oppstart er i henhold til oppsatt gjennomføringsplan.

Økonomi i prosjektet per april 24:

- 75.000 eks mva er belastet prosjektet for beskrivelse av prosjektet. Utarbeidet av Sweco etter minikonkurranse.

Midlertidig storbarnsavdeling i Dalsbygda

Det har vært arrangert 2 møter med foreldregruppa og leder for DB barnehage på kommunehuset. Samt en befaring/møte i arealene for å se på fremdriften og eventuelle avklaringer.

- Foreldregruppen har foretatt rydding og utvask av arealene tiltenkt bruk.
- Maling av arealene pågår gjennom dugnad.
- Elektrisk anlegg og belysning er utbedret av NØES AS.
- Montering av nytt kjøkken pågår på dugnad.

Det er utført minikonkurranse på områdesikkring som er satt i bestilling og monteres av eksterne. Minikonkurranse for lekeapparater pågår.

Foreldregruppa som har ansvaret for dugnaden er inneforstått med at arbeidene skal ferdigstilles til oppsatt av nytt barnehageår som er 01.08.2024.

Økonomi i prosjektet per april 24:

- 125.000 eks mva er belastet prosjektet for kjøkken, maling og forbruksmateriell.

Velegg: Notat om fremdrift fra foreldregruppen

Med hilsen
OS KOMMUNE

Kenneth Dåbakk
Prosjekt & Arbeidsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevet signatur

Notat fra foreldregruppa

Status/fremdriftsplan:

Frem til medio april har vi kommet et godt stykke på vei. Alle rom er ryddet og vasket ned. Dette var en stor jobb, da lite var ryddet opp i. Inne på det innerste rommet (grupperommet) stod det mye som måtte ryddes opp i før vi kunne ta fatt på arbeidet. I rommene som vi skal sette i stand oppe (personalrom og kontorplasser) var det også lite som var ryddet opp i. Ellers er kjøkkeninnredning tatt ned, og vi har kommet i gang med sparkling/maling. Vi har fått enormt god hjelp fra maler Martin Hammenga, som har hjulpet oss mye i farge- og materialvalg. Fargevalg og andre større beslutninger vi i foreldregruppa må gjøre, blir fortløpende diskutert med Ellen Østgård. Flere av veggene har vi måtte sparkle, for å få et pent resultat. Nå er hovedrom og grupperom grunnet. Frem til nå har vi hatt tre store dugnadsrunder, og flere av oss foreldrene har mange timer utenom dette også. Maler Martin Hammenga har også lagt ned mange dugnadstimer der. Vi antar at det foreløpig er lagt ned 85-95 arbeidstimer i dugnad.

Det er planlagt to maledugnader til i løpet av de to neste ukene, så vi vil komme langt med malearbeidet nå i april. I løpet av de tre neste ukene vil det komme opp skillevegg inne på toalett. Å sette opp ny kjøkkeninnredning må avvente litt inntil vi har kommet lenger på malingen. Planen er at kjøkkenet er oppe i løpet av mai. I løpet av mai/medio juni er planen at det meste av arbeid inne skal være ferdig.

Å sette opp lekeapparatene til uteområdet avventer vi til nærmere vår/sommer. Gjerdet blir satt opp av leverandør.

Vi har fått beskjed om at alt skal være klart til nytt barnehageår starter, og vi er godt i rute, selv om mye arbeid fortsatt gjenstår.

Mvh. Silje Kvilvang

Os Kommune
Rytrøa 14
2550 Os I Østerdalen

Vår saksbehandler: Torill Bakken, tlf. 90815168
E-post: torill.bakken@konsek.no
Deres ref.:
Vår ref.: 24/122-4
Oppgis ved alle henvendelser
Vår dato: 30.01.2024

Orientering til kontrollutvalget - Planen for utbygging av avdeling 5 og oppstart på midlertidig storbarnsavdeling i Dalsbygda- kostnadsrammer og tidslinje

Kontrollutvalget ba i møte 29.01 om en orientering om Orientering til kontrollutvalget - Planen for utbygging av avdeling 5 og oppstart på midlertidig storbarnsavdeling i Dalsbygda- kostnadsrammer og tidslinje.

Utvalget ønsker orienteringen 6. mai.
Det er ønskelig med en skriftlig redegjørelse innen 25.04 som gjennomgås i møtet.

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Torill Bakken
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Kopi til:
Marit Gilleberg

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning for 2023

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Os kommune

Møtedato

06.05.2024

Saknr

14/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 23/296 - 7

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget vedtar forslag til uttalelse om kommunens årsregnskap og årsberetning for 2023.
2. Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet.

Vedlegg

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning 2023

Revisors beretning 2023

Årsberetning Os kommune 2023

REGNSKAP 2023 Os

Nummerert brev nr. 2 - Negativ revisjonsberetning

Negativ revisjonsberetning 2023

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal i denne saken vedta en uttalelse om kommunekassens årsregnskap, vanligvis omtalt som kommunens årsregnskap. Uttalelsen skal gjøre formannskapet og kommunestyre oppmerksomme på forhold som har betydning for om årsregnskap og årsberetning kan godkjennes.

Uttalelsen sendes til kommunestyret med kopi til formannskapet. Formannskapet må ha uttalelsen så tidlig at det kan ta hensyn til den når det behandler innstilling om godkjenning av årsregnskap og årsberetning til kommunestyret.

Kommunekassens årsregnskap

Kommunekassens årsregnskap skal gi kommunestyret grunnlag for styring og kontroll av den samlede økonomiske utviklingen. Årsregnskapet er utformet i samsvar med gjeldende lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

Kommunedirektøren vil orientere kontrollutvalget om årsregnskap og årsberetning i møtet.

Revisjonsberetningen

Revisor bekrefter at årsregnskapet og årsberetningen inneholder opplysningene som kreves i lov og forskrift. Revisor bekrefter også at årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet, og om vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Revisjon Midt-Norge avla først en negativ beretning, datert 15. april 2024, som også er oversendt kommunestyret. Kontrollutvalget ble informert i nummerert brev (Brev nr. 2) datert 15.04. Årsaken var at årsregnskap og årsberetning ble avlagt for sent til at revisor rakk den lovpålagte fristen for å levere revisjonsberetning 15. april.

Revisor leverte sin endelige beretning 26. april. Denne beretningen erstatter tidligere avgitt beretning datert 15.04.24.

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor vil orientere om arbeidet med revideringen av kommunens regnskaper i møtet.

Vurdering

Revisor opplyser at kommunen har satt følgende finansielle måltall:

- Netto driftsresultat av driftsinntektene på minimum 2%
- Disposisjonsfondet skal være minimum 10% av brutto driftsinntekter
- Netto lånegjeld skal ikke være større enn 70% av driftsinntektene
- Egenkapitalandel for investeringer på minst 20%

Kontrollutvalget kan ikke se av hverken budsjettvedtak eller årsberetning at kommunestyret har fattet slikt vedtak, eller om måloppnåelse er vurdert og kommentert.

Formålet med uttalelsen er å opplyse om årsregnskapene og årsberetning kan godkjennes eller om det foreligger forhold som gjør at årsregnskapene eller årsberetning ikke kan godkjennes. Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å gi en uttalelse i samsvar med det vedlagte forslaget. Kontrollutvalget har likevel anledning til å gi flere kommentarer til årsregnskapene og årsberetningen.

Til kommunestyret

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning for 2023

Kontrollutvalget har i møte 6.05.2024, behandlet kommunens årsregnskap og årsberetning for 2023. Årsregnskapet viser et negativt netto driftsresultat på kr. 33.190.716.

Revisor opplyser at kommunen har satt følgende finansielle måltall:

- Netto driftsresultat av driftsinntektene på minimum 2%
- Disposisjonsfondet skal være minimum 10% av brutto driftsinntekter
- Netto lånegjeld skal ikke være større enn 70% av driftsinntektene
- Egenkapitalandel for investeringer på minst 20%

Kontrollutvalget kan ikke se av hverken budsjettvedtak eller årsberetning at kommunestyret har fattet slikt vedtak, eller om måloppnåelse er vurdert og kommentert.

I revisjonsberetning, datert 26.04.24, bekrefter revisor at regnskapet og årsberetningen er avlagt i tråd med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

Kontrollutvalget har fått muntlige orienteringer fra kommunedirektøren og fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor, de svarte også på spørsmål fra utvalgets medlemmer under behandling av saken.

Kontrollutvalget har vært løpende orientert om revisors arbeid gjennom året og i forbindelse med årsoppgjøret. Kontrollutvalget har ikke blitt kjent med forhold som har betydning for kommunestyrets godkjenning av årsregnskap og årsberetning for 2023.

Kontrollutvalget anbefaler på denne bakgrunnen at kommunens årsregnskap og årsberetning for 2023 godkjennes.

Kontrollutvalget den 06/05-2024

Kopi: Formannskapet

Til kommunestyret i Os kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskap for Os kommune som viser et negativt netto driftsresultat på kr 33.190.716. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2023, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til kommunekassen per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen og annen øvrig informasjon

Kommunedirektøren er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen og den øvrige informasjonen som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter den lovbestemte årsberetningen og annen informasjon i kommunens årsrapport. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen og annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetning datert 25.04.2024 og har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Revisjon Midt-Norge SA

Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidt norge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidt norge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- WENCHE HOLT, 26.04.2024

Forseglet av

Posten Norge

Kommunedirektørens ansvar for årsregnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med kommunelovens bestemmelser og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll som vedkommende finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger – revisjonsberetning nr. 1

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Os kommunes redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentet bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om budsjettavvik.

Se www.nkrf.no/revisjonsberetninger – revisjonsberetning nr. 1

Andre forhold

Denne beretning erstatter tidligere avgitt beretning, datert 15.04.2024, som ble avgitt ved utløpet av forskriftens frist for å avlegge revisjonsberetning. Årsberetningen var på dette tidspunktet ikke utarbeidet.

Trondheim, 26. april 2024

Wenche Holt
Oppdragsansvarlig revisor
Statsautorisert revisor

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Revisjon Midt-Norge SA

Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidt norge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidt norge.no

Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- WENCHE HOLT, 26.04.2024

Årsmelding 2023 Os kommune

Kommunedirektøren har ordet

Kommunedirektørens oppsummering

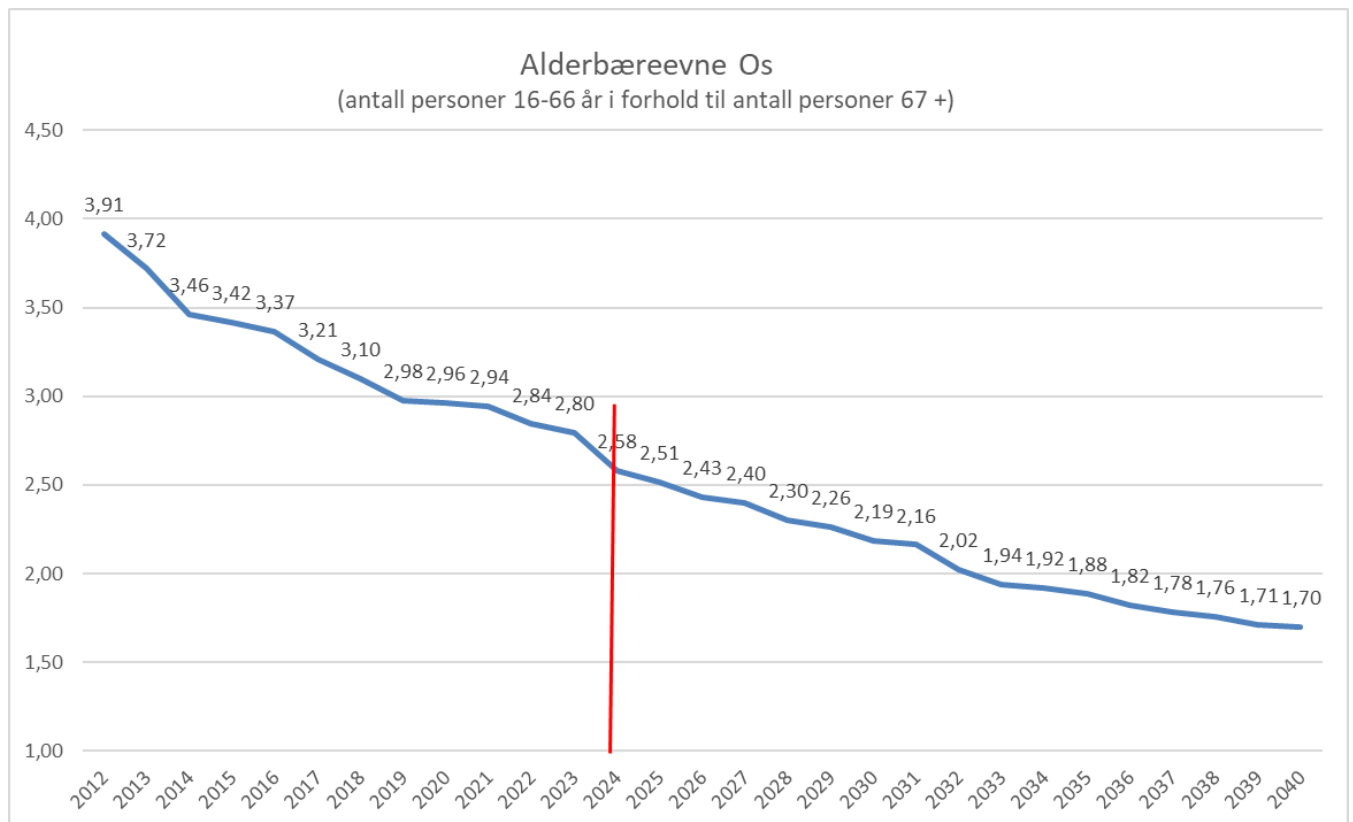
Os kommune har levert gode tjenester til innbyggerne også i 2023.

Vi vet med sikkerhet at innbyggerne trenger gode oppvekstvilkår, helse og omsorg i overskuelig framtid og at kommunen primære mål er å yte gode tjenester /yte omsorg fra vugge til grav.

Hovedutfordringer framover kan oppsummeres med

1. Tilpasninger til endringer i befolkningssammensetningen
2. Forventa nedgang i økonomien
3. Framtidig rekruttering
4. Nærvær, sykefravær og innleie vikarer.
5. Økende risiko for uønska hendelser

Aldersbæreevnen forteller oss om antall yrkesaktive pr pensjonist. Den er sterkt synkende og det viser utfordringsbildet for fremtiden. Antall eldre over 80 år og eldre blir langt flere. Dette forteller oss at i framtiden skal færre arbeidstakere forsørge flere pensjonister.

Økonomi

Os kommune har hatt en sterk negativ utvikling med tanke på økonomi i 2023. Os kommune har brukt 27,2 millioner fra disposisjonsfondet for å få regnskapet i balanse. Dette er en situasjon som ikke kan fortsette. Det betyr blant annet at tjenestetilbudet og nivået på tjenestene må gjennomgås på nytt og tilpasses økonomien. Videre må lovpålagte tjenester gå foran ikke lovpålagte tjenester. Merforbruket i Os kommune skyldes flere forhold og kan oppsummeres slik:

- Økte lønnskostnader, prisvekst, økte rentekostnader, økt sykefravær og vikarinneleie.
- Budsjett 2023 var på kr 164.019 millioner for virksomhetene. Dette er 1,5 millioner mindre enn det virksomhetene brukte; jamfør regnskapet for 2022. Budsjettet var dermed for optimistisk med tanke på lønnsvekst og prisvekst i 2023 og aktivitetsnivået/ tjenestetilbudet var for høyt i forhold til driftsramma.

Os kommune har hatt et høyt sykefravær på flere avdelinger og det betyr at sykefravær og innleie av vikar er utslagsgivende på årets resultat. Det må derfor settes inn mange tiltak for å øke nærværet i 2024.

Kommunestyret har også gitt kommunedirektør og politisk ledelse i oppgave å se på andre inntektskilder til Os kommune; og dette blir fulgt opp i 2024.

Tjenester

Os kommune har 50 ulike yrkesgrupper og 207,6 årsverk i faste årsverk.

Os kommune er rigget for å levere gode tjenester hele året .

Helse og omsorg

Os kommune er på topp på kommunebarometeret når det gjelder helse og omsorg. Dette betyr

- Andelen av ansatte med fagutdanning er 90 prosent. Landsgjennomsnittet er 79 prosent.
- Andel plasser i skjermet enhet, målt mot beboere på sykehjem over 80 år, er 139. Landsgjennomsnittet er 50 prosent.
- Antall døgn på sykehus for utskrivningsklare pasienter per 10 000 innbyggere er 16. Landsgjennomsnittet er 127.
- Andelen som fullt ut får dekket opplevd behov for bistand til å delta i arbeid og studier, er 100 prosent. Landsgjennomsnittet er 79 prosent.

Helse og omsorg rommer folk i alle aldre og vi gir spesialiserte og individretta tjenester og ofte til en høy kostnad med mange ansatte pr bruker. Mye er også hendelsestyrt og situasjoner som kommunen ikke rår med. Dette gjelder for eksempel når utsatte barn og unge får behov for akutt plassering/fosterhjem og det er behov for skjerma enheter for eldre.

Os kommune skiller seg ut sml med mange andre kommuner i Innlandet ved at vi har en stor andel med ressurskrevende brukere. Os kommune selger tjenester for å drifte barnebolig på Røros med ca 17 årsverk.

Utfordringsbildet som tegnes for helse og omsorg er:

- Økende antall eldre
- Oppfølging barn og unges helse
- Ressurskrevende brukere med salg av tjenester

Årsmelding 2023

- Helsepersonell mangel og utfordringer med rekruttering, sykefravær
- Oppdatere planer til strategisk planer som står seg godt over tid

I 2024 skal det jobbes fram tildelingskriterier for å fastsette hvilke rettigheter brukerne har til hvilken pris. Videre må samarbeidsavtalen om ressurskrevende brukere reforhandles.

I 2023 startet bygging av nytt helsehus som har en kostnadsramme på 33 millioner. Dette betyr at fysioterapi, helsestasjon, rus og psykiatri og legekantoret samles under et tak.

Oppvekst

Os kommune samlet alle elevene ved Os skole høsten 2023 etter en omfattende politisk og administrativ prosess. Bakgrunnen er nedgangen i antall elever og kommune-økonomi. Elevtallet er endret fra 294 elever i 2009 til ca 150 i dag. Endringen i skolestruktur og innsparingen her er ikke nok til å dekke opp kostnadsveksten som har skjedd innen helse og omsorg.

Det har vært arbeidet mye med ny skole/ ombygging av skole i 2023 etter kommunestyrets vedtak 26.januar og 21.september 2023. Det er satt flere mål for nybygg /ombygging av skole; blant annet er et mål å oppnå et areal- og energieffektivt bygg med lokaler som skaper trivsel og lærelyst. Kommunestyrets vedtak legger til grunn at politisk byggekomite skal kvalitetssikre anbudsgrunnlaget og at kommunestyret gjør endelig vedtak om bygging når anbudspriser foreligger.

Fødselstallene har gått opp i 2022 og 2023 og dette er positivt. Os kommunestyre har vedtatt å bygge en 5. avdeling ved Os barnehage. I tillegg skal det opprettes en midlertidig avdeling i Dalsbygda. Avdelingen i Tufsingdalen skal legges ned som følge av for å få barn østover i kommunen til å opprettholde barnehagetilbud

Teknisk

Teknisk har i 2023 hatt fokus på drift og vedlikehold av bygg og det er jobbet en god del med energieffektivisering i bygg. Vedlikehold nå, sparer oss for kostnader i framtida.

Os kommune har en betydelig eiendomsmasse med 93 ulike objekter som totalt omfatter 28 379 m². Forsikringssummen utgjør 591 millioner. Det har vært jobbet med energitiltak, salg av eiendommer og nybygg /ombygging skole for å redusere antall kvadratmeter og redusere FDV kostnader.

Et helt sentralt tiltak vil være å avhende noen av byggene. Vi bør derfor ha fokus på avhending av kommunale bygg som ikke er i bruk, også i 2024.

Samfunnsutvikling

Det har vært jobbet med full bredbåndsdekning og utbygging østover i kommunen i 2023. Tilgang til gode og sikre mobil og beredskapstjenester er en grunnleggende forutsetning for digitalisering i alle deler av samfunnet. Disse tjenestene har betydning for hvordan vi organiserer framtidens helsetjenester, utdanning og arbeidshverdag. Det har vært jobbet regionalt med finansieringsgrunnlaget for mobilmaster.

Rørosregionens næringshage har ansvaret for førstelinjetjenesten for Os kommune og følger opp etablerere. Os kommune er med i Visit Røros og Østerdalen. Målet her er å skape økt reiselyst til regionen og dermed verdiskapingen i regionen.

Årsmelding 2023

Os kommune gir støtte til arrangementer og sponsorstøtte. Det er gitt støtte til Femund løpet og Blæsterdagene. Vintervukku er et viktig arrangement i Os der virksomhet for kultur samarbeider med frivilligheten i kommune

Os kommunestyre har oppdatert og vedtatt flere strategiske planer og retningslinjer i 2023. Det er til eksempel kommuneplanens arealdel, klima og energiplan og retningslinjer for jord- og konsesjonsaker er oppdatert.

Os kommune har bosatt 15 personer fra Ukraina i 2023 . Det har vært mangel på boliger til å bosette flere og det jobbes for å skaffe til veie flere sentrumsnære boliger. Det jobbes på mange områder når det gjelder samfunnsutvikling

Kommunedirektøren vil med dette takke alle ansatte og ledere for å levere gode tjenester til innbyggerne i 2023. I 2024 må vi samarbeide enda tettere - politikere, administrasjon, ledelse, ansatte og tillitsvalgte slik at vi evner å levere tjenester innenfor vedtatte budsjettammer.

Økonomirapportering drift

Totaloversikt økonomi

Beløp i 1000

	Regnskap i fjor	Oppr. bud.	Rev.bud. 2023	Regnskap 2023	Avvik i kr	Avvik i %
Avsetninger og bruk av avsetninger	0	0	0	0	0	0,0 %
Til disposisjon	0	0	0	0	0	0,0 %
Administrasjon	19 347	21 996	21 996	24 831	-2 835	-12,9 %
Oppvekst	46 157	44 165	44 165	51 241	-7 076	-16,0 %
Landbruk	1 627	1 438	1 438	1 538	-100	-6,9 %
Helse og omsorg	76 158	75 934	76 119	95 976	-19 857	-26,1 %
Kultur	2 997	3 186	3 186	2 967	219	6,9 %
Kommunalteknikk	18 097	17 300	17 115	22 588	-5 473	-32,0 %
Sentrale fellesposter	-164 383	-164 019	-164 019	-199 141	35 122	21,4 %
Sum disponering	0	0	0	0	0	0,0 %
Merforbruk -/mindreforbruk +	0	0	0	0	0	0,0 %

2023 var et krevende år for Os kommune. Til dels høyt sykefravær på enkelte avdelinger som igjen medførte økt bruk av vikarbyrå og overtid.

Reguleringspremie fra KLP var også en av kostnadsdriverne for avdelingene. Riktignok ble det tatt inn mer hva gjelder premieavvik som oppveier totalt, men selve effekten vil komme til syne på avdelingene. Dette er da også en av hovedårsakene til de store avvikene og er også synlig på rammeområdet sentrale fellesposter.

Os kommune har hatt en svært negativ økonomisk utvikling i 2023. I 2023 brukte Os kommune 27, 2 millioner fra disposisjonsfondet for å få regnskapet i balanse. Det var budsjettet med bruk av 6,4 millioner. Dette kan ikke fortsette og situasjonen betyr at tjenestetilbudet og nivået på tjenestene må gjennomgås på nytt og tilpasses økonomien. Merforbruket skyldes flere forhold og kan oppsummeres slik:

- Økte lønnskostnader, økte rentekostnader, økt sykefravær og vikarinneleie
- Budsjett 2023 var på kr 164.019 millioner for virksomhetene. Dette er 1, 5 millioner mindre enn det virksomhetene brukte med tanke på regnskapet for 2022. Budsjettet var dermed for optimistisk med tanke på lønnsvekst og prisvekst i 2023 og aktivitetsnivået/ tjenestetilbudet var for høyt i forhold til driftsramma.
- 2,4 millioner - økte kostnader for lisenser
- 3 millioner - økte kostnader for renter og avdrag
- 1, 4 millioner - merforbruk barnehage grunnet sykefravær og lønnsoppgjør
- 2,5 millioner merforbruk skole og kulturskole grunnet sykefravær og lønnsoppgjør
- 19,8 millioner - merforbruk helse og omsorg
 - 2, 5 millioner merforbruk permisjoner, inneleie lege , interkommunal legevakt
 - 4,3 millioner merforbruk avlastning - sykefravær og inneleie vikar. 2 millioner skyldes ekstra kostnad fra 2022
 - 5 millioner Verjåtunet - sykefravær og inneleie vikarer
 - 1,5 millioner -økte kostnader til barneverns plasseringer
 - 1 millioner - hjemmetjenesten
 - Resterende er lønnsøkninger
- 4,6 millioner merforbruk kommunalteknikk - økte eksisterende til bygg, merkostnad interkommunalt brannberedskap , selvkost

Årsregnskap

Investeringsoversikt:

Årsmelding 2023

	Note	Regnskap 2023	Rev. budsjett 2023	Oppr. budsjett 2023	Regnskap 2022
Digitalisering		1 633 399	3 125 000	3 125 000	332 579
Velferdsteknologi innen omsorgstjenesten		161 944	375 000	375 000	730 738
Helseplattformen		640 701	1 400 000	1 400 000	7 145 174
Div investeringer, oppgr. VA		273 800	8 000 000	8 000 000	299 482
Energisparende tiltak		1 257 802	2 500 000	2 500 000	1 707 665
Solcelle Oshallen og samfunnshus		2 106 726	3 750 000	3 750 000	33 750
Forprosjekt framtidens skolebygg		4 529 675	4 375 000	1 250 000	579 596
Nye omsorgsboliger		8 023	0	0	0
Oppgradering kommunale veier		317 278	1 000 000	1 000 000	0
Helsehus		19 292 791	41 250 000	41 250 000	630 256
Kjøp av eiendom		3 105 585	0	0	75 000
Nødstrøm Verjåtunet		9 038	875 000	875 000	0
Låsesystemer		492 110	688 000	688 000	0
Stall og fjøs Oddentunet		235 026	7 000 000	7 000 000	166 573
Oppgradering rømningsveier		0	250 000	250 000	223 697
Gatebelysning, ledlys		229 890	250 000	250 000	494 973
Verksted i lagerhallen Kopparleden		397 744	250 000	250 000	420 564
Påbygg grønne Rytroa		92 509	125 000	3 750 000	452 556
Omsorgsboliger Nørnesjordet 6-16		4 187 314	17 500 000	17 500 000	497 217
Omsorgsboliger Søstergata 8		0	0	0	6 172 665
Vaskesentraller kommunale bygg		160 247	375 000	375 000	0
Messebygget		458 550	4 000 000	4 000 000	0
Forprosjekt omgjøring til forsterka enhet		0	375 000	375 000	0
Enova prosjekter		102 892	4 029 000	0	652 497
Prosjekt mangler		338 959	0	0	1 694 560
Investeringer i varige driftsmidler		40 032 001	101 492 000	97 963 000	22 309 540
	Note	Regnskap 2023	Rev. budsjett 2023	Oppr. budsjett 2023	Regnskap 2022
Investeringsmidler Fellesrådet		550 000	550 000	550 000	600 000
Velferdsteknologi innenfor omsorgstjenesten		0	0	0	62 125
Helseplattformen		0	0	0	21 405
Tilskudd til andres investeringer		550 000	550 000	550 000	683 530
	Note	Regnskap 2023	Rev. budsjett 2023	Oppr. budsjett 2023	Regnskap 2022
KLP egenkapitalinnskudd		640 798	600 000	600 000	577 371
Kjøp og salg av aksjer		27 600	0	0	13 011
Investeringer i aksjer og andeler i selska		668 398	600 000	600 000	590 382

Os kommune har investert betydelig i 2023. Det er i hovedsak to investeringer som har hatt hovedfokus. Dette er helsehuset og Nørnesjordet 6-16.

Disse investeringene ble ikke avsluttet i 2023 og er derfor videreført i 2024. Det er også investert i et nytt saksbehandlingssystem i 2023. Dette forventes å ha en positiv innvirkning på organisasjonen med tanke på tidsbruk og lisenskost. I 2023 innførte Os kommune Framsikt som løsning for økonomiplan, årsbudsjett og rapportering. Framsikt vil forenkle arbeidsprosessene for Os kommune og vil ha en forventet gevinst med tanke på spart tid.

Personal og organisasjon

Likestilling

Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillings- og diskrimineringsloven, samt for å fremme formålene i likestillings- og diskrimineringsloven når det gjelder etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

Kjønnsbalansen

Os kommune hadde pr 31.12.2023 totalt 256 ansatte, fordelt på 61 menn og 195 kvinner. Det er en klar overvekt av kvinner innen de tradisjonelle kvinneyrkene i skole, barnehage, helse og omsorg. Andelen menn er i overvekt innen virksomhet kommunalteknikk og da spesielt i avd. drift

Årsmelding 2023

Kjønnsbalanse i Os kommune pr. 31.12.2023	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Antall årsverk faste ansatte	182,81	179,1	193,69	202,5	212,6	207,61
Antall årsverk - midlertidige og faste (st%)			204,54	211,47	216,63	211,12
Antall ansatte	244	239	254	254	264	256
Antall kvinner	190	182	198	200	206	195
% andel kvinner	77,87 %	76,47 %	77,95 %	78,74 %	78,03 %	76,17 %
Antall menn	54	56	56	54	58	61
% andel menn	22,13 %	23,53 %	22,05 %	21,26 %	21,97 %	23,83 %
Antall kvinner ledende stillinger	-	-	13	13	11	11
% andel kvinner i ledende stillinger	-	-	61,90 %	61,90 %	57,90 %	57,90 %
Antall menn i ledende stillinger	-	-	8	8	8	8
% andel menn i ledende stillinger	-	-	38,10 %	38,10 %	42,10 %	42,10 %
Antall lærlinger – kvinner	5	5	1	2	1	2
Antall lærlinger - menn	2	3	2	2	2	1

Os kommune ser at det ligger stor utfordring i å rekruttere kvalifiserte menn til helse og omsorgsykker, samt til arbeid i skole og barnehager. Videre er det også en utfordring og rekruttere tilsvarende med kvinner til de mer teknisk mannsdominerte yrkene.

Ledernivå	Antall ansatte i % på ledernivå pr. 31.12.2023	
	Kvinner	Menn
Totalt	57,9	42,1
Kommunedirektør	100,0	0,0
Stabsledere	60,0	40,0
Virksomhetsledere	50,0	50,0
Avdelingsledere	55,6	44,4

Fordelingen av kvinnelige og mannlige ledere har vært stabil de siste årene.

Heltidskultur

I juni 2023 vedtok administrasjonsutvalget nye retningslinjer for heltidskultur i kommunen.

Vi har forpliktet oss til heltidskulturarbeidet gjennom både det lokale og sentrale partssamarbeidet. Med heltid menes i utgangspunktet hele stillinger (hundre prosent), men erfaringsmessig er det en kjensgjerning at ikke alle ansatte ønsker å gå i 100% stilling. Os kommune har en målsetting om at flest mulig av våre faste ansatte skal kunne tilbys fulle stillinger og det skal jobbes aktivt for at faste ansatte ikke har ufrivillig deltid.

Årsmelding 2023

Fordeling heltid/deltid pr. 31.12.2023	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Antall deltidsstillinger	-	122	135	112	120	101
Antall ansatte i faste deltidsstillinger	-	97	104	97	100	93
Antall kvinner i faste deltidsstillinger	-	78	84	76	78	73
% andel kvinner i faste deltidsstillinger	-	80,40 %	80,70 %	78,35 %	78,00 %	78,49 %
Antall menn i faste deltidsstillinger	-	19	20	21	22	20
% andel menn i faste deltidsstillinger	-	19,60 %	19,30 %	21,65 %	22 %	21,51 %

Kommunen jobbes aktivt for for å redusere bruken av uønsket deltid. Retningslinjene for heltidskultur brukes sammen med ansettelsesreglementet. Ved ledighet i stillinger prioriteres det å øke stillingsprosenten til deltidsansatte i tilsvarende stillinger, så langt det er mulig for virksomheten. En forutsetning er selvsagt at den ansatte er kvalifisert for stillingen. Heltidskultur er i fokus og det jobbes aktivt med at flest mulig stillinger lyses ut som 100 % stillinger og ikke som deltid.

Gjennomsnittlig stillingstørrelse i % for de med fast stilling pr. 31.12.2023.							
Årstall	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Kvinner	72,42	71,94	75,29	76,87	76,23	76,77	
Menn	64,89	67,37	64,84	68,07	71,41	74,45	
Totalt i org.	71,02	71,06	73,18	74,92	75,09	76,26	

Gjennomsnittlig stillingstørrelse for faste ansatte i Os kommune pr. 31.12.2023 var på 81,1%. Kvinner i faste stillinger hadde en økning i gjennomsnittlig stillingstørrelse fra 81,18% i 2022 til 83,08%. Menn derimot hadde en reduksjon fra 78,24% stilling i snitt i 2022 til 74,75% i 2023.

I 2023 var det 73 kvinner og 20 menn som hadde faste deltidsstillinger i varierende grad, mot 78 kvinner og 22 menn i 2022. Det vil si at en reduksjon i antall deltidsstillinger på 7 personer. Totalt gikk 36,3% av våre faste ansatte i deltidsstillinger i 2023

Deltidsstillinger i Os kommune pr. 31.12.2023						
	Kvinne	Mann	Antall	Kvinner %	Menn %	Samlet
Antall deltidsstilling	80	21	101	41,03 %	34,43 %	3
Ant. Fast deltid i ans%	73	20	93	37,44 %	32,79 %	3

I tabellen over ser vi at 41,03% av de av de 195 kvinnene, faste og midlertidige, som jobber i kommunen jobber deltid, men kun 37,04% av de 61 mennene.

Vi ser også at det er en del frivillig deltid blant deltidsstillingene, særlig blant kvinnene. Det vil si at det er ansatte som i utgangspunktet har en fast 100% stilling som har søkt seg ned i stillingsstørrelse. Hos kvinnene er et 8 ansatte som går i redusert stilling, og hos mennene er det 2 stk.

Det ble gjennomført en kartlegging av heltidskultur. Svarprosenten var på 28% og det var bare 7,3% av de som svarte som ønsket seg økt stillingsprosent.

Midlertidige stillinger

Av 256 hoder er det 19 ansatte som ikke har en eller annen fast stillingsprosent i bunn, dette er en reduksjon i antall midlertidige ansatte med 2 personer fra 2022. Hovedårsaken til disse midlertidige

Midlertidig ansatte pr. 31.12.2023	2018	2019	2020	2021	
Antall midlertidig ansatte	-	-	30	24	
Andel midlertidig ansatte kvinner	-	-	22	20	
Andel midlertidig ansatte menn	-	-	8	4	

stillingene er ledighet i vikariater.

Tabellen under viser gjennomsnittlige stillingsstørrelse for Os kommune i perioden 2015 til og med 2022 for de som har faste ansettelsesforhold. Som vi ser er den gjennomsnittlige stillingsstørrelsen i Os kommune for de som har en fast stilling på 80,54 %.

Rekruttering

I 2023 lyste vi ut 54 stillinger. Dette inkluderer utlysning som er gjort etter tilkallingsvikarer, åpne søknader og sommerjobb for ungdom. Ca. 80% av stillingene vi lyste ut var heltidsstillinger og resterende var deltidsstillinger med en gjennomsnittlig stillingsprosent på ca 55%.

Prosjektet sommerjobb for ungdom ble også i 2023 gjennomført som planlagt. 11 ungdommer fikk tilbud om 3 ukers sommerjobb innen forskjellige virksomheter Sommerjobb for ungdom er en fin rekrutteringsarena der virksomhetene får vist seg frem. Spesielt virksomhet helse og omsorg har gjennom årenes løp lyktes med å rekruttere via sommerjobb for ungdom til ordinære helgestillinger, vikariater og sommerjobber.

Foreldrefravær

Os kommune er som sagt tidligere en typisk kvinnearbeidsplass, noe som også viser seg på foreldrefraværet.

I perioden 01.01.23 -31.12.24 var 9 ansatte ute i fødsels-/foreldrepermisjon grunnet fødsel. Til sammen ble det tatt ut 120 uker med foreldrepermisjon. I snitt tok kvinnene ut 15,05 uker, mens mennene tok ut 9,28 uker.

Fordelingen mellom antall dager kvinner og menn som tok ut som egenmeldt fravær grunnet sykt barn i løpet av 2023 var i snitt forholdsvis lik.

Totale egenmeldte fravær grunnet barn syk (barn under 12 år) var i 2023 på 154 dager.

Av disse 154 dagene var det 32 kvinner som totalt tok ut 115 dager, noe som tilsvarer et gjennomsnittlig fravær på 3,59 dager pr. kvinne. Videre var det 12 menn som totalt tok ut 37 dager, som tilsvarer et gjennomsnittlig fravær på 3,08 dager pr mann

Likelønn

Os kommune er pålagt å gjennomføre en lønnskartlegging annet hvert år, noe som ble gjennomført i 2022. Neste kartlegging blir gjennomført i 2024.

I kommunal sektor innplasseres stillinger i 3 forskjellige kapiteler:

- Kap. 3: Her ligger kommunedirektør, virksomhetsledere, stabsledere og avdelingsledere.
- Kap. 5: Her ligger akademikerne våre - det vil si leger, ingeniører og rådgivere med mastergrad.
- Kap. 4: Her ligger øvrige stillingskoder gruppert ut fra en sentralt vedtatt lønnsstige og innplassering.

Os kommune har valgt å bruke denne kapittelinnvidlingen for å kunne kartlegge, samt sammenligne lønn på de ulike stillingsnivåene.

Os kommune følger KS sitt lønnsregulativ i kapittel 4. Avlønningen i dette kapittelet baserer seg på grunnlønn etter stillingskode/lønnsramme og ansiennitet. Det er derfor ingen forskjell mellom kvinner og menn med samme stillingskode i dette kapittelet.

Lønnsstigen i kapittel 4 blir forhandlet sentralt av KS og arbeidstakerorganisasjonene.

Ca. annet hvert år blir det sentralt bestemt at det skal avsettes en pott til lokale lønnsforhandlinger i tillegg til det sentrale resultatet. I 2021 var den lokale potten på 1 % av lønnsmassen i kommunen. Denne potten fordeles på ansatte i kapittel 4 etter forhandlinger med de tillitsvalgte. I 2022 og 2023 ble det fra sentralt hold bestemt at det ikke skulle være lokale lønnsforhandlinger og dermed ikke avsatt noen lokal pott.

For ansatte som får sin lønn justert etter kap. 3 og kap. 5 gis det ikke lønnstillegg ved de sentrale tariffoppgjørene, kun ved årlige lokale forhandlinger. Stillingskodene i disse kapitlene baserer seg på en sterkere grad av individuell lønnsfastsetting.

Ved fastsetting av lederlønninger i kap. 3 er størrelse på virksomhetene og ansvarsforhold som er retningsgivende for lønnen.

I kapittel 5 er det ikke samme automatiske sammenheng mellom stillingskode, utdanningsnivå, ansiennitet og lønn som det er for de fleste ansatte i kapittel 4. Forskjellen i lønn mellom kvinner og menn er størst i HTA. kap. 5. I denne gruppa er fastlegene sin kommunale stilling plasser, noe som medførte at kvinnes snittlønn i 2022 lå ca. 300.000,- over snittlønnen til mennene i samme kapittel.

I kommunens lønnspolitiske retningslinjer står det at "lønnsnivået for kvinnedominerte stillingskategorier skal være like høyt som for tilsvarende mannsdominerte".

Dette jobbes det aktivt med og det sees på ved lokale lønnsforhandlinger i alle kapitler.

Som vi kan lese ut fra tabellen under fra kartleggingen i 2022 er kvinner lønnsledende i alle kapitler unntatt ett og det er i kap. 3, her ligger kvinnene på 99% andel av menns lønn. Snittlønnen for kvinner i kap. 3 ligger i underkant av 10.000,- under mennenes lønn i samme kapittel.

I tabellen under har vi valgt å dele opp kap. 4 ut fra hvordan stillingene er innplassert i den sentrale lønnsstigen. Lønnsstigen går fra 0 til 16 års ansiennitet, og lønnen avhenger av hvor mange år lønnsansiennitet den enkelte har. Det at spennet kan være så stor ifht ansiennitet fra en ansatt til en annen er med på å vanskeliggjør lønnsammenligningen mellom kvinner og menn i dette kapittelet.

Vi har valgt å ikke publisere resultatet i grupper med mindre enn 5 ansatte.

NB: Tabellen underer fra lønnskartleggingen i 2022.

Kvinner andel av menns lønn i % pr 31.12.22	Kvinner
Kap. 3	99 %
Kap. 5	146 %
Kap. 4 :	
Gruppe – ufaglærte	100%
Gruppe – fagarbeidere	101%
Gruppe – stillinger med krav om fagbrev og 1 år fagskoleutdanning	-
Gruppe – Lærer og 3 - årig universitet/høgskoleutdanning	103%
Gruppe – Adjunkt og 4 - årig universitet/høgskoleutdanning	108%
Gruppe – Adjunkt med tillegg 5 - årig universitet/høgskoleutdanning	101%
Gruppe – Lektor og stilling med krav mastergrad	-
Gruppe – Lektor med tilleggsutdanning	-
Totalt	110%

Handlingsplan for likestilling

Os Kommune har en handlingsplan for likestilling. Denne ligger til grunn for arbeidet som blir gjort i hele organisasjonen på dette området. Handlingsplanen er vedtatt i administrasjonsutvalget. Administrasjonsutvalget består av representanter fra politikerne, tillitsvalgte og arbeidsgiver.

Livsfasepolitikk og seniortiltak

Utøvelse av arbeidsgiverrollen i Os kommune skal være preget av et livsfaseperspektiv. Vi prøver så langt arbeidssituasjonen tillater det, å finne gode løsninger som legger til rette for den livssituasjon de ansatte er i. Målsetningen er at en skal ha mulighet til å mestre jobben ved tilpassede, planmessige og forberedende tiltak i hele yrkesløpet. Vårt permisjonsreglement bidrar til gode velferdsordninger gjennom de ulike livsfaser.

Å beholde seniorer i jobb lengst mulig er viktig for Os kommune. Kommunen har derfor egne retningslinjer for seniortiltak som er vedtatt i administrasjonsutvalget.

Seniorer representerer erfaring, kompetanse og ofte trygghet, som det er viktig for kommunen å beholde og videreføre til yngre arbeidstakere. Kommunen er av den oppfatning at de viktigste seniortiltakene handler om god tilrettelegging, utviklende arbeidsoppgaver og et helsefremmende miljø. Alle arbeidstakere over 60 år har rett på 6 virkedager ekstraferie etter ferieloven, det vil si at arbeidstakere over 60 år har en lov- og avtalefestet rett på til sammen 6 uker ferie.

Kommunen har i tillegg en ordning med at faste arbeidstakere fra fylte 62 år, med minst 90 % stilling kan få en uke ekstra fri med lønn. Denne arbeidstidsreduksjonen kan ikke kombineres med delvis AFP eller delvis uførepensjon.

Ved utgangen av 2023 var det 25 personer som var født i 1960 eller tidligere, men alle kunne ikke benytte seg av ordningen ansettelseprosent eller at de har delvis AFP eller uføre.

Etnisitet og nedsatt funksjonsevne

Offentlige myndigheter skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme diskrimineringslovens formål som er å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, religion og livssyn.

Gjennom IA-arbeid arbeides det aktivt og systematisk med å tilrettelegge for ansatte med nedsatt funksjonsevne. Denne tilretteleggingen gjøres ofte i tett samarbeid med NAV.

Kommunen har utarbeidet kriterier for arbeidsutprøving for ansatte utenfor kommunen og vi er åpne for å bidra med arbeidsutprøving for andre grupper, noe som også blir gjort i samarbeid med NAV.

Alle søkergrupper til ulike stillinger blir vurdert uavhengig av etnisitet og andre forhold. Det er de krav stillingen setter som er avgjørende.

Os kommune jobber for at alle personer som er eller blir tilsatt i kommunen skal ha like arbeidsvilkår og ikke forskjellsbehandles på bakgrunn av verken funksjonsevne, kjønn, religion, legning eller etnisk tilhørighet.

Det er pr. i dag ingen konkrete prosjekter i kommunen med formål om å få mer likevekt av menn og kvinner, rekruttering av personer med funksjonsnedsettelse eller å rekruttere personer med annen etnisk bakgrunn. I kommunes tilsetningsreglementet står det at det også skal vurderes om deltidsansatte kan ha fortrinnsrett til stillinger som blir utlyst, samt at arbeidsgiver ved utlysning av stillinger skal vurdere om det er ansatte som av helsemessige årsaker har behov for omplassering/midlertidig tilsetting.

Når det gjelder selve annonseringen skal det også gå fram i måten vi annonserer på at vi oppfordrer alle kvalifiserte personer til å søke jobb hos oss uavhengig av kjønn, alder, funksjonshemming og etnisk eller nasjonal bakgrunn. Vi bør imidlertid bli flinkere til å markedsføre stillinger der disse er spesielt egnet for personer med ulike funksjonshemminger eller med en annen etnisk bakgrunn.

Kommunen har utarbeidet retningslinjer både ift. konflikthåndtering, varsling, og for å motvirke seksuell trakassering. Også avvikshåndteringssystemet i kvalitetssystemet Compilo vil kunne være med å avdekke brudd på likestilling- eller diskrimineringsloven. I tillegg vil livsfasepolitikken kunne brukes for å tilrettelegge for de ansatte i de ulike livssituasjonene.

Hvordan kommunen arbeider med å fremme likestilling

Kommunen skal jobbe aktivt, målrettet og planmessig for å skape mer likestilling og hindre diskriminering på arbeidsplassen. Dette skal gjøres gjennom kommunens daglige drift og

HMS-arbeid. Det skal iverksettes tiltak og jobbes forebyggende for økt likestilling.

De ulike diskrimineringsgrunnlagene kommunen skal jobbe med er blant annet kjønn, graviditet, foreldrepermisjon og adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion og livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og sammensatt diskriminering.

Vurdering av risiko for diskriminering gjøres løpende gjennom året på følgende områder:

- Ved rekruttering og forfremmelse
- Ved fastsetting av lønns- og arbeidsvilkår
- Kombinasjon av arbeid og familieliv
- Ved tilrettelegging
- Ved utvikling og opplæring

Arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering skal skje i samarbeid med de tillitsvalgte.

HMS

Det fysiske og psykososiale arbeidsmiljøet blir systematisk kartlagt ved gjennomføring av medarbeidersamtaler, vernerunder, sykefraværstatistikk og fortløpende håndtering av uønskede hendelser (avvik).

Arbeidsmiljøutvalget legger årlig frem en egen årsmelding for arbeidet innen helse- miljø og sikkerhet, samt utarbeider handlingsplan for HMS arbeidet.

Kommunens AMU består av representant fra arbeidsgiver, hovedtillitsvalgt, hovedverneombud. Bedriftshelsetjenesten AS deltar også i møtene med arbeidsmiljøutvalget. HMS arbeid er satt opp som faste temaer i alle AMU møter. Her blir blant annet HMS relaterte avvik og sykefravær fulgt opp.

Miljø

10- faktor medarbeiderundersøkelse

Os kommune gjennomførte medarbeiderundersøkelsen 10- faktor i november 2022. Neste undersøkelse er planlagt høsten 2024.

Medarbeiderundersøkelsen Os kommune bruker er forskningsbasert og er utviklet for norske kommuner. Undersøkelsen måler ti utvalgte faktorer som i stor grad påvirker **motivasjon og mestring** og er utviklet av KS sammen med BI v/ professor Linda Lai. 10 Faktor er en av de viktigste verktøyene vi har for å måle konkrete faktorer som påvirker mestring, trivsel, sykefravær og arbeidsmiljø. Resultatene fra undersøkelsen skal danne utgangspunktet for en systematisk innsats for å utvikle sin egen arbeidsplass. For å lykkes med dette, kreves innsats og eierskap fra både ledere og medarbeidere. Resultatene i 10-faktor vil kunne gi indikasjoner på om Os kommune lykkes i sin arbeidsgiverpolitikk, da resultater vil kunne avdekke forhold på arbeidsplassen. I mange tilfeller se sammenhenger mellom godt medarbeiderskap, arbeidsmiljø, ledelse og nærvær.

Hele undersøkelsen ble gjennomført digitalt og de ansatte svarte på undersøkelsen ved å ta stilling til i alt 35 påstander, dvs. tre-fem påstander per faktor. Svarskalaen er fem-delt, fra «svært uenig» til «svært enig».

Det er virksomhetslederne som er ansvarlig for at oppfølging og evaluering blir gjennomført i alle avdelinger, samt at tiltak og faktorer følges opp.

Kommunens arbeid med etikk

Kommunens etiske retningslinjer gjelder for både ansatte og folkevalgte. De etiske retningslinjene skal medvirke til at alle kan utføre vervene og arbeidsoppgavene sine på en etisk forsvarlig og god måte. Etikk er en systematisk vurdering på hva som er rett og galt.

Tilliten og legitimiteten til kommunen og omdømmet er direkte knyttet til kommunens troverdighet i forhold til verdigrunnlag og etisk korrekt handling. En god etisk standard som faktisk etterlevs er avgjørende og viktig i om at kommunen forvalter fellesskapets midler, er en viktig tjenesteleverandør til innbyggerne og en samfunnsutvikler.

Os kommune har et overordnet arbeidsreglement som omfatter etiske regler; registrert i Compilo. Sitat:

- Ansatte og folkevalgte skal møte innbyggerne og brukerne med respekt.
- Alle skal være seg bevisst at de forvalter samfunnets fellesmidler på vegne av alle innbyggerne i kommunen.
- Kommunens ansatte og folkevalgte plikter å ta vare på kommunens ressurser på den mest økonomiske og rasjonelle måte, og skal ikke misbruke eller sløse med kommunens midler.
- De skal heller ikke tilegne seg personlige fordeler av kommunens ressurser, verken økonomiske midler eller andre eiendeler.
- Alle som treffer beslutninger og tilrettelegger for beslutninger i Os kommune er bundet av forvaltningslovens habilitetsregler.

I tillegg har Os kommune utarbeidet egne etiske regler i de store virksomhetene som Oppvekst og Helse og omsorg.

Etiske regler er en integrert del av rutinene for intern kontroll. Alle ledere med personalansvar skal gå gjennom temaet etikk med nye ansatte og i personalmøter med jevne mellomrom.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2023	2,40 %	5,92 %	8,32 %

Sykefravær

Virksomhetene har i 2023 jobbet målrettet for å følge opp og forebygge sykefravær. De sykemeldte får en individuell og systematisk oppfølging. I denne prosessen er BHT Bedriftshelsetjenesten og NAV Arbeidslivssenter viktige samarbeidspartnere.

Totalt sykefravær i perioden 2015 - 2023									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Totalt sykefravær i %	6,8 %	6,5 %	6,1 %	6,9 %	6,6 %	6,5	8,9 %	7,6%	8,4%

Arbeidsmiljøutvalgets (AMUs) målsetning om et totalt sykefravær på 6 % ble dessverre ikke nådd og vi ser en negativ utvikling fra i fjor.

Det totale sykefraværet i 2023 var på 8,4%. Av dette utgjør 2,1 % egenmeldt fravær. Hvis vi sammenligner tallene fra 2022 med tallene i 2023 ser vi at det legemeldte langtidsfraværet er økt fra 5,6% til 6,3%.

Det jobbes kontinuerlig med å bedre arbeidsmiljøet og redusere sykefraværet blant kommunens ansatte i henhold til avtalen om inkluderende arbeidsliv. Vi vet at godt forebyggende arbeidsmiljøarbeid forebygger sykefravær og tidlig frafall fra arbeidslivet. Det jobbes for å få en kultur hvor leder og ansatt snakker sammen om hva som skal til for å unngå fravær. Hvis sykefravær ikke kan unngås, er det lagt opp til at det skal være tidlig og tett dialog mellom leder og ansatt for å avklare funksjonsevnen, og vurdere tilretteleggingsbehov slik at sykefravær kan bli så kortvarig som mulig. I tillegg til ivaretagelse av egne ansatte med redusert funksjon, har vi oppmerksomhet på denne gruppen også ved rekruttering.

Sykefravær per tjenesteområde

Tjenesteområde	Fravær 2023			Fravær 2022		
	Korttid i %	Langtid i %	Samlet % fravær i %	Korttid %	Langtid i %	Samlet % fravær %
Administrasjon	1,53 %	0,52 %	2,05 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Oppvekst	1,88 %	3,20 %	5,08 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Landbruk	0,96 %	0,00 %	0,96 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Helse og omsorg	2,70 %	7,27 %	9,97 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Kultur	2,17 %	16,11 %	18,29 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Kommunalteknikk	3,43 %	11,64 %	15,07 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Sentrale fellesposter	2,52 %	3,17 %	5,68 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Sum tjenesteområder	2,40 %	5,92 %	8,32 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Sykefravær per måned

Type	Område/enhet	Jan	Feb	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Des	Denne måned i fjor
Korttid	Administrasjon	4,97 %	3,52 %	2,99 %	0 %	1,14 %	0 %	0 %	0,95 %	0 %	1,94 %	0,65 %	5,26 %	0 %
Langtid	Administrasjon	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	3,59 %	9,65 %	0 %
Samlet	Administrasjon	4,97 %	3,52 %	2,99 %	0 %	1,14 %	0 %	0 %	0,95 %	0 %	1,94 %	4,24 %	14,91 %	0 %
Korttid	Oppvekst	2,81	1,64	4,98	1,34	0,28	0,89	0 %	1,88	1,75	1,89	3,20	1,83	0 %

Årsmelding 2023

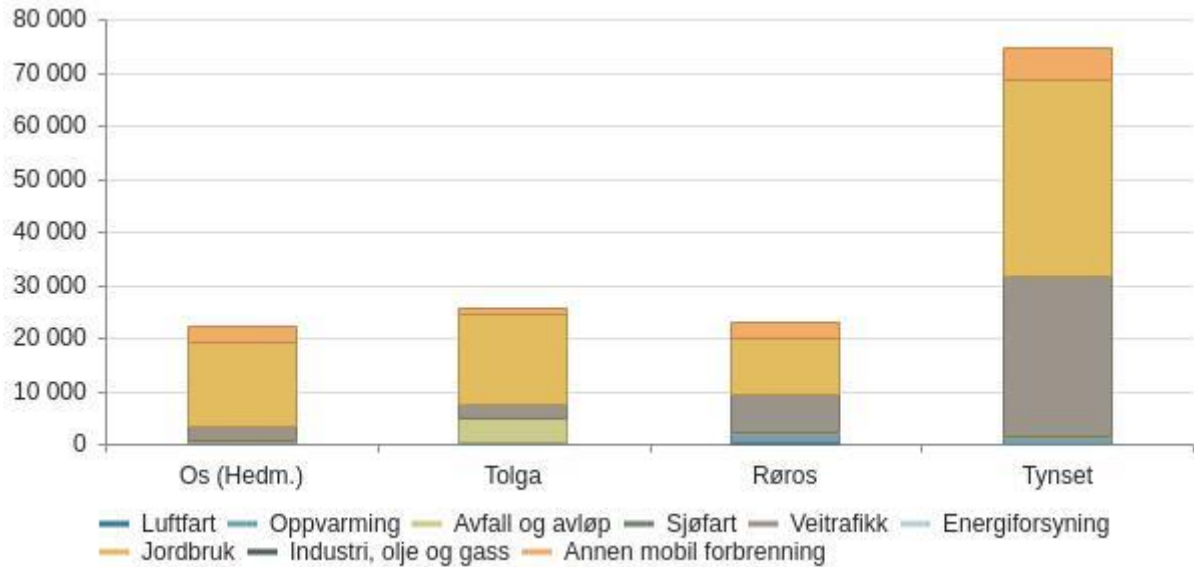
Type	Område/enhet	Jan	Feb	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Des	Denne måned i fjor
Langtid	Oppvekst	% 2,29	% 3,78	% 2,79	% 3,25	% 1,78	% 1,80	% 0,30	% 0 %	% 3,85	% 3,54	% 5,91	% 11,89	0 %
Samlet	Oppvekst	5,10	5,42	7,77	4,59	2,05	2,69	0,30	1,88	5,60	5,42	9,11	13,72	0 %
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Korttid	Landbruk	0 %	0,88 %	2,23 %	0 %	0 %	4,93 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0,95 %	2,36 %	0 %
Langtid	Landbruk	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Samlet	Landbruk	0 %	0,88 %	2,23 %	0 %	0 %	4,93 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0,95 %	2,36 %	0 %
Korttid	Helse og omsorg	3,91 %	4,03 %	5,67 %	1,58 %	1,56 %	1,94 %	1,35 %	0,98 %	3,65 %	3,45 %	2,17 %	2,17 %	0 %
Langtid	Helse og omsorg	4,14 %	5,53 %	5,93 %	7,34 %	7,51 %	7,42 %	6,54 %	6,85 %	5,28 %	9,78 %	10,62 %	10,55 %	0 %
Samlet	Helse og omsorg	8,05 %	9,57 %	11,60 %	8,93 %	9,07 %	9,36 %	7,88 %	7,83 %	8,93 %	13,24 %	12,79 %	12,72 %	0 %
Korttid	Kultur	9,66 %	0 %	2,98 %	0 %	1,81 %	3,86 %	0 %	0 %	0,66 %	2,84 %	1,58 %	0 %	0 %
Langtid	Kultur	0 %	0 %	0 %	18,64 %	30,58 %	17,28 %	16,03 %	18,15 %	7,95 %	27,80 %	26,22 %	80,26 %	0 %
Samlet	Kultur	9,66 %	0 %	2,98 %	18,64 %	32,39 %	21,14 %	16,03 %	18,15 %	8,61 %	30,65 %	27,80 %	80,26 %	0 %
Korttid	Kommunalteknikk	5,98 %	6,34 %	3,70 %	4,89 %	4,95 %	0,44 %	0,71 %	3,76 %	2,60 %	1,80 %	5,57 %	2,31 %	0 %
Langtid	Kommunalteknikk	7,44 %	12,69 %	8,52 %	8,31 %	8,29 %	9,92 %	12,72 %	17,54 %	19,44 %	15,55 %	7,36 %	13,26 %	0 %
Samlet	Kommunalteknikk	13,41 %	19,03 %	12,23 %	13,20 %	13,24 %	10,35 %	13,42 %	21,30 %	22,04 %	17,36 %	12,93 %	15,57 %	0 %
Korttid	Sentrale fellesposter	11,96 %	0 %	6,86 %	0 %	0 %	0 %	10,03 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Langtid	Sentrale fellesposter	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	41,83 %	0 %
Samlet	Sentrale fellesposter	11,96 %	0 %	6,86 %	0 %	0 %	0 %	10,03 %	0 %	0 %	0 %	0 %	41,83 %	0 %
Korttid	Sum sykefravær	3,85 %	3,24 %	5,02 %	1,64 %	1,32 %	1,48 %	0,84 %	1,36 %	2,60 %	2,61 %	2,60 %	2,11 %	0 %
Langtid	Sum sykefravær	3,41 %	4,83 %	4,61 %	5,79 %	5,28 %	5,45 %	4,77 %	4,93 %	5,71 %	7,79 %	8,30 %	11,38 %	0 %
Samlet	Sum sykefravær	7,26 %	8,07 %	9,63 %	7,42 %	6,60 %	6,93 %	5,61 %	6,29 %	8,31 %	10,40 %	10,90 %	13,50 %	0 %

Oppfølging av klima

Klimastatistikk

Utslipp av klimagasser per kommune

Grafen viser utslipp av klimagasser i tonn CO₂-ekvivalenter

Tabellen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

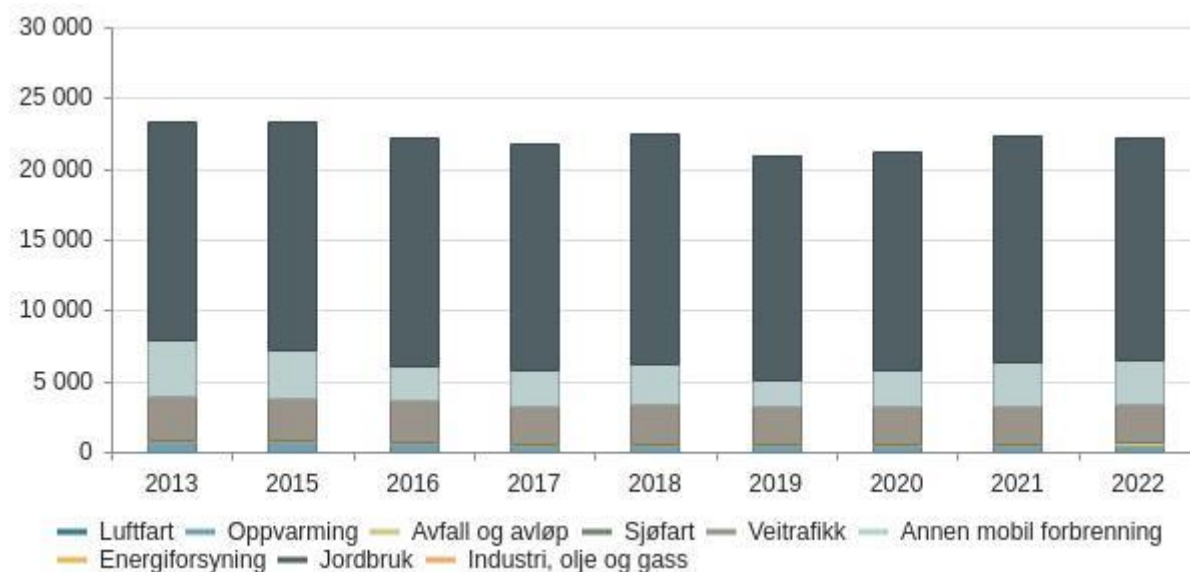
	Os (Hedm.)	Tolga	Røros	Tynset
Luftfart	0,0	0,0	219,4	0,0
Industri, olje og gass	0,0	0,0	133,3	0,0
Annen mobil forbrenning	3 082,7	1 300,1	2 829,0	5 982,8
Oppvarming	483,0	460,2	1 655,3	1 246,4
Sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0
Veitrafikk	2 723,0	2 790,3	7 117,7	30 515,8
Avfall og avløp	166,7	4 396,1	477,1	84,2
Energiforsyning	0,0	0,0	0,0	0,0
Jordbruk	15 765,3	16 734,8	10 540,8	36 767,7
Sum	22 220,6	25 681,5	22 972,8	74 597,0

Tabellen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2 (karbondioksid)

	Os (Hedm.)	Tolga	Røros	Tynset
Oppvarming	36,5	130,8	291,8	364,5
Industri, olje og gass	0,0	0,0	132,8	0,0
Avfall og avløp	0,0	0,0	0,0	0,0
Sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0
Veitrafikk	2 689,3	2 755,9	7 020,0	30 121,9
Energiforsyning	0,0	0,0	0,0	0,0
Jordbruk	399,6	410,7	273,3	767,8
Annen mobil forbrenning	3 031,2	1 279,7	2 757,0	5 893,4
Luftfart	0,0	0,0	217,5	0,0
Sum	6 156,5	4 577,1	10 692,3	37 147,6

Utslipp av klimagasser per år

Grafen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

Tabellen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

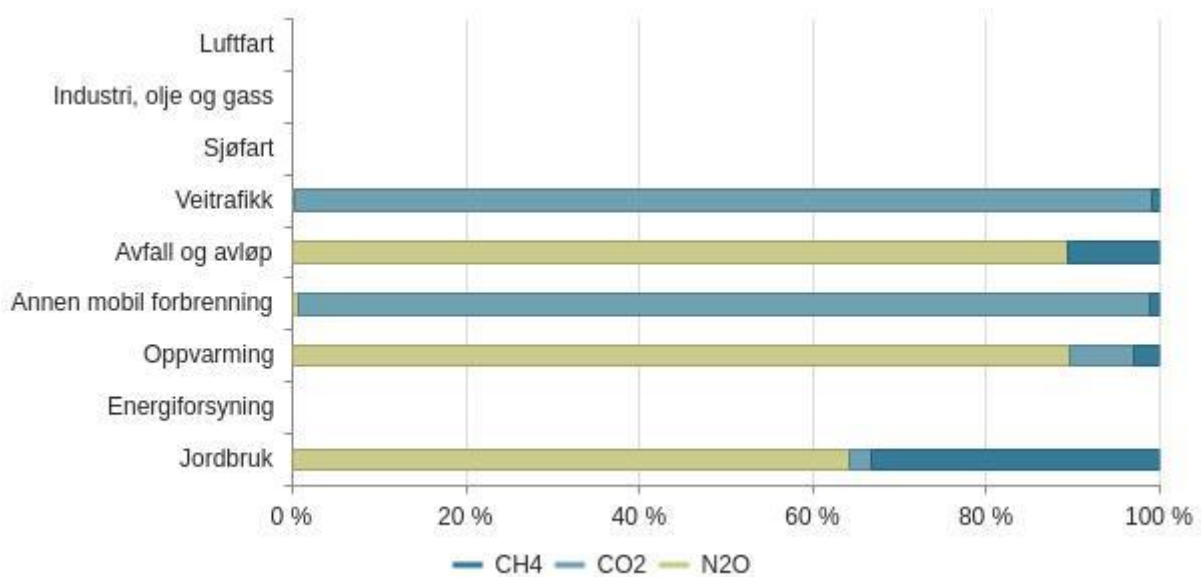
	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Industri, olje og gass	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avfall og avløp	141,3	144,7	173,0	171,9	171,8	171,7	162,9	152,7	166,7
Veitrafikk	3 126,3	3 073,9	2 903,7	2 700,1	2 817,3	2 693,1	2 599,4	2 734,7	2 723,0
Annen mobil forbrenning	3 883,4	3 339,0	2 509,6	2 545,9	2 841,4	1 873,5	2 593,9	3 017,1	3 082,7
Luftfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Energiforsyning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Jordbruk	15 465,8	16 156,5	16 149,5	15 917,5	16 295,1	15 831,0	15 473,4	16 056,3	15 765,3
Oppvarming	719,5	653,5	541,0	403,4	421,5	382,6	453,6	422,3	483,0
Sum	23 336,3	23 367,6	22 276,7	21 738,8	22 547,0	20 951,7	21 283,2	22 383,0	22 220,6

Tabellen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2 (karbondioksid)

	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Industri, olje og gass	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Luftfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oppvarming	377,2	203,1	124,5	100,2	72,0	47,8	23,0	27,2	36,5
Energiforsyning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Jordbruk	253,5	272,6	306,9	316,6	355,0	381,6	379,4	379,5	399,6
Sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Veitrafikk	3 104,0	3 048,7	2 877,1	2 672,1	2 788,8	2 663,9	2 569,5	2 702,7	2 689,3
Avfall og avløp	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Annen mobil forbrenning	3 822,1	3 284,4	2 465,5	2 501,0	2 793,0	1 837,5	2 548,7	2 966,6	3 031,2
Sum	7 556,8	6 808,8	5 773,9	5 589,9	6 008,7	4 930,8	5 520,6	6 076,1	6 156,5

Utslipp av klimagasser per gass

Grafen viser sum utslipp fordelt per sektor og utslippstype

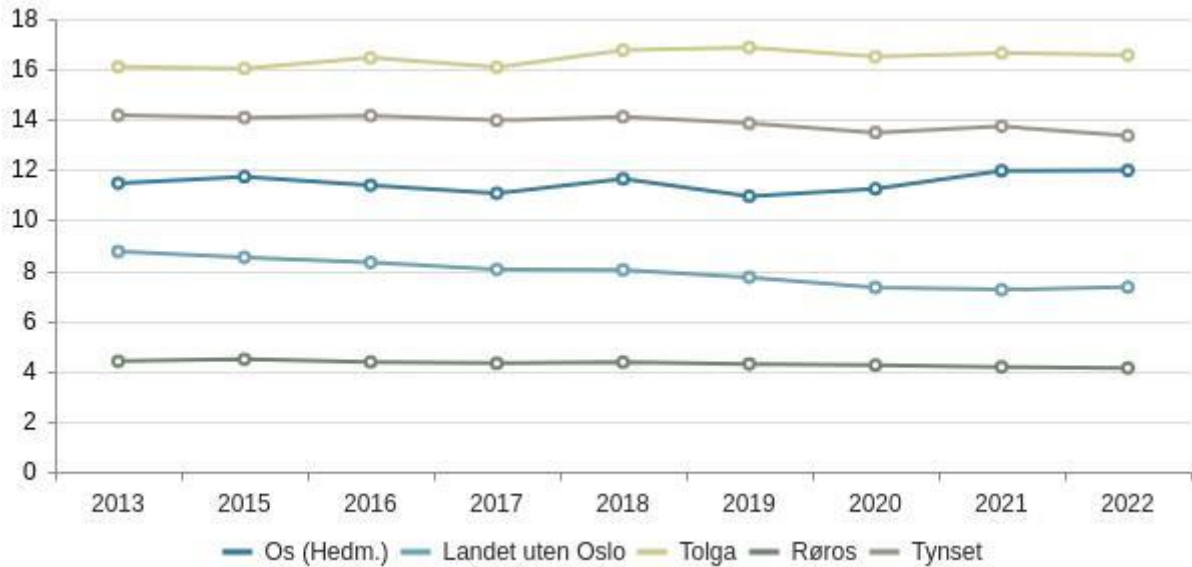
Tabellen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

	2022
Oppvarming	483,0
Annen mobil forbrenning	3 082,7
Energiforsyning	0,0
Jordbruk	15 765,3
Luftfart	0,0
Industri, olje og gass	0,0
Sjøfart	0,0
Veitrafikk	2 723,0
Avfall og avløp	166,7
Sum	22 220,6

Utslipp av klimagasser per innbygger

Grafen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

Årsmelding 2023

Tabellen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Os (Hedm.)	11,5	11,7	11,4	11,1	11,6	11,0	11,3	12,0	12,0
Landet uten Oslo	8,8	8,5	8,3	8,0	8,0	7,7	7,3	7,2	7,3
Tolga	16,1	16,0	16,5	16,1	16,8	16,9	16,5	16,7	16,6
Røros	4,4	4,5	4,4	4,3	4,4	4,3	4,2	4,2	4,1
Tynset	14,2	14,1	14,2	14,0	14,1	13,9	13,5	13,7	13,4
Sum	54,9	54,9	54,7	53,5	54,9	53,7	52,8	53,8	53,4

Samfunns- og befolkningsutvikling

Befolkningsutvikling 4. Kvartal 2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Folketall ved inngangen av kvartalet	1 936	1 912	1 891	1 870	1 855	1 844
Fødte	11	20	20	20	15	17
Døde	20	28	23	26	25	14
Fødselsoverskudd	-4	-17	-3	-6	-10	3
Innvandring	8	10	10	8	26	14
Utvandring	8	7	11	6	22	8
Innflytting, innenlands	79	75	82	65	73	92
Utflytting, innenlands	99	82	99	76	78	53
Netto innvandring og flytting	-20	-4	-18	-9	-1	45
Folkevekst	-24	-21	-21	-15	-11	47
Folketallet ved utgangen av kvartalet	1 912	1 891	1 870	1 855	1 844	1 891

Demografiutviklingen de siste 20 årene i Os kommune er som mange små kommuner ellers i landet. Det er nedgang i barnetall og en forventning om økning i eldre. Det har vært en redusering i det vi kaller aldersbæreevne hvor andelen yrkesaktive pr pensjonist har gått ned. Dette vil utfordre tjenesteproduksjonen vår på sikt. Det vil naturlig nok være svingninger på antall fødsler, og vi har hatt en periode hvor det har vært økning på dette området. Dette kan også medføre behov for flere barnehageplasser i en periode, og det er viktig for kommunen og planlegge slik at man kan være fleksibel når det oppstår slike topper.

Internkontroll

Internkontroll

Krav til kommunens internkontroll er regulert i kommunelovens § 25.

<https://lovdata.no/nav/lov/2018-06-22-83/kap25>

Kommunedirektøren er ansvarlig for internkontrollen. Den skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

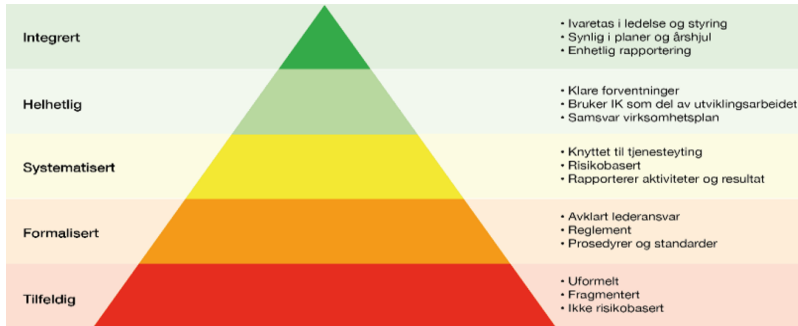
Kommunedirektøren skal:

- Utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
- Ha nødvendige rutiner og prosedyrer - Delegering, reglementer, overordnet risikovurderinger og felles skjemaer og maler
- Avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
- Dokumentere internkontrollen i den form og det omfang som er nødvendig
- Evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll

Det er i tillegg en rekke bestemmelser i kommuneloven og særlover som kan knyttes opp mot internkontroll. Kommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges.

Internkontrollen ivaretas gjennom

- Styring og ledelse,
- Planer og årshjul
- Enhetlig rapportering
- Risikovurderinger, tiltak, kontroller og systematisk oppfølging

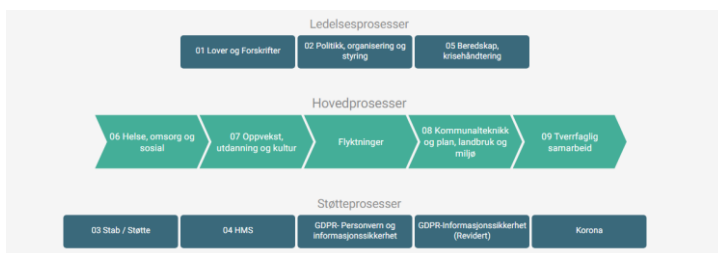
Modenhetspyramiden gir et bilde på de ulike nivåene av internkontroll i kommuneorganisasjonen. Figur: KS

En robust organisasjon gir forutsetninger for en god internkontroll. Risikovurderinger, tiltak, kontroller og oppfølging er kjernen i arbeidet med internkontroll. Internkontroller er ikke enkelttiltak, men en sum av tiltak i en systematisk prosess.

Kvalitetsstyring

Overordnet kvalitetsstyringssystem i Os

Os kommune benytter kvalitetsstyringssystemet COMPILO. Systemet og dokumentene er kategorisert slik:

Kvalitetsstyringssystemet omfatter varsling, avviksmeldinger og behandling, dokumentasjon med prosedyrer og rutiner, tiltak, helse, miljø og sikkerhet (HMS) og personvern (GDPR), risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS), tiltaksprosedyrer for beredskap og kriser, årshjul for planlegging og frister.

- Alle HMS- dokumenter er lagt inn i Compilo og disse gjennomgås og revideres ved behov.
- De ulike virksomheter i Os beskriver rutiner og prosedyrer under sitt felt. Spesielt helse og omsorgstjenesten bruker Compilo aktivt og har dokumentert mange rutiner.

- Os kommune har prosedyrer og retningslinjer for alle ansatte når det gjelder sikkerhet ved bruk av datamaskiner og annet teknologisk utstyr.
- Oppfølging av alle politiske saker i formannskap og kommunestyret rapporteres i BRIDGE og legges fram for kommunestyret.

Alle medarbeidere i Os kommune skal være kjent med kommunens kvalitetssystem og aktuell tilgjengelig dokumentasjon.

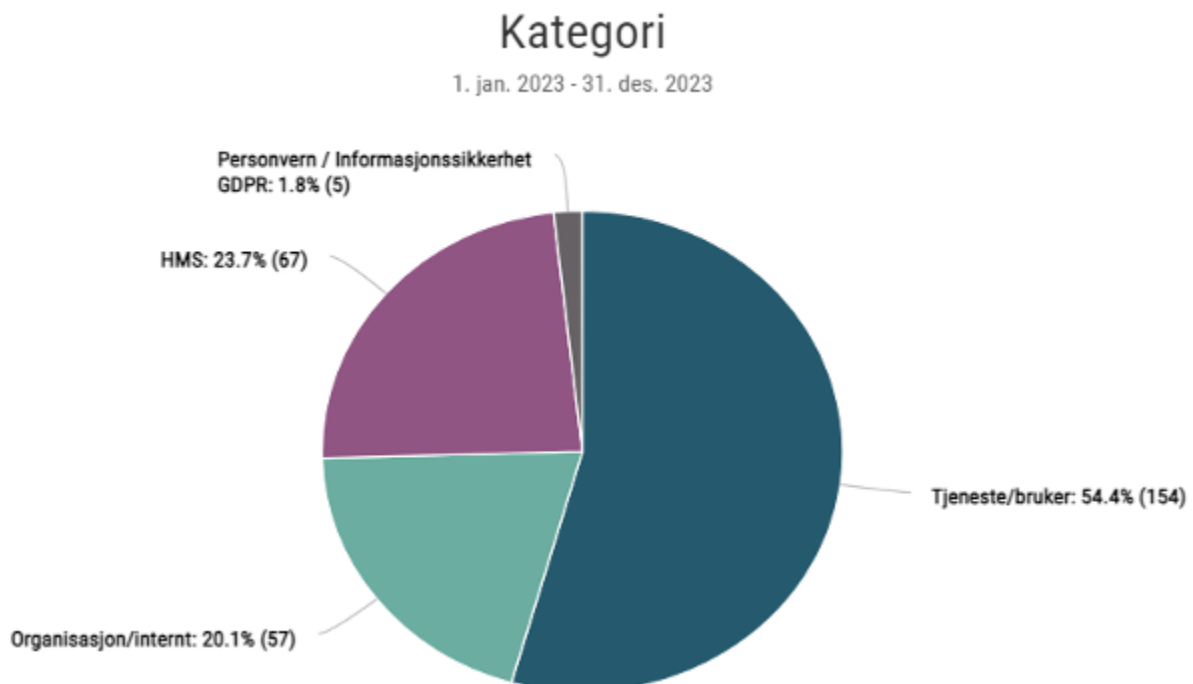
Avvik

Os kommune skal til enhver tid legge til rette for tydelig ledelse og gode systemer for å unngå svikt i tjenestene og brudd på krav og rutiner. Når svikt skjer, har kommunen et system for å fange opp hendelser slik at vi reduserer risiko og har evne til forbedring og læring. Kommunen har også system for varsling.

Avvikstatistikk er hentet fra Compilo, som er kommunen sitt kvalitet- og avvikssystem. Compilo gir oss mulighet til å lage sammenfatninger og avvikstatistikk som brukes aktivt av ledere i kontroll- og forbedringsarbeid.

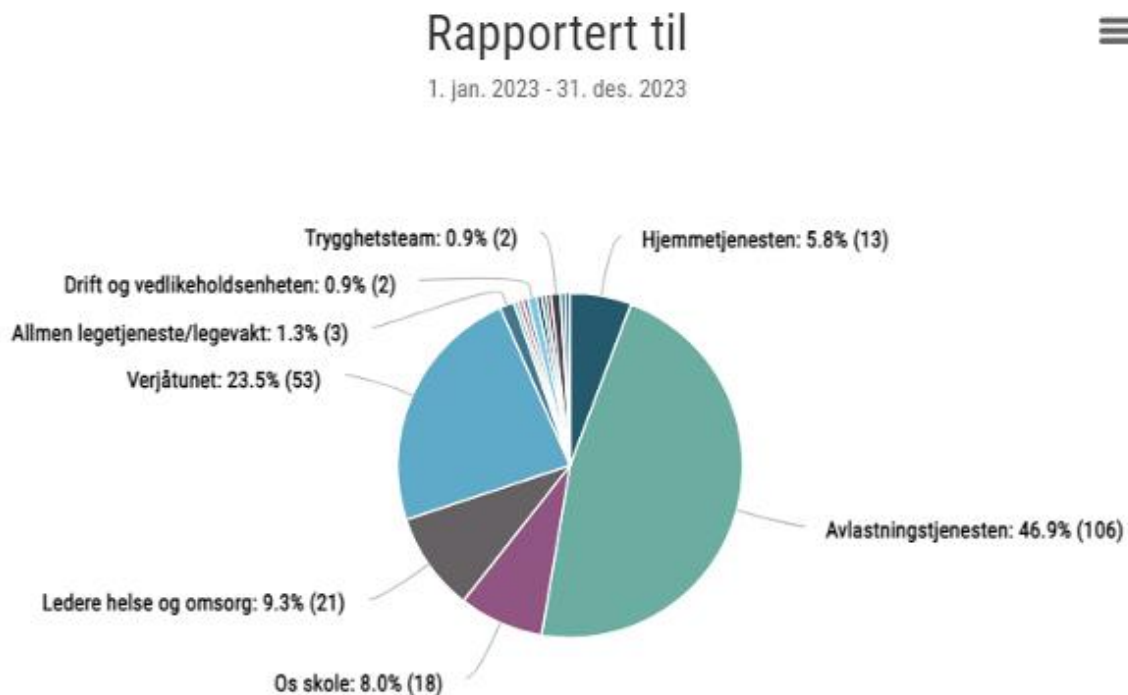
I 2023 er det totalt meldt 283 avvik i Os kommune. Et avvik meldes fra en arbeidstaker til nærmeste leder, og lukkes hovedsaklig på lavest mulig nivå. Leder skal behandle og kommentere avviket og foreslå tiltak for å unngå at dette skjer igjen. Ledere har også mulighet til å videresende avvik på tvers mellom virksomhetene om det er hensiktsmessig.

Avvikene fordelte seg slik i 2023:

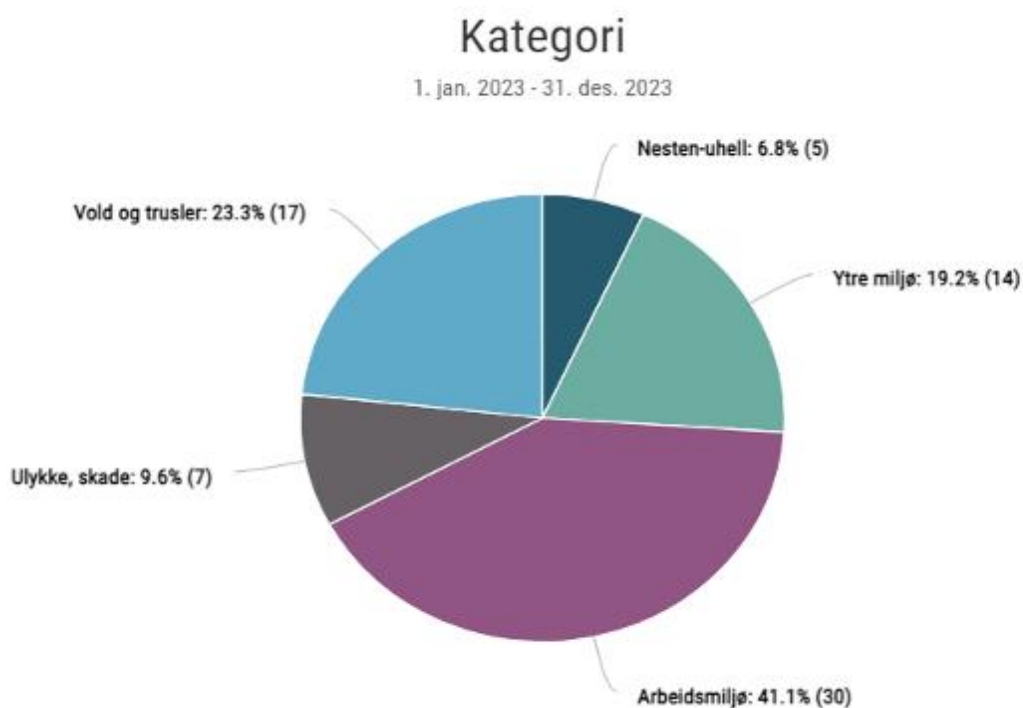

Når det rapporteres avvik, meldes disse i hovedkategorier. Figuren viser den prosentvise fordelingen, samt antall avvik i hver kategori.

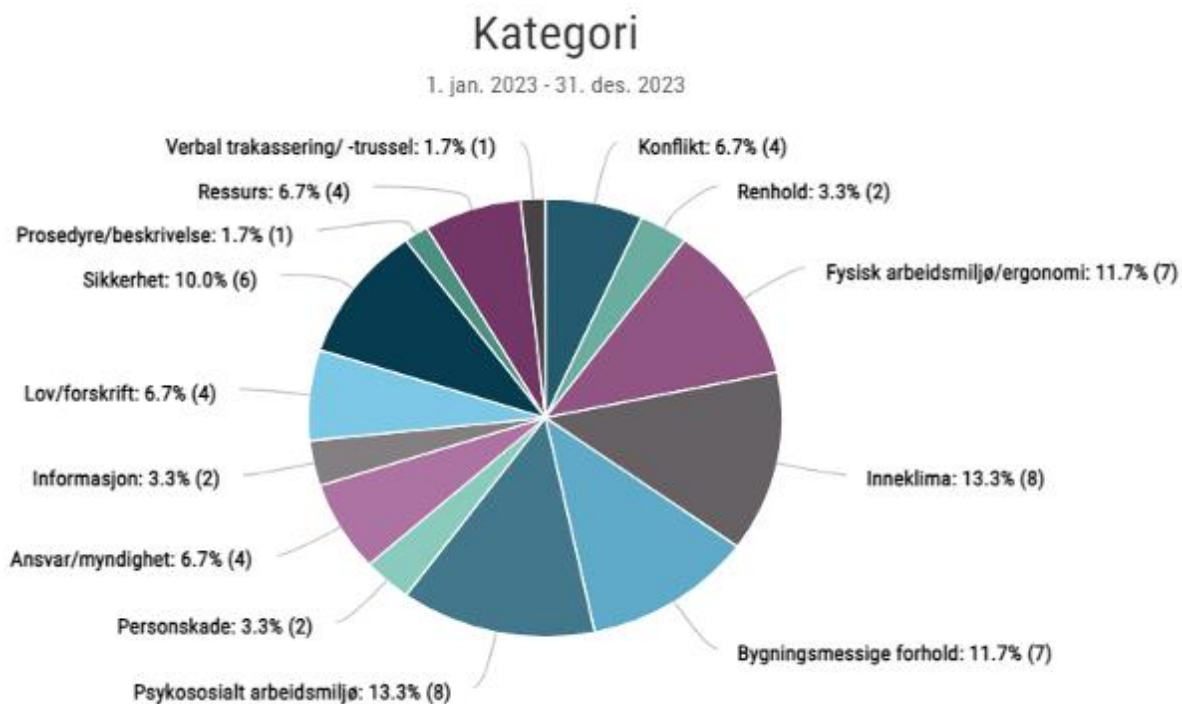
Figuren under viser hvor mange avvik som er meldt på de forskjellige avdelingene i kommunen, både prosentvis og i antall.

Det ble i 2023 notert følgende HMS avvik:

41% av HMS avvikene går på kategorien arbeidsmiljø og er fordelt på følgende kategorier:

Kommunens tjenesteområder

Administrasjon

Tjenesteområdebeskrivelse

Administrasjon i os kommune består av

- Politisk avdeling med ordfører, varaordfører, formannskap og råd og utvalg
- Kostnader til kirka
- Kommunedirektørens stab som omfatter personal, økonomi, IKT og digitalisering; 5,8 årsverk
- Servicekontoret med 2,8 årsverk
- Kostnader til næringsutvikling - kontingent til Røros Reiseliv, kjøpe av førstelinjetjeneste fra Rørosregionens næringshage mm.
- Kostnader til interkommunal prosjektlederstilling
- Kostnader til kontrollutvalget og revisjon

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap	Regnskap	Oppr.	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2022	2023	bud. 2023	2023		
Politisk styring	1 486	1 801	1 820	1 615	-186	-11,5 %
Kontroll og revisjon	601	722	763	763	41	5,4 %
Administrasjon	13 631	18 486	15 378	15 378	-3 108	-20,2 %
Diverse fellesutgifter	308	522	335	335	-187	-55,8 %
Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	-20	-20	11	11	31	271,0 %
Kommunale sysselsettingstiltak	146	237	223	223	-14	-6,2 %
Kart og oppmåling	-82	-96	0	0	96	0,0 %
Tilrettelegging og bistand for næringslivet	506	375	864	864	489	56,6 %
Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg	30	0	0	0	0	0,0 %
Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg	190	253	0	205	-48	-23,6 %
Den norske kirke	2 550	2 550	2 600	2 600	50	1,9 %
Sum	19 347	24 831	21 996	21 996	-2 835	-12,9 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2022	2023	2023		
100-Politisk avdeling	2 359	2 883	2 702	-181	-6,7 %
120-Kommunedirektørens stab	12 569	16 530	13 633	-2 897	-21,3 %
140-Kirke	2 550	2 550	2 600	50	1,9 %
160-Serviceforretning	1 364	2 493	2 197	-297	-13,5 %
610-Samfunnsutvikling	506	375	864	489	56,6 %
Sum	19 347	24 831	21 996	-2 835	-12,9 %

Kommentar til status økonomi

Årsmelding 2023

2023 ble et vanskelig år økonomisk. Det skyldes flere forhold. Det er vesentlig økning ad lisenser med 1,7 millioner mer enn budsjettet.

Oppsummering tiltak

Kontroll av lisenser er viktig og disse må gjennomgås i 2024.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud.	Rev. bud.	Regnskap 2023
Lønn	11 193	12 060	12 060	13 594
Refusjon lønn	-222	0	0	-34
Sum Lønn	10 970	12 060	12 060	13 559
Drift	8 674	8 297	8 297	9 239
Kjøp av produksjon	2 654	2 818	2 818	2 541
Overføringer	12 524	3 190	3 190	9 342
Finansutgifter	3 402	85	85	114
Sum Utgifter	27 253	14 390	14 390	21 237
Brukerbetaling	-2 395	-556	-556	-234
Refusjoner	-8 354	-3 513	-3 513	-4 544
Overføringer	-1 006	-85	-85	-148
Finansinntekter	-7 122	-300	-300	-5 039
Sum Inntekter	-18 877	-4 454	-4 454	-9 965
Netto resultat	19 347	21 996	21 996	24 831

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2023	1,53 %	0,52 %	2,05 %

Oppvekst

Tjenesteområdebeskrivelse

Virksomhet Oppvekst i Os kommune er delt inn i følgende avdelinger; Os kulturskole, Os skole, Os kommunale barnehage og flyktningetjeneste. Avdelingene har egne avdelingsledere og fagledere og felles virksomhetsleder.

Felles plattform for oppvekstområdet

Pedagogisk plattform

Oppvekst har en felles plattform med 4 overordnede målsetninger. Disse er beskrevet på vår hjemmeside her:

<https://os.kommune.no/oppvekst-i-os-kommune/>

Barne- og ungdomsplan

Det er utarbeidet en barne- og ungdomsplan som finnes her:

<https://os.kommune.no/barne-og-ungdomsplan/>

Visjonen for skole:

Visjonen «*En inkluderende og praktisk skole med aktive og livsglade barn*» er utarbeidet som et resultat av skoleutviklingsarbeidet i kommunen. Denne visjonen har en to-delt målsetting om å skape og legge til rette for:

En åpen og praktisk skole

Os kommune har mange elever som velger yrkesretta utdanning

praktiske fag står sterkt og det er derfor ønskelig med en skole som innretter fysisk

utforming til praktisk virksomhet og som bidrar til å gjennomføre praktiske aktiviteter.

Skolen ønsker å bruke uteområdene mer i undervisningen

Ta naturen inn i skolen.

Samarbeid mellom trinn og med aktører i samfunnet står sentralt.

Aktive og livsglade barn

- Trivsel og venner
- Gode lære-og lekearenaer inne og ute
- Alle barn skal bli sett
- Legge vekt på gode relasjoner (elev-elev, lærer-elev, lærer-lærer, mot foreldre osv.)

Kulturskolen:

Over 56% av barn og unge i Os kommune går i dag på kulturskolen , dette er et høy tall og vitner om et høyt aktivitetsnivå. Os kulturskole er en fremoverrettet kulturskole som er utviklingsorientert og har en kultur for kontinuerlig utviklingsarbeid. Dette er en viktig egenskap for å videreutvikle kulturskolen. Os kulturskole er en viktig aktør i laget rundt eleven og har hatt et stort bidrag i prosessen fram til en felles grunnskole fra høsten 2023.

Årsmelding 2023

Samhandlingsmodellen BTI

Os kommune har en verktøypakke gjennom BTI. Dette skal sikre tidlig innsats, god tjenesteyting og samhandling. Se mer her:

<https://os.kommune.no/helse-og-omsorg/helsestasjon-og-skolehelsetjeneste/bedre-tverrfaglig-innsats-bti-2/>

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap	Regnskap	Oppr.	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2022	2023	bud. 2023	2023		
Administrasjon	1 342	1 195	1 210	1 210	15	1,2 %
Barnehage	12 856	15 201	12 005	12 320	-2 882	-23,4 %
Grunnskole	23 919	23 613	21 796	21 481	-2 132	-9,9 %
Styrket tilbud til førskolebarn	651	694	1 249	1 249	555	44,5 %
Voksenopplæring	616	517	844	844	328	38,8 %
Skolefritidstilbud	642	840	312	312	-528	-169,1 %
Skoleskyss	730	871	730	730	-141	-19,3 %
Aktivitetstilbud barn og unge	1	0	0	0	0	0,0 %
Diagnose, behandling, habilitering og rehabilitering	5	0	0	0	0	0,0 %
Kjernetjenester knyttet til pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende	289	0	0	0	0	0,0 %
Kommunalt disponerte boliger	1	0	0	0	0	0,0 %
Kommunale sysselsettingstiltak	1 922	3 346	2 227	2 227	-1 119	-50,3 %
Introduksjonsordningen	1 712	2 340	1 937	1 937	-404	-20,8 %
Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig mv.	35	0	0	0	0	0,0 %
Kulturskoler	1 438	2 624	1 856	1 856	-769	-41,4 %
Sum	46 157	51 241	44 165	44 165	-7 076	-16,0 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2022	2023	2023		
150-Oppvekst administrasjon	1 066	1 195	1 056	-140	-13,2 %
200-Skolene	24 320	25 362	22 346	-3 016	-13,5 %
250-Fellesutgifter barnehage og grunnskole	3 384	3 279	3 523	244	6,9 %
260-Barnehagene	12 856	15 201	12 320	-2 882	-23,4 %
360-Tiltaksarbeid	4 531	6 203	4 921	-1 282	-26,1 %
Sum	46 157	51 241	44 165	-7 076	-16,0 %

Kommentar til status økonomi

Virksomhet oppvekst og samfunn har et overforbruk på budsjett på kr. 7 millioner.

Av disse 7 millionene ligger:

- 2,2 millioner på skolene (skole, sfo)

Årsmelding 2023

- 0,8 millioner på kulturskole
- 2,8 millioner på barnehagene / hovedsaklig Os barnehage
- 1,3 millioner på tiltaksarbeid/bosetting av flyktinger

Tiltaksarbeid/bosetting av flyktinger

- 1,3 millioner tilknyttet tiltaksarbeid ses opp mot økte finansinntekter, integreringstilskudd mv.
- Utgifter til flyktinger vil svinge etter bosettingstidspunkt og grad av selvstendighet etter endt introduksjon.

Pensjon

- kr. 2,3 millioner i premieavvik på KLP/SPK i barnehage og skole/kulturskole

Brukerbetalinger

- kr. 200.000 i manglende brukerbetalinger på SFO grunnet friplassordninger/krav til bemanning - ikke selvfinansierende ordning som vil forsterkes ytterligere de kommende 2 årene.

Lønnsutgifter

Generelt ligger det for høye lønnsutgifter i skole, kulturskole og barnehage mot budsjett

- Lønnsoppgjøret i 2023 på ca. 5,6% i KS-området er betraktelig mer enn det som var budsjettert inn for 2023. I 2023 var det lagt inn et lønnsoppgjør på kun 3%. Denne differansen gjør at lønnsoppgjør i praksis spiser opp budsjetterte lønnsmidler - for 2023 utgjør dette en differanse på ca. kr. 900.000,- som det ikke er tatt høyde for.
- Vikarer tilknyttet kortidsfravær koster svært mye da vi ikke får refusjon for dette. Ved langtidsfravær får Os kommune kun dekt ca. 70% av de faktiske utgifter. Dette er en hovedårsak til det store avviket i barnehage.

Oppsummering tiltak

Budsjettering og oppfølgingsarbeid i 2024

Det er gjort et godt arbeid med reell budsjettering for 2024 gjennom budsjettprosesser høsten/vinteren 2023. Dette gir et bedre utgangspunkt enn tidligere for å kunne få fram reelle tall. Kommunedirektør har stort fokus på oppfølging av virksomhet oppvekst med alle underavdelinger.

Det er viktig at alle ansatte ved hver avdeling har så god forståelse som mulig for den situasjonen som Os kommune er inne i.

Konkrete tiltak

- Jevnlig oppfølging av virksomheten på avdelingsnivå
- Økt fokus på nærværspolitik for å redusere sykefraværet
- Iverksettelse av tiltak for å få ned overforbruk
- Ved sykefravær er spesielt skole og barnehage utfordret på å ikke leie inn vikar de første dagene ved et sykefravær

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud.	Rev. bud.	Regnskap 2023
Lønn	45 664	42 717	42 717	50 959
Refusjon lønn	-2 595	-382	-382	-1 462
Sum Lønn	43 069	42 334	42 334	49 497
Drift	5 552	3 163	3 163	4 106
Kjøp av produksjon	2 617	3 192	3 192	3 743
Overføringer	1 131	91	91	1 018
Finansutgifter	839	0	0	1 846
Sum Utgifter	10 139	6 446	6 446	10 713
Brukerbetaling	-3 922	-3 789	-3 789	-3 589
Refusjoner	-2 137	-827	-827	-3 230
Overføringer	0	0	0	-2
Finansinntekter	-991	0	0	-2 149
Sum Inntekter	-7 050	-4 615	-4 615	-8 969
Netto resultat	46 157	44 165	44 165	51 241

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2023	1,88 %	3,20 %	5,08 %

Status sykefravær og HMS

Samlet sykefraværsresultat for virksomhet oppvekst og samfunn

I virksomhet oppvekst er det totalt sett et sykefravær på 5,08% dette er under målet som er satt i Os kommune på 6%.

Isolert sett er dette altså et ok resultat, men sykefravær er problematisk på flere vis. Kortidsfravær er noe av det mest krevende i denne sammenhengen da det skaper uforutsigbarhet og ekstra arbeidsbyrde på de som er på jobb og i tillegg en tung økonomisk byrde.

I virksomhet oppvekst og samfunn er det særlig barnehage som skiller seg negativt ut med et sykefravær på 7,96% for 2023. Av dette igjen er 2,81% kortidsfravær, dvs. fravær i arbeidsgiverperioden (16 dager).

I 2024 er det derfor økt fokus på å unngå negative ringvirkninger for de som er på jobb og å søke å få ned kortidsfraværet. Dette betyr at fokuset skal være på de som er på jobb og at de kan være like friske når de går hjem fra arbeidet som da de kom. Dette er et krevende arbeid og for å lykkes må en ha ledere og ansatte som evner å se helheten ved å f.eks. samarbeide tettere på tvers av grupper/avdelinger. I barnehage betyr dette at ressurser til enhver tid må fordeles utifra de barna og voksne som er i barnehagen.

Landbruk

Tjenesteområdebeskrivelse

Saksområder og rammer

Virksomhetsområdet Felles Landbruksavd. for Røros, Os og Holtålen, er hver kommunes landbrukskontor. Landbruksavdelingen er førstelinjetjenesten for nasjonal, regional og lokal landbrukspolitikk. Hver kommune mottar statlig rammeoverføring for å ivareta de lovpålagte arbeidsoppgavene innenfor landbruksforvaltningen (jord og skog i Landbrukskriteriet). Samla rammeoverføring i 2023 har utgjort ca. 5,1 mill. kroner. I tillegg håndteres viltforvaltningen, forvaltning og tilrettelegging i lokale verneområder, prosjektstyring, virksomhetsrapportering mm. innenfor dette virksomhetsområdet. Landbruksavdelingen både initierer og deltar i kommunale utviklingsoppgaver for å tilrettelegge overfor etablert næringsliv for å støtte lønnsomme lokale utviklingstiltak innenfor landbruket. Informasjon overfor brukergruppene er sentralt i alle ordninger som avdelingen har ansvar for.

Noen av kommunenes hovedoppgaver på landbruksavdelingen:

- Tilskuddsordninger; produksjonstilskudd, avløsertilskudd, RMP, OBB, SMIL, NMSK, skogfond, grøfting/drenering, utvalgte kulturlandskap mm.
- Velferdsordningen; refusjon sykdomsavløsning
- Nydyrking; søknadsbehandling, godkjenning og oppmåling
- Oppgaver og støtteordninger IBU; tilrettelegging av tradisjonelt landbruk og tilleggsnæringer knyttet til landbruket
- Ajourhold AR5, kartdata, jordregister og landbruksregisteret
- Samhandling og nettverksarbeid med og innen næringa
- Kommunalt planarbeid
- Friluftsliv, natur-, vilt- og fiskeforvaltning, verneområder
- Skogsvei, vernskog ol.
- Jord- og konsesjonsbehandling, forpakting, matrikkelføring/eiendomsregister og arealavklaringer

- Veterinærvakt
- Konfliktforebyggende tiltak landbruk-reindrift

I svært mange av disse oppgavene/rammene er kommunene delegert vedtaksmyndighet (Statens kommunesatsing og Landbruk pluss fra 2004).

Med en sammenslått avdeling som skal betjene Røros, Os og Holtålen kommuner med flere ansatte kreves administrasjon og ledelse der rammer, rutiner, retningslinjer, koordinering, økonomi og personal ivaretas til enhver tid. Dette løses av vertskommunen Os der virksomheten har sine kontorlokaler og ansettelsesforhold.

Strategien i arbeidet til virksomheten, både forvaltning og utvikling, skal være basert på bærekraft og utvikling der lokale ressurser skal ha fokus og danne grunnlag for skaperkraft og slagkraft i landbruksnæringen. I dette arbeidet er det vesentlig at kontoret bidrar med informasjon ut, og selv søker nyttige og sterke fagnettverk på de ulike fagområder. Virksomheten har tilgang til betydelige fagnettverk på begge sider av fylkesgrensen.

Det har også for inneværende år vært stor saksmengde på alle fagfelt. Mange av disse er innenfor tilskuddsordninger, og betydelige verdier herfra til kommunenes landbruksforetak er tilført. Over 200 mill. kr har blitt forvaltet gjennom virksomheten ut til kommunenes brukere i 2023.

Virksomhetsområdet er en naturlig aktør i innspill til kommunenes ulike planarbeider og planprosesser som en del av den tverrfaglige vurderingen og kunnskapsgrunnlaget. Det er derfor sentralt at de samarbeidende kommunene har en felles planstrategi.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2022	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Avvik i kr	Avvik i %
Landbruksforvaltning	1 676	1 498	1 392	1 392	-106	-7,6 %
Naturforvaltning og friluftsliv	-48	40	46	46	6	13,3 %
Sum	1 627	1 538	1 438	1 438	-100	-6,9 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2022	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	1 627	1 538	1 438	-100	-6,9 %

Kommentar til status økonomi

Økonomi

Felles landbruksavdeling har oppnådd et resultat som tilsvarer gitt budsjett totalt på virksomhetsområdet.

Arbeid med rutiner og relasjonsbygging internt og eksternt, kan bidra til å effektivisere oppgaveløsning enda mer. Dette krever kontinuerlig arbeid. Effektivisering samtidig med god saksbehandling og likebehandling er sentralt i arbeidshverdagen på avdelingen. Det er viktig å få til god informasjonsflyt fra kommuneledelsen ut til virksomheten, slik at overordnede mål kommunene har kan hensyntas samtidig som rettssikkerheten til brukerne sikres.

Likheter og ulikheter mellom kommunene og fylkene er utfordrende, men gir også store muligheter.

Organisering og medarbeidere

Os kommune er vertskommunen for den felles interkommunale landbruksavdelingen. Det er i løpet av året inngått ny samarbeidsavtale for alle de interkommunale virksomhetene. Avtalen skal sikre et forsvarlig faglig nivå, bemanning og tjenesteleveranse med hensyn til kommunenes forpliktelser og ansvar i landbruksforvaltningen og prioriterte oppgaver. Vertskommunemodellen er presisert.

Avdelingen har eget informasjonsskriv til brukerne, en Facebookgruppe der ulik informasjon deles og formidles. Kontaktoversikt i form av e-postadresser er også en sentral kanal for informasjon. Avdelingen har stor tilgjengelighet på telefon og e-post som følges opp fortløpende.

Ellers fordeles arbeidsoppgavene på avdelingen i faggrupper, der minst to medarbeidere er i hver gruppe. Dette for å redusere sårbarheten ved fravær, men også sikrer høgt faglig nivå, likebehandling og trygghet for saksbehandlerne.

Gjennom året har virksomhetsområdet blitt oppbemannet til vedtatt ramme på 6,7 årsverk.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud.	Rev. bud.	Regnskap 2023
Lønn	4 761	5 020	5 020	5 389
Refusjon lønn	-10	0	0	-7
Sum Lønn	4 751	5 020	5 020	5 382
Drift	556	487	487	258
Kjøp av produksjon	1 157	87	87	614
Overføringer	2 016	0	0	527
Finansutgifter	98	70	70	490
Sum Utgifter	3 827	643	643	1 889
Brukerbetaling	-298	-170	-170	-460
Refusjoner	-4 752	-4 039	-4 039	-4 789
Finansinntekter	-1 901	-17	-17	-485
Sum Inntekter	-6 951	-4 225	-4 225	-5 733

Årsmelding 2023

	Regnskap 2022	Oppr. bud.	Rev. bud.	Regnskap 2023
Netto resultat	1 627	1 438	1 438	1 538

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2023	0,96 %	0,00 %	0,96 %

Helse og omsorg

Tjenesteområdebeskrivelse

Helse og omsorgstjenesten

Virksomheten leverer tjenester til befolkningen gjennom hele livet. Virksomheten har totalt 113,5 årsverk fordelt på 141 ansatte. Årsverk og tjenesteproduksjon er fordelt på 5 avdelinger; Helsetjenesten, Verjåtunet sykehjem, Hjemmetjenesten, TFF og Natt/Kjøkken.

Det leveres gode tjenester i Helse og omsorg, og virksomheten er kåret som nr 1 på Kommune barometeret i 2023 for tredje år på rad. De viktigste faktorene er:

- Andelen av ansatte med fagutdanning er 90 prosent. Landsgjennomsnittet er 79 prosent.
- Andel plasser i skjermet enhet, målt mot beboere på sykehjem over 80 år, er 139. Landsgjennomsnittet er 50 prosent.
- Antall døgn på sykehus for utskrivningsklare pasienter per 10 000 innbyggere er 16. Landsgjennomsnittet er 127.
- Andelen som fullt ut får dekket opplevd behov for bistand til å delta i arbeid og studier, er 100 prosent. Landsgjennomsnittet er 79 prosent.

Vår drift og tjenesteproduksjon reguleres av lover, forskrifter, nasjonale faglige retningslinjer og samarbeidsavtaler. For alle avdelingene er det ulike lovverk, forskrifter, retningslinjer og samarbeidsavtaler som gjelder, så virksomheten er svært kompleks. I tillegg jobber vi etter lokale planer og politiske føringer.

Våre kjerneverdier preges av formålsparagrafene i lowerket vi jobber etter, og vår visjon er "Rett tjeneste til rett tid på rett plass".

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2022	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Avvik i kr	Avvik i %
Administrasjon	2 723	3 759	4 021	4 021	261	6,5 %

Årsmelding 2023

Tjeneste	Regnskap	Regnskap	Oppr.	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2022	2023	bud. 2023	2023		
Diverse fellesutgifter	-162	-196	-161	-161	35	21,7 %
Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	1 029	1 078	969	969	-109	-11,3 %
Aktiviserings- og servicetjen. til eldre og personer med funksjonsnedsettelse mm	537	321	-39	146	-176	-120,6 %
Diagnose, behandling, habilitering og rehabilitering	12 428	12 971	9 960	9 960	-3 011	-30,2 %
Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	1 485	1 068	1 474	1 474	406	27,5 %
Tilbud til personer med rusproblemer	0	-86	0	0	86	0,0 %
Barneverntjeneste	1 591	3 427	2 217	2 217	-1 210	-54,6 %
Barneverntiltak i familien	352	176	763	763	587	76,9 %
Barneverntilt.utenfor familien	3 163	5 671	4 831	4 831	-840	-17,4 %
Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i institusjon	27 313	19 371	37 663	37 663	18 292	48,6 %
Kjernetjenester knyttet til pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende	24 123	46 627	11 869	11 869	-34 758	-292,8 %
Kommunale sysselsettingstiltak	728	349	845	845	496	58,7 %
Kvalifiseringsordningen	0	77	223	223	146	65,6 %
Ytelser til livsopphold	852	1 359	1 300	1 300	-59	-4,6 %
Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig mv.	-5	4	0	0	-4	0,0 %
Sum	76 158	95 976	75 934	76 119	-19 857	-26,1 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2022	2023	2023		
300-Psykisk helse og rus	1 815	2 063	2 042	-21	-1,0 %
310-Helsesøster	1 029	1 078	969	-109	-11,3 %
320-Legetjenesten	12 938	13 263	10 311	-2 952	-28,6 %
340-Sosialtjenesten	2 333	2 508	2 997	489	16,3 %
350-Barnevern	5 107	9 274	7 811	-1 463	-18,7 %
400-Avlastning	16 589	24 944	17 947	-6 997	-39,0 %
410-Helse og omsorg	2 723	4 549	4 021	-528	-13,1 %
420-Hjemmetjenesten	13 373	13 857	12 054	-1 803	-15,0 %
450-Institusjonstjenester	20 252	24 439	17 967	-6 473	-36,0 %
Sum	76 158	95 976	76 119	-19 857	-26,1 %

Kommentar til status økonomi

Helse og omsorg har et dramatisk merforbruk på cirka 19 millioner kroner i 2023.

Overforbruket er i stor grad kostnader knyttet til innleie av personell for å kunne gi gode og forsvarlige tjenester døgnet rundt 24- 7. Innleie fra vikarbyrå er benyttet i store deler av 2023, og fast ansatte har arbeidet mye overtid og ekstra vakter.

I tillegg har virksomheten og omsorg hatt høyt sykefravær og ferieavvikling som har resultert i at antall vakter som ikke er dekt opp har økt. I 2023 har priser på varer økt, som feks matvarer og medisinsk forbruksmateriell.

Vikarbruk:

Vakante stillinger og høyt sykefravær tvinger frem behovet for innleie via vikarbyrå. Det er særlig sykepleierkompetanse i ferieavvikling og fagarbeiderkompetanse på natt gjennom året som er krevende å dekke opp. Rekruttering generelt er utfordrende i en region som konkurrerer om det samme

personellet og der vi også ser at ungdomskullene har blitt mindre. I legetjenesten har vikarinneleie vært kostnadskreven i 2023. Høyt sykefravær kombinert med lavere tilgang på eksterne vikarer eller ansatte i uønsket deltid, gir automatisk belastning for faste ansatte. I tillegg kommer den økonomiske belastningen med overtidbetaling, forskyving i turnus eller lavere tjenesteproduksjon og dårligere innbyggertilbud.

Tjenestesalg:

Os selger avlastningstjenester til Røros og Holtålen kommuner, og har i 2023 fakturert for den faktiske bemanningen knyttet til tjenestesalget i tråd med avtale.

Økt brukerbehov:

I TFF har vi i egen kommune økt tjenestebehov i gruppen barn og unge. Dette er barn med behov for fysisk eller psykisk helsefaglig oppfølging i skole/barnehage og foreldre har et avlastningsbehov som utløser tjenestevedtak. Innslagspunktet for ordningen ressurskrevende tjenester er høyt, og avlastningsenheten ved Rytrøa har ikke plasskapasitet til ytterligere økning.

Institusjonstjeneste Verjåtunet:

I institusjon er situasjonen knyttet til urolige demente og alderspsykiatri kostnadskreven. I tilfeller der det er behov for forsterket bemanning har ikke institusjon grunnbemanning til å løse slike hendelser uten innleie. I to avdelinger løses pasienters behov for skjerming og forsterket bemanning med blokkering av rom på avdeling. Det blir færre pasienter pr avdeling, med påfølgende manglende brukerbetaling på ledige rom. Dette er ikke en bærekraftig situasjon, da behovet for sykehjemskapasitet øker med økende antall eldre.

Heltidskultur:

Gjennom flere år har det vært en ønsket og positiv strategi i Os kommune å jobbe med heltidskultur for ansatte. Det er pr i dag svært få som har uønsket deltid, og de fleste har store til fulle stillingsstørrelse. Konsekvensen økonomisk er at innleie av egne ansatte ved fravær raskt utløser overtid. I turnustjenestene kommer også tillegg som forskyving ved endring i iverksatt turnus, noe som ofte skjer for å sikre kompetansedekning.

Kommunens refusjonsmuligheter:

- Tjenesteproduksjon: Ved Verjåtunet er det ingen refusjons muligheter ved behov for forsterket bemanning. Aldersgrensen for ordningen ressurskrevende tjenester er 67 år. Institusjonstjenesten har blokkert plasser og forsterket bemanning som ikke kompenseres i statlige ordninger.
- Lønns refusjoner: Kommunen får ikke refundert lønnsutgifter ut over 6 G ved svangerskapspermisjoner. Dette forklarer lønnsutgifter i 2023 ved legetjenesten.

Oppsummering tiltak

Tjenestesalg:

Årsmelding 2023

Arbeid med oppdatering av tjenestesalg avtalen mellom Os, Røros og Holtålen pågår. I tillegg pågår utredningsarbeid av et mulig vertskommunesamarbeid for hele tjenesteområdet TFF i de tre kommunene. I nettverksarbeid med KS Innlandet samarbeider Os og Røros om utvikling av ressursanalyse og tjenesteanalyse av TFF.

Interkommunalt samarbeid:

Arbeidsgruppe for interkommunalt samarbeid i helse og omsorg RHO har i 2023 prioritert tre områder som haster for alle tre kommunene:

1: Psykisk helse, ressurskrevende tjenester. Utredning/etablering av interkommunal avdeling med forsterket tjenestetilbud for både demens og alderspsykiatri som et av tre hastetiltak.

2: TFF. Utredning av tjenestesalg ev. vertskommunemodell.

3: Urolige demente

Det er avgjørende at det utvikles interkommunale samarbeidsordninger omkring disse områdene, da det i dag har store konsekvenser for kommunene å løse utfordringene alene eller gjennom kjøp/salg av tjenester.

Nærværarbeid:

Sykefraværet i tjenestene er høyt, og det jobbes med nærværsfaktorer. Aktuelle faktorer er lederspenning, oppgaveorganisering, tilhørighet i avdeling og arbeidsavklaring i tidlig fase av fravær.

Grunnbemanning og oppgavefordeling i avdeling:

Det skal prøves ut tiltak knyttet til økt grunnbemanning i institusjon, og en oppgavefordeling som i større grad har fokus på at helsepersonell benytter sin helsefaglige kompetanse fullt ut. Ved ansettelser åpner vi for mulighet til faste stillinger for ansatte som tar fagbrev innen et til to år. Det er en bevisst rekruteringsstrategier.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud.	Rev. bud.	Regnskap 2023
Lønn	89 915	88 223	88 408	105 321
Refusjon lønn	-4 450	-2 633	-2 633	-6 007
Sum Lønn	85 465	85 589	85 774	99 314
Drift	11 962	5 172	5 172	13 220
Kjøp av produksjon	12 937	15 493	15 493	17 130
Overføringer	2 230	1 323	1 323	2 785
Finansutgifter	1 624	0	0	2 713
Sum Utgifter	28 752	21 988	21 988	35 848
Brukerbetaling	-5 247	-6 252	-6 252	-6 002
Refusjoner	-30 125	-25 381	-25 381	-31 018
Overføringer	-145	-10	-10	30

Årsmelding 2023

	Regnskap 2022	Oppr. bud.	Rev. bud.	Regnskap 2023
Finansinntekter	-2 542	0	0	-2 196
Sum inntekter	-38 060	-31 643	-31 643	-39 186
Netto resultat	76 158	75 934	76 119	95 976

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2023	2,70 %	7,27 %	9,97 %

Status sykefravær og HMS

Sykefravær:

Det er sykefravær i alle avdelinger, og i turnustjenestene er det nødvendig med innleie ved fravær. Det er ikke grunnbemanning i institusjon som kan håndtere fravær uten innleie. Det gjør avdelingen sårbar ved behov for forsterket bemanning. Det samme gjelder Natt/Kjøkken.

I avdelinger med dagarbeid (Helsetjenesten og Administrasjon) er det minimalt med innleie ved sykefravær, noe som resulterer i høy belastning på kollegaer, svekket tjenesteproduksjon og lavere tilgang til helsetjenester for befolkningen. I administrasjon er det særlig oppfølging av personell som svekkes ved fravær, noe som resulterer i manglende nærværarbeid og tilstedeværedene ledelse.

Kultur

Tjenesteområdebeskrivelse

Generell innledning

Kultur står for drift av Os bibliotek, Frivilligsentralen, Fritidsklubben, Os museum, administrativ ressurs innen Vintervukka, Hembygda, Den kulturelle spaserstokken, UKM og Pilegrimsleden. Behandling av spillemiddelsøknader, samarbeid/bistand til frivillig kultur- og idrettsliv, saksbehandling og Verdensarven Røros og Cirkumferensen.

5.1. Bibliotek

Besøk og utlån øker hvert år og . Os bibliotek kom på 14. plass i Norsk kulturindeks – som sammenligner alle landets folkebibliotek på kjernevirksomhet som utlån, besøk og aktive lånerne. Biblioteket har 1.7 trinn på ukentlig besøk, arrangementer, Boklek for barnehager og Sommerles.

5.2. Kultur generelt

UKM er et viktig satsingsområde. Det ble gjennomført i Vintervukka med god deltagelse - etter en downperiode etter korona. Os deltok på fylkesmønstringa på Hamar.

Årsmelding 2023

Verdensarv og museum: Nytt formidlingsbygg på Oddentunet er et satsingsområde. Bygget er lafta, men har blitt forsinka pga midlertidig fredningsbestemmelse og manglende finansiering. Tilskuddsordningen for verneverdige bygg i Narjordet og prosjekt med utvikling av Gruvåsen som friluftslivs- og kulturarvsted fortsetter. Dagsturhytta ble vedtatt lagt til Gruvåsen. Prosjektet blir fullført i 2025. Et nytt prosjekt med registrering og formidling av utmarksløper, slåtter og kulturen rundt dette er igangsatt. Halvparten av skifertaket på Gløtvold er restaurert, resten tas i 2024.

Fritidsklubben er et viktig og godt fungerende samlingssted for ungdom med godt frammøte og miljø. Klubben har noen arrangementer – også sammen med Røros og Holtålen. Oppmøtet er høyrert og det er problematisk og på grensen til det forsvarlige å ha kun én voksen på opptil 20 ungdomer.

5.3 Frivilligsentralen

Frivilligsentralen har stor aktivitet og mange aktive frivillige. Styret har ikke hatt møteri senere tid. Det bør ses på en ny organisering. Frivilligsentralen jobber med bl.a. Byttesentral, Utstyrssentral, matkjøring og Vælkømmen til bords. Os kommune innførte årlig Frivilligpris i 2022. Daglig drift, faste aktiviteter og viktig kontakt med frivillige utgjør en stor del av virksomheten.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap	Regnskap	Oppr.	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2022	2023	bud. 2023	2023		
Aktivitetstilbud barn og unge	262	159	164	164	5	3,1 %
Kulturminnevern	143	200	246	246	46	18,6 %
Bibliotek	783	1 007	984	984	-23	-2,3 %
Museer	162	97	143	143	46	32,3 %
Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg	114	118	117	117	-1	-1,2 %
Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg	1 525	1 379	1 532	1 532	153	10,0 %
Kommunale kulturbygg	8	7	0	0	-7	0,0 %
Sum	2 997	2 967	3 186	3 186	219	6,9 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2022	2023	2023		
500-Kulturkontoret	419	472	452	-20	-4,4 %
510-Bibliotek	783	1 007	984	-23	-2,3 %
520-Andre kulturformål	1 794	1 489	1 750	261	14,9 %
Sum	2 997	2 967	3 186	219	6,9 %

Kommentar til status økonomi

Årsregnskapet for kultur viser balanse i 2023. Det er ikke overforbruk. Budsjettet har ligget stabilt i mange år. Unntak er økning i budsjett for Verdensarv med ansettelse av kulturminnevernrådgiver og bygningsvernådgiver (felles for alle kommuner). Det kan tyde på at det er bra samsvar mellom budsjett og aktivitet, og bra utnyttelse på tvers av ansvar (t.d. Vintervukku/bibliotek/Spaserstokk/Skolesekk og Verdensarv/museum).

Årsmelding 2023

Samtidig er Kultur sårbar med få ansatte. Manglende vedlikehold på museumsbygg, tungdrevne prosjekter som formidlingsbygg på Oddentunet og lite samarbeid innad er eksempler på dette.

Forslag til tiltak:

Øke ressurser til ungdomsarbeid. Det mangler et koordinerende ledd og prosjekter som Innafor og Aktivitetskortet er vanskelig å gjennomføre. Kommunen har en leder i Fritidsklubben i en 20 % stilling. Her bør det være to ansatte. Det er jevnlig opptil 20 ungdommer samtidig på klubben. Det er ikke forsvarlig at en person sitter med alt ansvaret for dette, særlig i og med at mange unge har behov for samtaler og oppfølging en-til-en.

Dagsturhytte på Gruvåsen, Verdensarvprosjekter som Gruvåsen, formidlingsbygg på Oddentunet og Utløper i Narjordet skal videreføres og fullføres.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud.	Rev. bud.	Regnskap 2023
Lønn	1 928	1 859	1 859	2 043
Refusjon lønn	-37	0	0	-216
Sum Lønn	1 891	1 859	1 859	1 827
Drift	1 100	872	872	826
Kjøp av produksjon	222	198	198	434
Overføringer	374	390	390	468
Finansutgifter	81	0	0	431
Sum Utgifter	1 777	1 460	1 460	2 160
Brukerbetaling	-204	-88	-88	-92
Refusjoner	-301	-26	-26	-471
Overføringer	-25	0	0	-141
Finansinntekter	-142	-20	-20	-314
Sum Inntekter	-672	-133	-133	-1 019
Netto resultat	2 997	3 186	3 186	2 967

Kommunalteknikk

Tjenesteområdebeskrivelse

Kommunalteknikk har ansvar for vann, avløp, slam, renovasjon, veier, gatelys og grøntområder, drift, vedlikehold og forvaltning av kommunens bygninger og eiendom, matrikkel, kart, GIS, oppmåling, byggesaksbehandling, arealplanlegging og trafiksikkerhet, forurensning og miljøvern, prosjektstyring, renhold av kommunale bygninger, samt renhold i hjem tilvist fra helse- og omsorg.

Det er totalt 18,7 årsverk i vår virksomhet.

Innen ansvarsområdet brann og feiing har vi kommunesamarbeid med Røros, Holtålen og Tydal, der Røros kommune er vertskommune.

Årsmelding 2023

I tillegg har vi i 2023 kjøpt tjenester innen GIS, matrikkelføring, oppmåling og delesaker fra Røros kommune og Tolga kommune. Vi kjøper tjenester til mesteparten av byggesaksbehandling fra Røros Takst AS. De andre tjenestene utføres av våre egne ansatte.

Planverk vi jobber etter er bl.a. økonomiplan, klimaplanen, kommuneplanens arealdel, folkehelseplanen, saneringsplan for vann og avløp, kulturminneplanen, i tillegg til reglement og oppgaver som er regulert i lover og forskrifter.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2022	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Avvik i kr	Avvik i %
Administrasjon	32	224	0	0	-224	0,0 %
Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	501	585	0	0	-585	0,0 %
Administrasjonslokaler	835	476	-6	-6	-482	-8667,4 %
Diverse fellesutgifter	-310	10 575	12 903	12 718	2 143	16,8 %
Barnehage	0	12	0	0	-12	0,0 %
Barnehagelokaler og skyss	2 035	1 318	943	943	-375	-39,8 %
Skolelokaler	5 675	2 382	1 578	1 578	-805	-51,0 %
Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	0	15	0	0	-15	0,0 %
Annet forbyggende helsearbeid	0	16	0	0	-16	0,0 %
Aktiverings- og servicetjen. til eldre og personer med funksjonsnedsettelse mm	7	7	0	0	-7	0,0 %
Diagnose, behandling, habilitering og rehabilitering	193	244	245	245	1	0,3 %
Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i institusjon	1	0	0	0	0	0,0 %
Kjernetjenester knyttet til pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende	0	5	0	0	-5	0,0 %
Institusjonslokaler	4 512	2 261	725	725	-1 536	-211,7 %
Kommunalt disponerte boliger	-913	-2 728	-2 988	-2 988	-260	-8,7 %
Kommunale sysselsettingstiltak	77	5	0	0	-5	0,0 %
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	0	26	0	0	-26	0,0 %
Plansaksbehandling	463	72	155	155	82	53,4 %
Byggesak	2 117	2 253	2 377	2 377	124	5,2 %
Kart og oppmåling	635	651	23	23	-628	-2703,3 %
Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	1	0	0	0	0	0,0 %
Tilrettelegging og bistand for næringslivet	-2 477	-65	223	223	288	129,4 %
Samferdsel og transporttiltak	3 004	3	0	0	-3	0,0 %
Kommunale veier	1 676	1 491	1 047	1 047	-443	-42,3 %
Forebygging av branner og andre ulykker	18	-110	2 922	2 922	3 033	103,8 %
Beredskap mot branner og andre ulykker	55	4 033	0	0	-4 033	0,0 %
Produksjon av vann	707	441	920	920	479	52,1 %
Distribusjon av vann	-752	-1 399	-2 120	-2 120	-721	-34,0 %
Avløpsrensing	1 463	1 082	1 307	1 307	225	17,2 %
Avløpsnett og innsamling av avløpsvann	-1 959	-2 590	-2 953	-2 953	-363	-12,3 %
Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l på små avløpsanlegg	33	75	34	34	-41	-121,0 %
Innsamling av husholdningsavfall	32	429	-116	-116	-546	-468,7 %
Naturforvaltning og friluftsliv	78	136	29	29	-108	-378,8 %
Bibliotek	7	33	0	0	-33	0,0 %

Årsmelding 2023

Tjeneste	Regnskap	Regnskap	Oppr.	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2022	2023	bud. 2023	2023		
Museer	9	0	0	0	0	0,0 %
Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg	0	48	0	0	-48	0,0 %
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	336	580	53	53	-528	-998,8 %
Kommunale kulturbygg	4	2	0	0	-2	0,0 %
Sum	18 097	22 588	17 300	17 115	-5 473	-32,0 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2022	2023	2023		
620-Teknisk	12 640	13 730	11 882	-1 848	-15,6 %
630-Selvkostområde VAR	-457	-2 312	-3 804	-1 492	-39,2 %
660-Brann	0	3 917	3 342	-575	-17,2 %
670-Veier	1 366	1 484	1 047	-437	-41,7 %
680-Bygg og arealer	4 547	5 768	4 648	-1 120	-24,1 %
Sum	18 097	22 588	17 115	-5 473	-32,0 %

Kommentar til status økonomi

Kommunalteknikk hadde et merforbruk på kr 5,4 mill i 2023, hvorav økning i pensjonsutgifter utgjorde ca. kr 875.000,-

Det øvrige merforbruket skyldes bl.a.

- overbudsjettering av inntektene innen selvkost byggesak (kr 360.000,-)
- enkelte avd. med høyt sykefravær (kr 690.000,-)
- Brann og feiing (kr. 650.000,- i merforbruk)
- drift av kommunale veier (ca. kr. 430.000,- inkl. gatelys)
- drift av bygg og arealer (ca. kr 880.000,-),
 - bla.a dyrere strøm.
- Selvkost-områdene vann, avløp, renovasjon (ca. kr 1.500.000,-)

Vi må innse at vi ikke hadde budsjettet nok på energi/strøm. Vi ser tydelig at energispareprosjektene vi gjennomførte i 2022 og tidligere, har gitt god virkning. Det samme gjelder de tiltakene vi gjennomførte i løpet av 2023, for perioden av 2023 som kom etter at det enkelte tiltak ble gjennomført. I 2023 ble det gjennomført en vesentlig del av planlagte oppgraderinger som vil gi energisparing på sikt. Mesteparten av kostnadene til dette ligger i investeringsprosjekter, men det er også en del som blir utført innen drift. På den måten har det blitt et merforbruk i forhold til budsjettet også innen dette området. Slik sett er en del av utgiftene til drift av bygg og arealer, og av veier, utgifter til inntekts ervervelse senere, på grunn lavere strøm- og driftsutgifter, og utgifter til vedlikehold.

Mangeårig etterslep er også en del av forklaringen på merforbruket, en del av det som følge av gjennomført lovpålagte tilsyn.

Innen selvkost-områdene vil merforbruket vi får i år, balanseres over en femårsperiode ved at gebyrsatsene økes/tilpasses.

Siden brann og feiing er et tjenesteområde vi har interkommunalt samarbeide om, og det er Røros kommune som er vertskommune, må vi ta opp det i samarbeidsfora for interkommunale tjenester (på kommunedirektør-nivå). Det er slik sett noe som vi har begrenset mulighet til å påvirke fra kommunalteknikk Os sin side. Feiing er et selvkost-område og vil balanseres ut over flere år. Brann og redning vet vi kan være vanskelig å budsjettere, og vil være avhengig av hendelser vi veldig bergrenset rår over.

Sykefraværet er noe vi må og vil ta et krafttak i 2024, for å redusere.

Oppsummering tiltak

Virksomheten kommunalteknikk vil framover i 2024 ha fokus på sykefravær, og jobbe for større "nærvær".

Vi vil også ha fokus på selvkost-områdene, slik at de bringes i balanse.

Vi må også ha fokus på drift og vedlikehold av bygg. Vi må samtidig huske at vedlikehold nå, sparer oss for kostnader i framtida.

Et helt sentralt tiltak vil være å avhende noen av byggene. Vi bør derfor ha fokus på avhending av kommunale bygg som ikke er i bruk, også i 2024.

Noen av utgiftene til drift av veier, og av bygg og arealer, er utgifter til inntekts ervervelse senere, på grunn lavere strømutgifter, driftsutgifter og utgifter til vedlikehold.

Innen selvkost-områdene vil merforbruket i 2023 balanseres, ved at gebyrsatsene økes/tilpasses i årene framover.

Vi vil aldri komme i balanse på sikt hvis det stadig er litt for lite avsatt til vedlikehold. Da vil etterslepet av vedlikehold bare bli høyere og høyere.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud.	Rev. bud.	Regnskap 2023
Lønn	12 617	11 744	11 559	13 394
Refusjon lønn	-695	-11	-11	-838
Sum Lønn	11 922	11 733	11 548	12 555
Drift	22 414	13 121	13 121	16 032
Kjøp av produksjon	9 896	12 659	12 659	12 377
Overføringer	3 245	41	41	3 343
Finansutgifter	1 015	131	131	466
Sum Utgifter	36 570	25 953	25 953	32 218
Brukerbetaling	-21 579	-19 214	-19 214	-16 685
Refusjoner	-6 428	-288	-288	-3 629
Overføringer	0	0	0	0
Finansinntekter	-2 388	-883	-883	-1 871
Sum Inntekter	-30 395	-20 386	-20 386	-22 186
Netto resultat	18 097	17 300	17 115	22 588

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2023	3,43 %	11,64 %	15,07 %

Årsregnskap

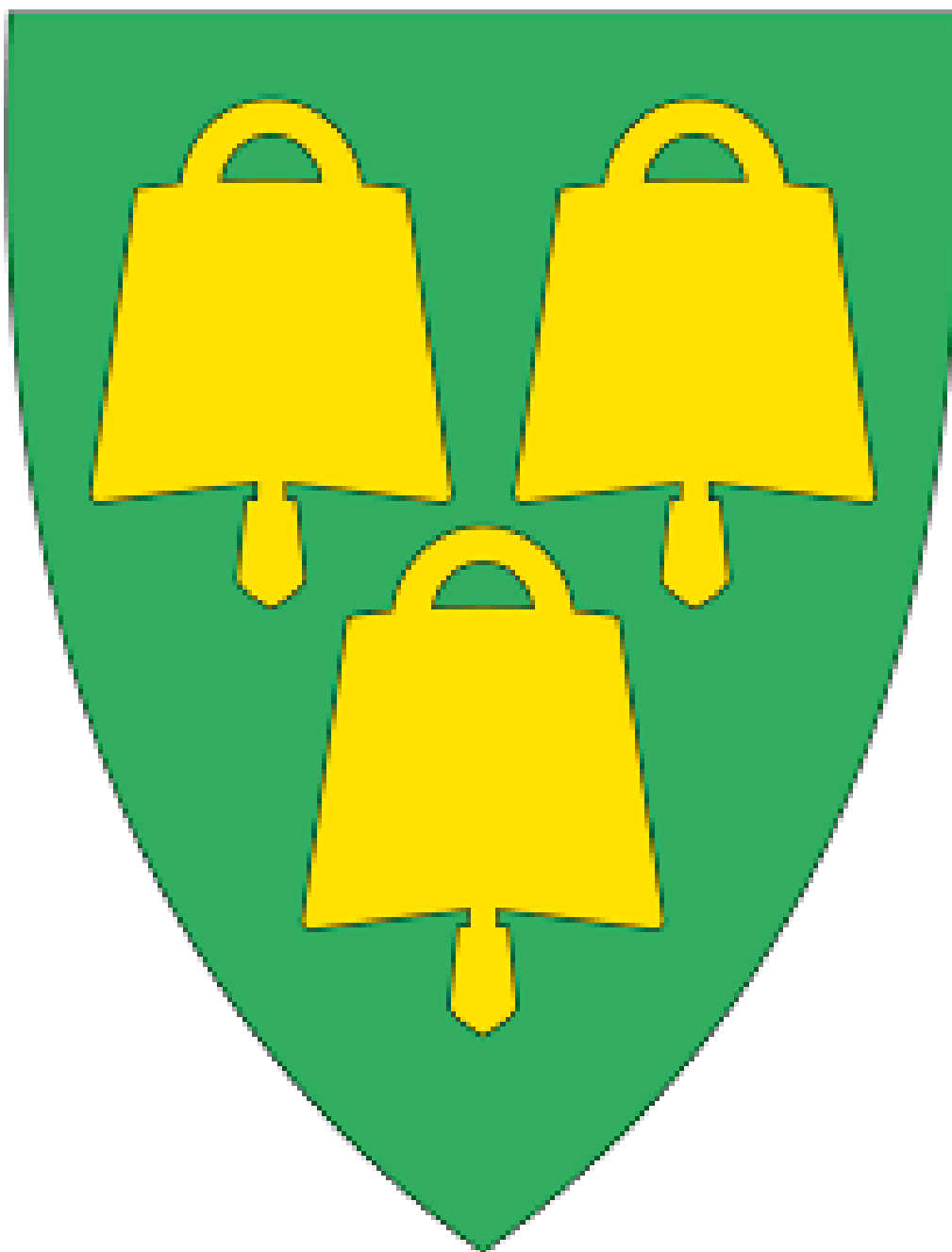
Vedlegg

Link til årsregnskapet 2023.

[REGNSKAP-2023-Os-24042024.pdf](#)

REGNSKAP 2023

OS KOMMUNE

Innholdsfortegnelse:

Balanseregnskapet § 5 – 8	3
Bevilgningsoversikt drift § 5 - 4	4 - 5
Bevilgningsoversikt investering § 5 - 5	6 - 7
Økonomisk oversikt etter art § 5 – 6	8
Oversikt over budsjettavvik og årsavslutningsdisp. § 5 – 9	9
Noter	10 - 23

§ 5-8		Balanseregnskapet			
Kap.			2023	2022	Notehvisning
	2.2	A. Anleggsmidler			
		<i>I. Varige driftsmidler</i>			
1	2.27	Faste eiendommer og anlegg	318 779 761	291 096 111	Note 4
2	2.24	Utstyr, maskiner og transportmidler	16 275 703	16 558 847	Note 4
		<i>II. Finansielle anleggsmidler</i>			
3	2.21	Aksjer og andeler	12 413 158	11 777 247	Note 5
4	2.29	Obligasjoner	-	-	
5	2.22+2.23	Utlån	9 239 921	9 495 615	Note 6
6	2.28	<i>III. Immaterielle eiendeler</i>	-	-	
7	2.20	<i>IV. Pensjonsmidler</i>	346 902 603	320 799 588	Note 11
		Sum anleggsmidler	703 611 146	649 727 407	
	2.1	B. Omløpsmidler			
		<i>I. Bankinnskudd og kontanter</i>			
8	2.10		59 063 745	40 962 714	
		<i>II. Finansielle omløpsmidler</i>			
9	2.18	Aksjer og andeler	-	-	
10	2.11	Obligasjoner	-	-	
11	2.12	Sertifikater	-	-	
12	2.15	Derivater	-	-	
		<i>III. Kortsiktige fordringer</i>			
13	2.13+2.14	Kundefordringer	25 364 595	41 247 401	
14	2.16	Andre kortsiktige fordringer	3 461 229	4 570 066	
15	2.19	Premieavvik	41 016 128	26 518 216	
		Sum omløpsmidler	128 905 697	113 298 398	Note 1
		SUM EIENDELER	832 516 843	763 025 805	
	2.5	C. Egenkapital			
		<i>I. Egenkapital drift</i>			
16	2.56	Disposisjonsfond	-13 194 277	-40 396 834	
17	2.51	Bundne driftsfond	-8 034 113	-14 022 271	Note 13
18	2.5900	Merforbruk i driftsregnskapet	-	-	
		<i>II. Egenkapital investering</i>			
19	2.53	Ubundet investeringsfond	-1 448 635	-1 448 635	
20	2.55	Bundne investeringsfond	-9 119 993	-9 064 229	Note 13
21	2.5970	Udekket beløp i investeringsregnskapet	-	-	
		<i>III. Annen egenkapital</i>			
22	2.5990	Kapitalkonto	-145 384 285	-135 209 995	Note 2
23	2.581	Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	125 987	125 987	
24	2.580	Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	581 275	581 275	
		Sum egenkapital	-176 474 041	-199 434 703	
	2.4	D. Langsiktig gjeld			
		<i>I. Lån</i>			
25	2.45+2.47	Gjeld til kredittinstitusjoner	-267 559 070	-212 029 782	Note 9
26	2.41+2.42	Obligasjonslån	-	-	
27	2.43	Sertifikatlån	-	-	
28	2.40	<i>II. Pensjonsforpliktelse</i>	-332 845 093	-313 401 357	Note 11
		Sum langsiktig gjeld	-600 404 163	-525 431 139	
	2.3	E. Kortsiktig gjeld			
		<i>I. Kortsiktig gjeld</i>			
29	2.33+2.35	Leverandørgjeld	-	-	
30	2.31	Likviditetslån	-4 900 000	-	
31	2.34	Derivater	-	-	
32	2.32	Annen kortsiktig gjeld	-50 738 639	-38 159 964	
33	2.39	Premieavvik	-	-	
		Sum kortsiktig gjeld	-55 638 639	-38 159 964	Note 1
		SUM EGENKAPITAL OG GJELD	-832 516 843	-763 025 805	
		F. Memoriakonti			
34	2.9100+2.9110	<i>I. Ubrukte lånemidler</i>	42 177 302	10 913 726	
35	2.9200	<i>II. Andre memoriakonti</i>	-	-	
36	2.9999	<i>III. Motkonto for memoriakontiene</i>	-42 177 302	-10 913 726	
		Sum memoriakonti	-	-	

Os, 28.02.2024

 Marit Gilleberg
 kommunedirektør

 Annelise Kværnes
 Leder felles regnskapskontor for Roros, Os og Holtålen

§5-4, 1. ledd Bevilgningsoversikt – drift

§5-4, 1. ledd Bevilgningsoversikt - drift						
	KOSTRA-art	Regnskap 2023	Budsjett m/endringer	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2022	
1	Rammetilskudd	800	-102 550 167	-90 079 000	-90 079 000	-103 184 803
2	Inntekts- og formuesskatt	870	-53 468 087	-66 321 000	-66 321 000	-49 474 803
3	Eiendomsskatt	Sum(874:875)	-7 031 948	-6 967 600	-6 967 600	-7 023 678
4	Andre generelle driftsinntekter	810+877*	-9 702 403	-6 921 400	-6 921 400	-5 399 906
5	Sum generelle driftsinntekter		-172 752 605	-170 289 000	-170 289 000	-165 083 190
6	Sum bevilgninger drift, netto	*	190 227 386	164 953 420	164 953 420	174 170 522
7	Avskrivninger	590*	11 751 884	11 100 000	11 100 000	10 681 709
8	Sum netto driftsutgifter		201 979 270	176 053 420	176 053 420	184 852 231
9	Brutto driftsresultat		29 226 664	5 764 420	5 764 420	19 769 041
10	Renteinntekter	Sum(900:901)	-2 066 687	-2 310 000	-1 560 000	-1 615 454
11	Utbytter	905	-156 206	-300 000	-300 000	-110 789
12	Gevinst og tap på finansielle OM	909-509	-	-	-	-
13	Renteutgifter	Sum(500:501)*	9 113 046	6 930 000	6 930 000	4 357 176
14	Avdrag på lån	Sum(510:511)*	8 825 782	7 750 000	7 000 000	7 000 420
15	Netto finansutgifter		15 715 936	12 070 000	12 070 000	9 631 353
16	Motpost avskrivninger	990	-11 751 884	-11 100 000	-11 100 000	-10 681 709
17	Netto driftsresultat		33 190 716	6 734 420	6 734 420	18 718 685
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat:</i>						
18	Overføring til investering	570	-	600 000	600 000	-
19	Avsetninger til bundne driftsfond	550	6 060 615	285 720	285 720	6 743 266
20	Bruk av bundne driftsfond	950	-12 048 774	-1 220 140	-1 220 140	-14 962 866
21	Avsetninger til disposisjonsfond	540	-	-	-	-
22	Bruk av disposisjonsfond	940	-27 202 557	-6 400 000	-6 400 000	-10 499 054
23	Dekning av tidligere års merforbruk	530	-	-	-	-
24	Sum disp./dekning av netto driftsresultat		-33 190 716	-6 734 420	-6 734 420	-18 718 655
25	Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	980	0	-	-	-

§5-4, 2. ledd Bevilgningsoversikt – drift

§ 5-4 2. ledd Bevilgningsoversikt drift	Regnskap 2023	Rev. Budsjett 2023	Oppr. budsjett 2023	Regnskap 2022
RO 01 Administrasjon	24 831 382	21 996 000	21 996 000	17 331 202
540 - Avsetning til ubundne driftsfond				
550 - Avsetning til bundne driftsfond	114 243	85 000	85 000	3 401 634
940 - Bruk av ubundne driftsfond				
950 - Bruk av bundne driftsfond	- 5 039 232	- 300 000	- 300 000	- 7 121 736
Til linje 6 - bevilgning drift	29 756 371	22 211 000	22 211 000	21 051 304
RO 02 Oppvekst	51 241 200	44 165 000	44 165 000	50 608 575
540 - Avsetning til ubundne driftsfond				
550 - Avsetning til bundne driftsfond	1 845 915	-	-	839 283
940 - Bruk av ubundne driftsfond				
950 - Bruk av bundne driftsfond	- 2 148 691	-	-	- 990 593
Til linje 6 - bevilgning drift	51 543 975	44 165 000	44 165 000	50 759 885
RO 04 Landbruk	1 537 629	1 438 000	1 438 000	1 627 367
540 - Avsetning til ubundne driftsfond				
550 - Avsetning til bundne driftsfond	490 418	69 810	69 810	98 301
940 - Bruk av ubundne driftsfond				
950 - Bruk av bundne driftsfond	- 484 909	- 16 720	- 16 720	- 1 901 283
Til linje 6 - bevilgning drift	1 532 119	1 384 910	1 384 910	3 430 349
RO 05 Helse og omsorg	95 975 987	76 119 000	75 934 000	78 338 039
540 - Avsetning til ubundne driftsfond				
550 - Avsetning til bundne driftsfond	2 713 123	-	-	1 623 658
940 - Bruk av ubundne driftsfond				
950 - Bruk av bundne driftsfond	- 2 196 499	-	-	- 2 561 357
Til linje 6 - bevilgning drift	95 459 364	76 119 000	75 934 000	79 275 738
RO 08 Kultur	2 967 337	3 186 000	3 186 000	2 996 910
540 - Avsetning til ubundne driftsfond				
550 - Avsetning til bundne driftsfond	431 010	-	-	81 342
940 - Bruk av ubundne driftsfond				
950 - Bruk av bundne driftsfond	- 314 434	- 20 000	- 20 000	- 141 651
Til linje 6 - bevilgning drift	2 850 761	3 206 000	3 206 000	3 057 219
RO 09 Kommunalteknikk	22 587 571	17 115 000	17 300 000	18 461 989
540 - Avsetning til ubundne driftsfond				
550 - Avsetning til bundne driftsfond	465 906	130 910	130 910	650 518
940 - Bruk av ubundne driftsfond				
950 - Bruk av bundne driftsfond	- 1 865 009	- 883 420	- 883 420	- 2 246 246
Til linje 6 - bevilgning drift	23 986 674	17 867 510	18 052 510	20 057 717
RO 10 Finans til linje 6	- 14 901 878	-	-	- 3 461 688
Til linje 6	190 227 386	164 953 420	164 953 420	174 170 524
	190 227 386	164 953 420	164 953 420	174 170 522
	- 0	-	-	2
540 - Avsetning til ubundne driftsfond	-	-	-	-
550 - Avsetning til bundne driftsfond	6 060 615	3 471 720	3 471 720	9 610 305
940 - Bruk av ubundne driftsfond	-	-	-	-
950 - Bruk av bundne driftsfond	- 9 852 274	- 1 220 140	- 1 220 140	- 14 962 867

§ 5-5. 1 ledd Bevilgningsoversikt- investering

§ 5-5 1.ledd Bevilgningsoversikt - investering						
	KOSTRA-art	Regnskap 2023	Budsjett m/endringer	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2022	
1	Investeringer i varige driftsmidler	Sum(010:099)+(100:285)+(300:380)+429+(500:501)	40 032 001	101 491 500	97 962 500	22 393 106
2	Tilskudd til andres investeringer	Sum(400+430:480)	550 000	550 000	550 000	600 000
3	Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	529	668 398	600 000	600 000	590 382
4	Utlån av egne midler	Sum(520:521)*	-	-	-	-
5	Avdrag på lån	Sum(510:511)	-	-	-	1 624 739
6	Sum investeringsutgifter		41 250 399	102 641 500	99 112 500	25 208 227
7	Kompensasjon for merverdiavgift	729	-6 114 337	-17 417 500	-16 912 500	-3 835 467
8	Tilskudd fra andre	Sum(700:780)-729+sum(810:850;880:895)+sum(900:901)	-30 300	-10 475 000	-10 475 000	-9 591 967
9	Salg av varige driftsmidler	Sum(620+650+660:670)	-1 781 859	-	-	-1 894 356
10	Salg av finansielle anleggsmidler	929	-32 479	-	-	-15 400
11	Utdeling fra selskaper	905	-	-	-	-
12	Mottatte avdrag på utlån av egne midler	Sum(920:921)	-	-	-	-
13	Bruk av lån	Sum(910:911)*	-33 291 424	-70 925 800	-71 125 000	-15 622 982
14	Sum investeringsinntekter		-41 250 399	-98 818 300	-98 512 500	-30 960 172
15	Videreutlån	Sum(521:522)*	745 000	5 000 000	5 000 000	1 200 000
16	Bruk av lån til videreutlån	Sum(911:912)*	-745 000	-5 000 000	-5 000 000	-1 200 000
17	Avdrag på lån til videreutlån	512	944 930	2 000 000	2 000 000	1 246 368
18	Mottatte avdrag på videreutlån	922	-1 000 694	-2 000 000	-2 000 000	-3 020 798
19	Netto utgifter videreutlån		-55 764	-	-	-1 774 430
20	Overføring fra drift	970	-	-600 000	-600 000	-
21	Avsetninger til bundne investeringsfond	550	55 764	-	-	8 113 496
22	Bruk av bundne investeringsfond	950	-	-3 223 200	-	-587 121
23	Avsetninger til ubundet investeringsfond	540	-	-	-	-
24	Bruk av ubundet investeringsfond	940	-	-	-	-
25	Dekning av tidligere års udekket beløp	530	-	-	-	-
26	Sum overføring fra drift og netto avsetninger		55 764	-3 823 200	-600 000	7 526 375
27	Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	980	-0	-	-	-

§ 5-5. 2 ledd Bevilgningsoversikt- investering

	Note	Regnskap 2023	Rev. budsjett 2023	Oppr. budsjett 2023	Regnskap 2022
Digitalisering		1 633 399	3 125 000	3 125 000	332 579
Velferdsteknologi innen omsorgstjenesten		161 944	375 000	375 000	730 738
Helseplattformen		640 701	1 400 000	1 400 000	7 145 174
Div investeringer, oppgr. VA		273 800	8 000 000	8 000 000	299 482
Energisparende tiltak		1 257 802	2 500 000	2 500 000	1 707 665
Solcelle Oshallen og samfunnshus		2 106 726	3 750 000	3 750 000	33 750
Forprosjekt framtidens skolebygg		4 529 675	4 375 000	1 250 000	579 596
Nye omsorgsboliger		8 023	0	0	0
Oppgradering kommunale veier		317 278	1 000 000	1 000 000	0
Helsehus		19 292 791	41 250 000	41 250 000	630 256
Kjøp av eiendom		3 105 585	0	0	75 000
Nødstrøm Verjåtunet		9 038	875 000	875 000	0
Låsesystemer		492 110	688 000	688 000	0
Stall og fjøs Oddentunet		235 026	7 000 000	7 000 000	166 573
Oppgradering rømningsveier		0	250 000	250 000	223 697
Gatebelysning, ledlys		229 890	250 000	250 000	494 973
Verksted i lagerhallen Kopparleden		397 744	250 000	250 000	420 564
Påbygg grønne Rytrøa		92 509	125 000	3 750 000	452 556
Omsorgsboliger Nørnesjordet 6-16		4 187 314	17 500 000	17 500 000	497 217
Omsorgsboliger Søstergata 8		0	0	0	6 172 665
Vaskesentraler kommunale bygg		160 247	375 000	375 000	0
Messebygget		458 550	4 000 000	4 000 000	0
Forprosjekt omgjøring til forsterka enhet		0	375 000	375 000	0
Enova prosjekter		102 892	4 029 000	0	652 497
Prosjekt mangler		338 959	0	0	1 694 560
Investeringer i varige driftsmidler		40 032 001	101 492 000	97 963 000	22 309 540
	Note	Regnskap 2023	Rev. budsjett 2023	Oppr. budsjett 2023	Regnskap 2022
Investeringsmidler Fellestrådet		550 000	550 000	550 000	600 000
Velferdsteknologi innenfor omsorgstjenesten		0	0	0	62 125
Helseplattformen		0	0	0	21 405
Tilskudd til andres investeringer		550 000	550 000	550 000	683 530
	Note	Regnskap 2023	Rev. budsjett 2023	Oppr. budsjett 2023	Regnskap 2022
KLP egenkapitalinnskudd		640 798	600 000	600 000	577 371
Kjøp og salg av aksjer		27 600	0	0	13 011
Investeringer i aksjer og andeler i selska		668 398	600 000	600 000	590 382

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art-drift

	KOSTRA-arter	Regnskap 2023	Budsjett m/endringer	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2022
Rammetilskudd	800	-102 550 167	-90 079 000	-90 079 000	-103 184 803
Inntekts- og formuesskatt	870	-53 468 087	-66 321 000	-66 321 000	-49 474 803
Eiendomsskatt	Sum(874:875)	-7 031 948	-6 967 600	-6 967 600	-7 023 678
Andre skatteinntekter	877	-96 044	-85 000	-85 000	-98 328
Andre overføringer og tilskudd fra staten	810	-9 761 511	-6 931 400	-6 931 400	-6 251 033
Overføringer og tilskudd fra andre	Sum(700:780)+(830:850; 880:890)+920*	-56 788 380	-37 099 600	-37 099 600	-61 175 755
Brukerbetalinger	600	-8 171 706	-8 599 420	-8 599 420	-7 450 160
Salgs- og leieinntekter	Sum(620:660)	-18 889 984	-21 468 640	-21 468 640	-27 301 051
Sum driftsinntekter		-256 757 828	-237 551 660	-237 551 660	-261 959 611
Lønnsutgifter	Sum(010:089)+(160:165)	149 577 436	132 903 330	132 922 330	138 825 479
Sosiale utgifter	Sum(090:099)	27 357 431	28 950 610	28 931 610	24 915 062
Kjøp av varer og tjenester	Sum(100:285)-	79 807 003	65 326 790	65 326 790	84 748 216
Overføringer og tilskudd til andre	Sum(400:480)+520*	17 497 182	5 035 350	5 035 350	22 306 468
Avskrivninger	590	11 751 884	11 100 000	11 100 000	10 681 709
Sum driftsutgifter		285 990 935	243 316 080	243 316 080	281 476 934
Brutto driftsresultat		29 233 107	5 764 420	5 764 420	19 517 323
Renteinntekter	Sum(900:901)	-2 073 130	-2 310 000	-1 560 000	-1 728 166
Utbytter	905	-156 206	-300 000	-300 000	-110 789
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	909 - 509	-	-	-	-
Renteutgifter	Sum(500:501)	9 113 046	6 930 000	6 930 000	4 721 576
Avdrag på lån	Sum(510:511)	8 825 782	7 750 000	7 000 000	7 000 420
Netto finansutgifter		15 709 493	12 070 000	12 070 000	9 883 041
Motpost avskrivninger	990	-11 751 884	-11 100 000	-11 100 000	-10 681 709
Netto driftsresultat		33 190 716	6 734 420	6 734 420	18 718 655
Disponeringer eller dekning av netto driftsresultat					
Overføring til investering	570	-	600 000	600 000	-
Avsetninger til bundne driftsfond	550	6 060 615	285 720	285 720	6 743 266
Bruk av bundne driftsfond	950	-12 048 774	-1 220 140	-1 220 140	-14 962 866
Avsetninger til disposisjonsfond	540	-	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	940	-27 202 557	-6 400 000	-6 400 000	-10 499 054
Dekning av tidligere års merforbruk	530	-	-	-	-
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		-33 190 716	-6 734 420	-6 734 420	-18 718 655
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	980	-	-	-	-

Oversikt over budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner etter § 5-9 - Drift		Regnskap
1	Netto driftsresultat	33 190 716
2	Avsetninger til bundne driftsfond	6 060 615
3	Bruk av bundne driftsfond	-12 048 774
4	Overføring til investerin i henhold til årsbudsjett og fullmakter	640798
5	Avsetninger til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjett og fullmakter	0
6	Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjett og fullmakter	-6 400 000
7	Budsjettert dekning av tidligere års merforbruk	
8	Årets budsjettavvik (merforbruk før strykninger)	21 443 355
9	Strykning av overføring til investering	-640 798
10	Strykning av avsetning til disposisjonsfond	
11	Strykning av dekning av tidligere års merforbruk	
12	Strykning av bruk av disposisjonsfond	
13	Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	20 802 557
14	Bruk av disposisjonsfond for reduksjon av årets merforbruk etter strykninger	-20 802 557
15	Bruk av disposisjonsfond for inndekning av tidligere års merforbruk	
16	Bruk av mindreforbruk etter strykninger for dekning av tidligere års merforbruk	
17	Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond	
18	Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0

Oversikt over budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner etter § 5-9 - investering

		Regnskap
1	Sum utgifter og inntekter eksklusive bruk av lån	33 980 660
2	Avsetninger til bundne investeringsfond	55 764
3	Bruk av bundne investeringsfond	0
4	Budsjettert bruk av lån	-75 925 800
5	Overføring fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-640 798
6	Avsetninger til ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	0
7	Bruk av ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	0
8	Dekning av tidligere års udekket beløp	
9	Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)	-42 530 174
10	Strykning av avsetninger til ubundet investeringsfond	0
11	Strykning av bruk av lån	41 889 376
12	Strykning av overføring fra drift	640 798
13	Strykning av bruk av ubundet investeringsfond	
14	Udekket eller udisponert beløp etter strykninger	
15	Avsetning av udisponert beløp etter strykninger til ubundet investeringsfond	
16	Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp).	

NOTER

Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise all tilgang på og bruk av midler i året. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter og inntekter i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke.

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Ved lånefinansiering av investeringer er/er ikke renteutgiftene lagt til anskaffelseskost i samsvar med anbefalt løsning i KRS nr. 2.

Organisering av kommunens virksomhet

Os kommune har hatt en flat og enkel struktur i 2023 hvor virksomhetene er plassert direkte under administrasjonens øverste leder, kommunedirektør. Støttefunksjoner er samlet under rådmannens stab og inkluderer økonomisjef, personalsjef, IKTansvarlig, kvalitetstyrings- og digitaliseringsansvarlig, servicetorget, felles lønnsavdeling.

Kommunen er med i flere vertskommunesamarbeid. Det vises til årsmeldingen for detaljerte opplysninger om samarbeidsavtaler kommunen er deltager i.

Balanseregnskapet :	31.12.2023	01.01.2023	Endring
2.1 Omløpsmidler	128 905 697	113 298 398	
2.3 Kortsiktig gjeld	-55 638 639	-38 159 964	
Arbeidskapital	73 267 058	75 138 434	-1 871 376

Drifts- og investeringsregnskapet :	Sum
Driftsregnskapet	
Sum driftsinntekter	-256 757 828
Sum driftsutgifter	274 239 051
Netto finansutgifter	15 709 493
Netto driftsresultat	33 190 716
Investeringsregnskapet	
Sum investeringsutgifter	41 250 399
Sum investeringsinntekter	-41 250 399
Netto utgifter videreutlån	-55 764
Netto utgifter i investeringsregnskapet	-55 764
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)	31 263 576
Endring i regnskapsprinsipp ført direkte mot egenkapital	0
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	-1 871 376
Differanse (forklars nedenfor)	

2.3 kortsiktig gjeld: 4.900.000,- kr fra balansekonto 2232001010
Leverandørgjeld manuelt skulle vært ført som en 231-konto. Gjelder en kortsiktig kreditt i banken. Lånet er infridd i starten av 2024 og kontoen ført i 0,-. Beløpet skilles ut i skjema 5-8 Balanseregnskapet.

Saldo kapitalkonto 1.1.2023	135 209 995
Økning av kapitalkonto (kreditposter):	
Aktivering fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	39 370 218
Reversert nedskrivning eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transport	0
Kjøp av aksjer/andeler	27 600
Reversert nedskrivning aksjer/andeler	0
Utlån	745 000
Avdrag på eksterne lån	9 770 712
Endring pensjonsforpliktelser (reduksjon)	
Endring pensjonsmidler SPK	1 372 915
Endring pensjonsmidler KLP	24 730 100
Endring pensjonsmidler andre selskap	
Reversert oppskrivning utenlandslån	
Aktivert egenkapitalinnskudd KLP	640 798
Reduksjon av kapitalkonto (debitposter):	
Salg av fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	0
Avskrivning: Eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	11 751 884
Nedskrivning: Eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	217 828
Salg aksjer/andeler	32 487
Nedskrivning aksjer/andeler	0
Avdrag på utlån	1 000 694
Avskrivning på utlån	0
Bruk av lånemidler	34 036 424
Endring pensjonsforpliktelser (økning)	19 443 736
Endring pensjonsmidler SPK	
Endring pensjonsmidler KLP	
Endring pensjonsmidler andre selskap	
Urealisert kurstap (oppskrivning) utenlandslån	
Saldo kapitalkonto 31.12.2023	145 384 285

Note 3 Vesentlige endringer i regnskapsprinsipp og regnskapsestimater og vesentlige korrigeringer av tidligere års feil

Det er ingen endring av regnskapsprinsipper og ingen vesentlige estimatendringer for 2023. Vi har ingen korreksjoner av tidligere års feil som er av vesentlig betydning for å bedømme kommunens resultat eller stilling.

Note 4 Varige driftsmidler

	IT-utstyr, kontor- maskiner	Anleggs- maskiner mv.	Brannbiler, tekniske anlegg	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	Tomte- områder	SUM
Bokført verdi pr 1.1.2023	13 226 013	3 332 834	4 819 433	187 667 092	90 171 408	8 438 178	307 654 958
Årets tilgang	1 761 805	287 703	3 857 557	13 130 237	20 332 916		39 370 218
Årets avgang				217 828			217 828
Årets avskrivninger	1 572 456	760 196	72 823	6 628 952	2 717 457		11 751 884
Årets nedskrivninger							0
Reverseringer av nedskrivninger							0
Bokført verdi pr. 31.12.2023	13 415 362	2 860 340	8 604 167	193 950 549	107 786 867	8 438 178	335 055 464
Tap ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Gevinst ved salg av anleggsmidler	0	0	0	1 347 705	0	0	1 347 705
Utnyttbar levetid, inntil	5 år	10 år	20 år	40 år	50 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Ingen avskr.	

Note 5 Aksjer og andeler i varig eie

Selskapets navn	Hen-visning balansen	Eierandel i selskapet	Eventuell markeds-verdi	Balanseført verdi 31.12.2023	Balanseført verdi 01.01.2023
KAP.INNSK. KONTROLLUTVALG, org.nr 988 019 917	2211521002		kr -	kr -	kr 17 068
REVISJON MIDT-NORGE SA, org.nr. 919 902 310	2211521003			kr 15 000	kr 15 000
Eierkapital Konsek Trøndelag IKS, org.988799475	2211521004	8,53 %		kr 25 000	
NORD-ØSTERDAL KRAFTLAG SA, org.nr 96 013 367	2212001001			kr 48 200	kr 48 200
MIDTDAL VANNANLEGG SA, org.nr 980 080 455	2212001004			kr 10 000	kr 10 000
OS VANNANLEGG SA, org.nr 970 034 242	2212001005			kr 41 000	kr 41 000
FIAS, org.nr 974 429 500	2212001007	7,00 %		kr 35 000	kr 35 000
MESKANO AS, org.nr 964 545 278	2212001009	1,13 %		kr 1 200	kr 1 200
ALVDAL SKURLAG, org.nr 999 041 132	2212001019	0,04 %		kr -	kr 15 419
TOS ASVO AS, org.nr. 964 707 545	2212001020	50,00 %		kr 50 000	kr 50 000
RØROS SLAKTERI AS, org.nr 947 979 248	2212001021	1,86 %		kr 212 500	kr 212 500
RØROSREG. NÆRINGSHAGE AS, org.nr 989 618 660	2212001022	0,95 %		kr 20 000	kr 20 000
ABAKUS AS, org.nr 983 335 543	2212001036	9,10 %		kr 136 364	kr 136 364
KALVKROKEN BOLIGOMRÅDE AS, org.nr 920 505 392	2212001037			kr 300 000	kr 300 000
TUFSINGDALEN EIENDOM AS, org.nr 917 605 297	2212001038			kr 300 000	kr 300 000
EGENKAPITALBEVIS TOLGA OS SPAREBANK, org.nr 816 793 432	2212001039			kr 1 008 000	kr 1 008 000
KALVKROKEN BOLIGUTVIKLING AS, org.nr 822 157 602	2212001040			kr 300 000	kr 300 000
ANNO MUSEUM, org.nr. 994 933 272	2212001041			kr 281 674	kr 281 674
STORMOEN EIENDOM AS, org.nr 998 476 445	2212001042	13,27 %		kr 4 140	kr 4 140
EGENKAPITALINNSKUDD KLP, org.nr. 938 708 606	2215501100			kr 9 609 469	kr 8 968 671
Helseplattformen	2212001043	0,11 %		kr 11 011	kr 11 011
AS Østlendingen	2212001045			kr 2 600	kr -
Visit Røros & Ø	2212001044			kr 2 000	kr 2 000
IKA Trøndelag IKS					
Midt-Norge 110-sentral IKS					
Sum			kr -	kr 12 413 158	kr 11 777 247

Note 6 Utlån

Utlånt til	Utestående 31.12.	Utestående 01.01.	Tap på hovedstol	Tap på løpte renter mv.	Samlet tap
Utlån finansiert med innlån					
Boligososiale formål (startlån)	kr 9 239 921	kr 9 495 615	kr -	kr -	kr -
	kr -	kr -	kr -	kr -	kr -
Sum lånefinansierte utlån	kr 9 239 921	kr 9 495 615	kr -	kr -	kr -
Utlån finansiert med egne midler					
	kr -	kr -	kr -	kr -	kr -
Sum egenfinansierte utlån	kr -	kr -	kr -	kr -	kr -
Sum	kr 9 239 921	kr 9 495 615	kr -	kr -	kr -

Note 7 Markedsbaserte finansielle omløpsmidler og derivater

Kommunen har ikke hatt markedsbaserte finansielle eiendeler eller andre finansielle omløpsmidler i 2023

Kommunen har ikke hatt finansielle forpliktelser i 2023

Note 8 Rentesikring

Os kommune har ingen lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet.

Jfr. Kommunens finansreglement vedtatt i 2017, kan ikke kommunen ta i bruk fremtidige renteavtaler (FRA) eller rentebytteavtaler (SWAP).

Note 9 Langsiktig gjeld

Lånesaldo 31.12.2023	Kommune- kassen	Konsolidert årsregnskap	Gj.snittlig løpetid (år)	Gj.snittlig rente
Lån til egne investeringer	251 551 080	0	15	4,46 %
Lån til andres investeringer	0	0	0	0
Lån til innfrielse av kausjoner	0	0	0	0
Lån til videreutlån	16 007 990	0	18	1,39 %
Sum bokført langsiktig gjeld	267 559 070	0		
<i>Herav finansielle leieavtaler</i>	0	0		
Lån som forfaller i 2024	0	0		
Herav lån som må refinansieres	0	0		

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langs.gjeld 31.12.2023	Gj.sn. rente
Langsiktig gjeld med fast rente :	31 %	2,78 %
Langsiktig gjeld med flytende rente :	69 %	5,49 %

Note 10 Avdrag på lån

Avdrag på lån til investeringer i varige driftsmidler

Kommunen skal betale årlige avdrag som samlet skal være minst lik størrelsen på kommunens eller fylkeskommunens avskrivninger i regnskapsåret, justert for forholdet mellom størrelsen på lånegjelden og størrelsen på kommunens eller fylkeskommunens avskrivbare anleggsmidler.

Beregningen gjøres ved hjelp av følgende formel:

$$\frac{\text{Sum årets avskrivninger} \times \text{Lånegjeld pr. 1/1 i regnskapsåret}}{\text{Bokførte avskrivbare anleggsmidler pr. 1/1 i regnskapsåret}} = \text{Minimumsavdrag}$$

Forholdet mellom betalte avdrag om minimumsavdrag	2023	2022
Sum avskrivninger i året	11 751 884	10 681 709
Sum lånegjeld pr 1.1.	197 076 862	207 901 309
Avskrivbare anleggsmidler pr. 1.1	299 216 780	291 817 638
Bergnet minimumsavdrag	7 740 289	7 090 279
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet	8 825 782	7 000 420
Avvik	1 085 493	-89 859

Avdrag på lån til videre utlån og forskotteringer

Mottatte avdrag på videreutlån og refusjoner av gitte forskotteringer finansiert med lån kan bare finansiere avdrag på lån eller nye utlån, jf KL 14-17, 2. ledd. Dersom slike mottatte avdrag benyttes til å betale avdrag på lån etter KL § 14-15 første og andre ledd og § 14-16, skal dette ikke redusere minimumsavdraget, jf KL § 14-18 tredje ledd.

	2023	2022
Mottatte avdrag på startlån	1 000 694	3 020 798
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	944 930	1 246 368
Avsetning til/bruk av avdragsfond	-55 764	-1 774 430
Saldo avdragsfond 31.12.	-2 217 315	-2 161 551

Note 11 Pensjonsforpliktelser

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

	2023	2022
Innestående på premiefond 01.01.	14 474 130	14 423 596
Tilført premiefondet i løpet av året	2 013 337	6 139 384
Bruk av premiefondet i løpet av året	3 903 828	6 088 850
Innestående på premiefond 31.12.	12 583 639	14 474 130

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 3-5 og § 3-6 i budsjett- og regnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieaviket tilbakeføres igjen neste år/med 1/7 per år for premieavik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieavik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavik oppstått fra 2002 til 2010.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 14-6, 2. ledd nr c).

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP	SPK	Andre
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,00 %	3,50 %	
Diskonteringsrente	3,50 %	3,50 %	
Forventet årlig lønnsvekst	2,48 %	2,48 %	
Forventet årlig G- og pensjonsregulering	2,48 %	2,48 %	

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

KLP

Pensjonskostnad og premieavvik		2023	2022
	Årets pensjonsopptjening, nåverdi	14 084 286	13 017 642
	Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	11 052 607	8 898 619
	Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-12 664 652	-10 459 976
	Adminstrasjonskostnad	693 671	690 860
A	Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	13 165 912	12 147 145
B	Innbetalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	31 378 725	19 563 886
C	Årets premieavvik (B-A)	18 212 813	7 416 741

Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet		2023	2022
B	Forfalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	31 378 725	19 563 886
C	Årets premieavvik	-18 212 813	-7 416 741
D	Amortisering av tidligere års premieavvik	5 356 298	4 658 415
E	Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	18 522 210	16 805 560
G	Pensjonstrekk ansatte	2 409 452	2 223 678
	Årets regnskapsførte pensjonsutgift (F-G)	16 112 758	14 581 882

Akkumulert premieavvik		2023	2022
	Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	24 820 440	22 062 114
	Årets premieavvik	18 212 813	7 416 741
	Sum amortisert premieavvik dette året	-5 356 298	-4 658 415
	Akkumulert premieavvik pr. 31.12	37 676 955	24 820 440
	Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	2 411 325	1 588 508
	Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	40 088 280	26 408 948

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser		2023	2022
	Brutto pensjonsforpliktelse pr. 01.01.	299 520 682	276 999 054
	Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	9 322 813	12 602 484
	Virkning av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)		
	Årets pensjonsopptjening	14 084 286	13 017 642
	Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	11 052 607	8 898 619
	Utbetalinger	-14 278 009	-11 997 117
	Brutto pensjonsforpliktelse pr. 31.12.	319 702 379	299 520 682
	Brutto pensjonsmidler pr. 01.01.	312 754 384	288 787 962
	Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	-4 341 597	6 630 537
	Virkningen av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)		
	Innbetalt pensjonspremie (inkl. adm.)	31 378 725	19 563 886
	Administrasjonskostnad/rentegaranti	-693 671	-690 860
	Utbetalinger	-14 278 009	-11 997 117
	Forventet avkastning	12 664 652	10 459 976
	Brutto pensjonsmidler pr. 31.12.	337 484 484	312 754 384
	Netto pensjonsforpliktelse pr. 31.12.	-17 782 105	-13 233 702
	Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	-1 138 055	-846 957

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

SPK

Pensjonskostnad og premieavvik		2023	2022
	Årets pensjonsopptjening, nåverdi	1 135 493	1 159 985
	Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	434 635	383 467
	Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-284 619	-215 062
	Adminstrasjonskostnad	41 217	41 234
A	Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	1 326 726	1 369 624
B	Innbetalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	2 044 255	1 364 018
C	Årets premieavvik (B-A)	717 529	-5 606

Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet		2023	2022
B	Forfalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	2 044 255	1 364 018
C	Årets premieavvik	-717 529	5 606
D	Amortisering av tidligere års premieavvik	-51 814	-90 040
E	Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	1 274 912	1 279 584
G	Pensjonstrekk ansatte	277 587	273 411
	Årets regnskapsførte pensjonsutgift (F-G)	997 325	1 006 173

Akkumulert premieavvik		2023	2022
	Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	102 624	18 190
	Årets premieavvik	717 529	-5 606
	Sum amortisert premieavvik dette året	51 814	90 040
	Akkumulert premieavvik pr. 31.12	871 967	102 624
	Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	55 806	6 568
	Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	927 773	109 192

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser		2023	2022
	Brutto pensjonsforpliktelse pr. 01.01.	14 325 680	14 263 724
	Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	-1 907 531	-1 481 496
	Virkning av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)		
	Årets pensjonsopptjening	1 135 493	1 159 985
	Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	434 635	383 467
	Utbetalinger		
	Brutto pensjonsforpliktelse pr. 31.12.	13 988 277	14 325 680
	Brutto pensjonsmidler pr. 01.01.	8 045 204	8 978 833
	Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	-914 741	-2 471 476
	Virkningen av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)		
	Innbetalt pensjonspremie (inkl. adm.)	2 044 255	1 364 018
	Administrasjonskostnad/rentegaranti	-41 217	-41 234
	Utbetalinger	0	0
	Forventet avkastning	284 619	215 062
	Brutto pensjonsmidler pr. 31.12.	9 418 120	8 045 203
	Netto pensjonsforpliktelse pr. 31.12.	4 570 157	6 280 477
	Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	292 490	401 951

Note 12 Kommunens garantiansvar

Kommune har ingen garantiansvar i 2023

Note 13 Bundne fond

Bundne fond	Beholdning 01.01.2023	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2023
Bundne driftsfond				
Selvkostfond	kr 2 503 819	kr 568 574	kr 1 962 263	kr 1 110 130
Øremerka statstilskudd	kr 3 882 755	kr 4 481 655	kr 5 377 903	kr 2 986 507
Næringsfond/Kraftfond	kr 1 037 213	kr 114 243	kr 350 000	kr 801 456
Gavefond	kr 1 391 434	kr 788 715	kr 384 492	kr 1 795 657
Forollhogna nasjonal park styret	kr 447 517			kr 447 517
Ubrukte utbedringstilskudd fra Husbanken	kr 354 919	kr 54 397		kr 409 316
Viltfondet	kr 459 493	kr 53 032	kr 28 996	kr 483 528
Regionrådet/IPRNØ	kr 3 945 121		kr 3 945 121	kr -
Sum	kr 14 022 271	kr 6 060 615	kr 12 048 774	kr 8 034 112
Bundne investeringsfond				
Oddentunet	kr 950 733			kr 950 733
Startlån avdragsfond	kr 2 161 551	kr 55 764		kr 2 217 315
ENOVA -prosjekt	kr 5 951 945			kr 5 951 945
Sum	kr 9 064 229	kr 55 764	kr -	kr 9 119 993

Note 14 Selvkostområder

Gebyrfinansierte selvkosttjenester Etterkalkyle 2023

Os kommune har utarbeidet etterkalkyler for gebyrfinansierte selvkosttjenester i henhold til "Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften)".

Kommunen benytter selvkostberegningsmodellen Momentum Selvkost Kommune.

Hva er selvkost:

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. For å kontrollere at dette ikke skjer må kommunen hvert år utarbeide en selvkostkalkyle som viser selvkostregnskapet for det enkelte gebyrområdet. Selvkostkalkylen avviker fra kommunens ordinære driftsregnskap på enkelte områder og de to regnskapene vil, som oppstillingen under viser, ikke være direkte sammenlignbare.

Elementene i en selvkostkalkyle:

Samlet selvkost:

- + Direkte driftsutgifter
- Andre inntekter enn gebyrinntekter
- + Indirekte driftsutgifter (adm. utgifter)
- + Kalkulatorisk rentekostnad
- + Kalkulatorisk avskrivningskostnad
- = Gebyrgrunnlag
- Gebyrinntekter
- = Selvkostresultat*

* Selvkostresultatet føres mot selvkostfond og/eller memoriakonti i balanseregnskapet.

Driftsregnskapet:

- + Direkte driftsutgifter
- Andre inntekter enn gebyrinntekter

Postene finnes bare i selvkostkalkylen og utgjør bl.a. selvkostområdenes bidrag til kommunekassens rente- og avdragsutgifter. Postene skal ikke føres i driftsregnskapet.

- = Resultat før gebyrinntekter
- Gebyrinntekter
- = Driftsresultat (alltid større enn selvkostresultat)

I selvkostkalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader, samt indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter).

Kalkulatoriske kapitalkostnader:

Ved beregning av kalkulatoriske kapitalkostnader (avskrivninger og renter) skal fremmedfinansiering trekkes ut av beregningsgrunnlaget. Kalkulatorisk rentekostnad inngår ikke i kommunens driftsregnskap, men representerer en alternativ avkastning som kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes restavskrivningsverdi og en kalkylerente. Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av 5-årig swap-rente + 1/2 %-poeng. I 2023 var denne lik 4,296 %.

Indirekte driftsutgifter og håndtering av over- og underskudd:

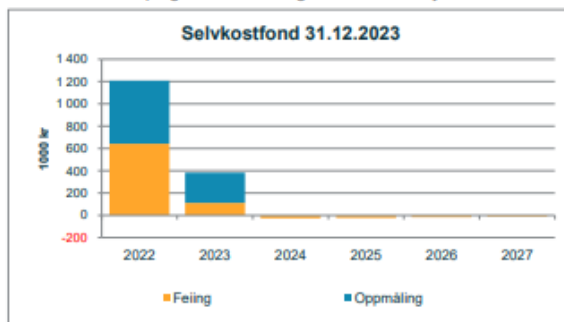
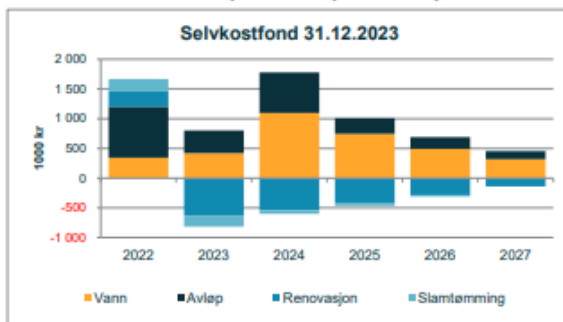
Selvkostforskriften fastsetter regler for henføring av relevante administrasjonsutgifter som kan inngå i gebyrgrunnlaget. Videre er det bestemt at eventuelle overskudd skal avsettes til bundne selvkostfond. Et overskudd fra et enkelt år skal tilbakeføres til brukerne i form av lavere gebyrer i løpet av en femårsperiode. En generasjon brukere skal ikke subsidiere neste generasjon, eller omvendt. Kostnadene ved tjenestene som ytes i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten. Dette innebærer at dersom kommunen har overskudd som er eldre enn fire år, må dette i sin helhet gå til reduksjon av gebyrene det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2023 i sin helhet være disponert innen 2028.

Krav om utarbeidelse av kalkyler:

I tillegg til å utarbeide en etterkalkyle for hver betalingstjeneste må kommunen utarbeide forkalkyler i forkant av budsjettåret for å estimere drifts- og kapitalkostnader for neste økonomiplanperiode. Det er disse forkalkylerne som gir grunnlaget for gebyrsatsene.

Generelt har kommunen som målsetning at de kommunale gebyrene svinger minst mulig, men en rekke faktorer er usikre ved tidspunkt for budsjettering av gebyrsatsene, herunder fremtidig kalkylerente, utvikling i brukertall og saksmengde.

Resultatet for 2023 var ikke kjent ved budsjettarbeidet i fjor høst. Dette forklarer avvik mellom prognosene i høst og nå ved etterkalkyle.

Samlet etterkalkyle 2023

Etterkalkylene for 2023 er basert på regnskap datert 2. februar 2024.

Etterkalkyle selvkost 2023	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtemming	Totalt
Direkte driftsutgifter	1 318 128	1 871 564	4 734 822	1 100 679	9 025 194
Avskrivningskostnad	226 467	450 141	0	0	676 607
Kalkulatorisk rente (4,3 %)	131 740	463 291	0	0	595 031
Indirekte driftsutgifter (netto)	364 506	500 077	194 930	80 299	1 139 812
Indirekte avskrivningskostnad	2 187	2 731	43	37	4 997
Indirekte kalkulatorisk rente	161	211	8	8	388
Driftskostnader	2 043 188	3 288 014	4 929 803	1 181 024	11 442 030
- Øvrige driftsinntekter	-30 986	-43 790	0	0	-74 777
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	2 012 202	3 244 224	4 929 803	1 181 024	11 367 253
Gebyrinntekter	2 071 265	2 741 923	4 041 236	794 622	9 649 046
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	59 063	-502 301	-888 567	-386 402	-1 718 207
Finansiell dekningsgrad i %	103 %	85 %	82 %	67 %	85 %

Selvkostfond 01.01	343 325	860 397	268 530	195 656	1 667 907
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	59 063	-502 301	-888 567	-386 402	-1 718 207
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	16 018	26 173	-7 550	105	34 746
Selvkostfond 31.12	418 406	384 269	-627 588	-190 640	-15 554

Etterkalkyle selvkost 2023	Felling	Private planforslag	Bygge- og delesak	Oppmåling	Totalt
Direkte driftsutgifter	861 795	156 659	1 007 254	270 551	2 296 260
Kalkulatorisk rente (4,3 %)	2 979	0	0	0	2 979
Indirekte driftsutgifter (netto)	106 567	61 070	213 177	110 838	491 652
Indirekte avskrivningskostnad	20	323	966	367	1 677
Indirekte kalkulatorisk rente	4	74	145	98	322
Driftskostnader	971 365	218 127	1 221 543	381 855	2 792 889
* Tilskudd/subsidiering	0	218 127	835 333	0	1 053 459
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	971 365	218 127	1 221 543	381 855	2 792 889
Gebyrinntekter	425 752	0	386 210	70 360	882 322
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-545 613	-218 127	-835 333	-311 495	-1 910 567
Finansiell dekningsgrad i %	44 %	0 %	32 %	18 %	32 %

Selvkostfond 01.01	641 878	0	0	564 876	1 206 755
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-545 613	0	0	-311 495	-857 108
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	15 855	0	0	17 576	33 432
Selvkostfond 31.12	112 121	0	0	270 958	383 079

Etterkalkylene for 2023 er utarbeidet i samarbeid med rådgivningsselskapet Momentum Solutions som har mer enn 20 års erfaring med selvkostproblematikk og bred juridisk og økonomisk kompetanse knyttet til selvkost. Momentums selvkostberegningsmodell Momentum Selvkost Kommune benyttes av flere enn 300 norske kommuner.

Note 15 Salg av finansielle anleggsmidler

Ved salg av kommunens aksjer klassifisert som anleggsmidler er en andel av salgsinntekten regnet som avkastning på innskutt kapital og inntektsført som løpende inntekt i driftsregnskapet.

Avkastningen er beregnet som den delen av salgsinntekten som gjenspeiler resultatene som er opptjent i selskapet i løpet av kommunens eiertid.

	Alvdal Skurlag, org.nr 999 041 132	
Antall solgte aksjer		26
Salgsum pr. aksje	kr	1 293
Inntektsført i driftsregnskapet		
Inntektsført i investeringsregnskapet	kr	33 618
Sum inntektsført salgssum	kr	33 618

	Kontrollutvalg Fjell IKS, org.nr 988 019 917	
Antall solgte aksjer		1
Salgsum pr. aksje	kr	17 060
Inntektsført i driftsregnskapet		
Inntektsført i investeringsregnskapet	kr	17 060
Sum inntektsført salgssum	kr	17 060

Note 16 Ytelser til ledende personer

Ytelser til ledende personer	Lønn og annen godtgjørelse	Godtgjørelse for andre verv	Tilleggs-godtgjørelse	Natural-ytelser
Kommunedirektør	1 051 953	0	0	0
Ordfører	591 341	0	0	0

Note 17 Godtgjørelse til revisor

Kommunens revisor er Revisjon Midt-Norge AS.

Godtgjørelse til revisor	Kommune-kassen
Revisjon Midt-Norge SA	463 003
Samlet godtgjørelse	463 003

Note 18 Regnskapsoppstillinger – avfallsvirksomheten

Kommunen har ikke plikt til separat regnskap i forhold til lovpålagt håndtering av husholdningsavfall etter avfallsforskriften § 15-4.

Note 19 Usikre forpliktelser, betingede eiendeler og hendelser etter balansedagen

Usikre forpliktelser

Kommunen har ingen usikre forpliktelser

Betingede eiendeler

Kommunen har ingen opplysninger om at vi vil motta et oppgjør knyttet til vesentlige betingende eiendeler.

Hendelser etter balansedagen

Kommunen kjenner ikke til at det har vært hendelser etter balansedagen som vil påvirke regnskapet for 2023 i vesentlig grad.

Bankutskrifter januar og februar 2024 er kontrollert og inntekter som tilhører 2023 er bokført i 2023.

Note 20 Spesifikasjon av vesentlige poster og transaksjoner

Kommunens inntekter på Skatt på inntekt og formue er kr 53 468 087 - for 2023

Budsjettet på skatteinntekter for 2023 var på kr 66 000 000.

Rammetilskudd kr 102 550 167, budsjettet er på kr 90 079 000.

Ressurskrevende brukere

Når det gjelder tilskuddsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommunen, er ikke tallene for 2023 godkjent av revisor ennå. Det er foreløpig lagt inn kr 11,7 mil. i tilskudd i regnskapet.

Kundefordringer

Utgående saldo på kundefordringer pr. 31.12.2023 er på kr 4 780 469,55.

Balansekonto for tap på kundefordringer hadde en inngående saldo i 2023 på kr 141 733.

Utgående saldo er kr 141 733 .

Note 21 Virkning av endring av regnskapsestimater og korrigerings av tidligere års feil

Det er ingen endring av regnskapsprinsipper og ingen vesentlige estimatendringer for 2023.

Vi har ingen korreksjoner av tidligere års feil som er av vesentlig betydning for å bedømme kommunens resultat eller stilling.

Kontrollutvalget i Os kommune**Brev nr. 2****NEGATIV REVISJONSBERETNING**

Kommunedirektøren avla årsregnskap for 2023 den 28.02.2024 og årsberetningen den 11.04.24.

I henhold til kommunelovens § 24-8 skal revisor uten unødig opphold, avlegge revisjonsberetningen senest 15. april. På grunn av sent avlagt årsberetning, har vi ikke vært i stand til å utføre nødvendig revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk innen fristen for å avgi revisjonsberetning.

Vi kan derfor ikke uttale oss om årsregnskapet og har vært nødt til å avgi en negativ beretning.

Med vennlig hilsen

Wenche Holt
Oppdragsansvarlig revisor
Statsautorisert revisor

Direkte ☎ 950 22 935 eller ✉ wenche.holt@revisjonmidt norge.no

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi:
Kommunedirektør
Formannskap

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidt norge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidt norge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- WENCHE HOLT, 15.04.2024

Til kommunestyret i Os kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Kommunedirektøren har avgitt årsregnskap 28.02.2024 og årsberetning 11.04.2024. På grunn av for sent avlagt årsberetning har vi ikke vært i stand til å utføre revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk innen fristen for å avgi revisjonsberetning 15. april, jf. kommuneloven § 24-8.

Denne revisjonsberetningen vil bli trukket tilbake når vi har fått tid til å gjennomføre de revisjonshandlinger vi finner nødvendige for å bekrefte årsregnskapet.

Trondheim, 15. april 2024

Wenche Holt
Oppdragsansvarlig revisor
Statsautorisert revisor

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidt norge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidt norge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- WENCHE HOLT, 15.04.2024

Plan for forvaltningsrevisjon – Gjennomgang av risiko- og vesentlighetsvurdering

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Os kommune

Møtedato

06.05.2024

Saknr

15/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen**Arkivkode** FE-217, TI-&30**Arkivsaknr** 24/8 - 3

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget ber sekretariatet legge fram et utkast til plan for forvaltningsrevisjon til neste møte, basert på revisors risiko- og vesentlighetsvurdering og de innspill som er kommet frem i møtet
2. Kontrollutvalget vil prioritere følgende områder/tema:
 - ...
 - ...

Vedlegg

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunes virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper.

Vi viser til kontrollutvalgets sak 01/24, der kontrollutvalget gjorde slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalget slutter seg til skissert opplegg for planarbeidet beskrevet i saksfremlegget.*
2. *Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide en helhetlig risikovurdering for forvaltningsrevisjon til neste møte den 18.03.24.*

Risiko- og vesentlighetsvurderingene er nå mottatt fra revisor, se vedlegg.

Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon. I tillegg til revisor sine vurderinger er sentrale aktører i kommunen invitert til å gi ytterligere innspill til risikoområder, for med det å ha et bredere grunnlag til utarbeidelse av planen.

De sentrale aktørene har fått revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering tilsendt i forkant av møtet og er invitert inn gruppevis.

Følgende tidsplan er lagt:

14:00-17:00 Møte med:

14:00-14:45 Administrasjonen

14:45-15:30 Politisk ledelse

15:30-16:00 Hovedtillitsvalgte og hovedverneombud

16:00- 16:30 Rådene + Oppsummering kontrollutvalget

16:30-17:00 Ordinær saksbehandling i henhold til sakliste

De inviterte er bedt om å forberede seg med et innlegg på 3 minutter (administrasjonen noe mer) med utgangspunkt i følgende spørsmål:

1. På hvilke områder er det risiko for at kommunen og selskaper der kommunen har eierandeler i ikke:

- når politisk vedtatte målsettinger?
- oppfyller lovkrav?
- driver effektivt?

2. På hvilke tjenestoområder/kommunalt eide selskaper er det behov for forvaltningsrevisjon?

Etter at kontrollutvalget har fått innspill fra samtlige deltakere skal utvalget komme fram til hvor det er behov for å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Vurdering

Kontrollutvalget må vurdere de innkomne innspillenes risiko, og hvordan disse skal vektas i forhold til revisors risiko- og vesentlighetsvurdering. På bakgrunn av dette må kontrollutvalget peke på områder/temaer de finner aktuelle å ta inn i planen. Det er lagt opp til at planen skal vedtas av kontrollutvalget i neste møte.

REVISORS RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

Os kommune

2024

OPPSUMMERING

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering danner grunnlag for kontrollutvalgets arbeid med *plan for forvaltningsrevisjon* og *plan for eierskapskontroll*. Revisors vurderinger er kategorisert i fargene rød, gul og grønn, hvor rød er områder som revisor vurderer å ha høy risiko og vesentlighet. I denne rapporten er bare rød og gule områder presentert.

Tabellen under oppsummerer revisors risikovurderinger for Os kommune.

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Rekruttering og vikarbruk	Kommuneorganisasjon
Demensomsorg	Informasjonssikkerhet
Utenforskap	Bærekraft
Bruk av tvang	ROS og beredskap
Mottak av flyktninger	Internkontroll
Klima og miljø	HMS
	Sykefravær
	Interkommunalt samarbeid
	Barn med særlige behov
	Bruk av tvang
	Kvalitet i tjenester
	Økonomisk sosialhjelp
	Helseplattformen
	Taushetsplikt og personvern
	Planarbeid
	Vedlikeholdsetterslep
	Brann
	Næring, skogbruk og landbruk
	Fjellregionen Interkommunale avfallsselskap AS (FIAS)
	TOS ASVO AS

1 INNLEDNING

Kontrollutvalget i kommunen skal utarbeide en *plan for forvaltningsrevisjon* (kommunelovens § 23-3 andre ledd) og en *plan for eierskapskontroll* (kommunelovens § 23-4 andre ledd). Revisors risiko- og vesentlighetsanalyse er et innspill til kontrollutvalgets arbeid med disse planene. Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er en invitasjon til en dialog om risikoområder i kommunen og bør suppleres med vurderinger fra kommuneorganisasjonen og kontrollutvalget selv. Vurderingen av risiko er basert på sannsynlighet for at noe inntreffer og mulig konsekvens, og disse er påpekt kort i teksten. Det er lagt vekt på å framstille risikovurderingene på en enkel måte, og risikoer som revisor har funnet uvesentlig er ikke tatt med. Denne risiko- og vesentlighetsvurderingen er sett fra revisors perspektiv og andre kan ha andre vurderinger basert på sin kunnskap om kommunen.

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er basert på erfaringer fra revisjonsarbeidet i kommunen, data fra eksterne kilder og årlige kontaktmøter med kommunen.

Denne rapporten er delt inn i seks områder. Disse er:

- Kommuneorganisasjon
- Økonomi
- Oppvekst og utdanning
- Velferd, helse og omsorg
- Teknisk, planarbeid og arealbruk
- Eierstyring

Området eierskap handler om kommunens eierstyring generelt og eierstyring av ulike selskaper. Forvaltningsrevisjon i selskaper omtales innenfor de områdene hvor de naturlig hører hjemme. Vertskommunesamarbeid og kommunalt oppgavefelleskap beskrives under kommuneorganisasjon, mens tjenestene som leveres omtales innenfor de enkelte områdene.

2.KOMMUNEORGANISASJONEN

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Rekruttering og vikarbruk	Informasjonssikkerhet
Kommuneorganisasjon	Bærekraft
	ROS og beredskap
	Internkontroll
	HMS
	Sykefravær
	Interkommunalt samarbeid

Rekruttering og vikarbruk

Generelt er det en kamp om arbeidskrafta og kommunen kan oppleve utfordringer med å rekruttere nok og rett kompetanse. Os sliter med rekruttering, spesielt når det gjelder assistenter. Kommunen har også hatt vakante stillinger. Når kommunen ikke klarer å løse rekrutteringsproblemene settes det i verk tiltak som fører til høyere kostnader og mindre stabilitet i bemanningen, eksempelvis bruk av vikarbyråer.

En konsekvens av rekrutteringsutfordringene er at kommunen ikke klarer å rekruttere kompetanse som kommunen er pålagt å ha og mangler kompetanse og kapasitet til å få utført nødvendige tjenester. Turnover og vakanse i viktige stillinger skjer med jevne mellomrom og kan gi konsekvenser i form av manglende kontinuitet og at taus kunnskap i organisasjonen forsvinner. Området er satt som høy risiko.

Kommuneorganisasjon

Kommunen har få administrative ressurser i kommunedirektørens stab og all aktivitet på et saksområde kan stoppe opp ved fravær. Flere nøkkelpersoner er på veg ut. Det er gjort nyansettelser av personer som bringer inn ny kunnskap og det har vært diskutert å gjøre visse omstruktureringer, f.eks. reorganisere for å skape fagmiljø, omfordele ansvar for arbeidsoppgaver eller kjøpe tjenester fra eksterne parter. Endringer i organisasjoner og manglende personell kan i en overgangsperiode gi sårbarhet og området er plassert som høy risiko.

Informasjonssikkerhet

Sannsynligheten for ondsinnede handlinger mot IKT-systemer er økende i samfunnet. Kommunene er komplekse organisasjoner som er avhengig av IKT på de fleste områder. Hvis IKT-systemet rammes av en hendelse som setter det ut av funksjon, er konsekvensen at kommunens virksomhet blir skadelidende på ulike måter. Økende grad av digitalisering gir effektive løsninger, men det er sannsynlig at bevisstheten omkring IKT-sikkerhet ikke er til stede i hele organisasjonen, med eksempelvis den konsekvens at brukere trykker på en lenke som gir uvedkommende tilganger. IKT-sikkerhet er relatert til personvernforordningen og håndtering av personopplysninger, eksempelvis med den konsekvens at personopplysninger kommer på avveie.

Os har satt av egne ressurser til IKT. Målet er å redusere risiko gjennom interkommunalt samarbeid, for eksempel gjennom samarbeid med Røros kommune og bruk arkivsystemet Akos. Stadig mer av kontakten mellom innbyggere og kommunen blir digitalisert. Dette krever økt kompetanse hos alle. Helseplattformen ble tatt i bruk av kommunen i 2023. Faser med opplæring og innføring av nye rutiner gjør at organisasjonen er sårbar og det vil ta lang tid før alle systemer er på plass. Området er plassert som moderat risiko.

Bærekraft

FNs bærekraftsmål angir viktige mål for felles retning i samfunnsutviklingen, globalt, nasjonalt og lokalt. Disse berører alle deler av en kommunes virksomhet. Manglende lokalt arbeid for å nå målene kan medføre feil tiltak og feil utvikling på mange kommunale virksomhetsområder med hensyn til en bærekraftig utvikling. Konsekvensene kan eksempelvis være økende fattigdom, mangel på rent vann, ødeleggelser av hav og landressurser, større ulikheter, fallende sysselsetting og fallende økonomisk vekst. Systematisk arbeid med bærekraftsmålene kan føre til en positiv utvikling på de samme områdene.

Kommuner er viktig for å realisere bærekraftsmålene (Meld. St 40, 2020-2021). Regjeringen forventer at fylkeskommuner og kommuner legger FNs bærekraftsmål til grunn for samfunns- og arealplanleggingen. Miljø ble tidlig satt på dagsorden og er en forløper til bærekraftsmålene. *Stopp klimaendringene* er det trettende målet. Den enkelte kommune har fram til nå i varierende grad vært opptatt av klima og miljø.

Os kommune vedtok i 2023 sammen med Folldal, Alvdal, Rendalen, Tynset og Tolga kommunedelplanen «Bærekraftige fjellkommuner i en grønn region» for klima og energi. Dagens overordna planverk er ellers lite konkret på ivaretaking av FNs bærekraftsmål, men

skal etter planen tas med inn i samfunnsdelen av den planen som er under revidering. Området er satt som moderat risiko.

ROS og beredskap

Formålet med sivilbeskyttelsesloven er å beskytte liv, helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur. Sivilbeskyttelsesloven § 14 krever at kommunen skal utarbeide en helhetlig ROS (risiko- og sårbarhetsanalyse) og § 15 sier at det skal utarbeides en beredskapsplan basert på ROS. Det er et krav at beredskapsplanen skal være oppdatert og revideres minimum en gang per år, samt at kommunen skal sørge for at planen jevnlig blir øvet. ROS og beredskapsarbeidet er et tiltak for å redusere mulige konsekvenser av hendelser. Formålet med helseberedskapsloven er å sørge for at helsevesenet har de rettighetene de trenger for å verne befolkningens liv og helse under kriser og krig. Loven gir kommunen plikt til å utarbeide beredskapsplaner for de områder de har ansvar for.

Kommunen utarbeida folkehelseplan i 2021, men har fortsatt mangler i rutiner på rutiner og har heller ikke hatt ressurser til å følge opp innholdet. Den overordna ROS-analysen som går på sikkerhet og beredskap ble vedtatt i 2015 og var under revidering i 2023. Kommunen har ROS-analyser for flere av områdene i kommunens arealdelplan og det er planlagt å lage en egen analyse for IKT-området. Området er plassert som moderat risiko.

Interkommunalt samarbeid

Konsekvensen av organisatoriske endringer i kommunesamarbeid kan være at ansvaret blir uklart, at avstanden til tjenesten kan øke eller at tjenestene utvikler seg i en retning som den enkelte samarbeidskommune ikke ønsker eller er tjent med. Dette gjelder også for vertskommuner og samarbeidskommuner som er regulert i kommuneloven § 20. Det lages samarbeidsavtaler, men det er en risiko for at avtalene ikke er tilstrekkelige for blant annet å følge opp internkontrollansvaret og om samarbeidet virkelig dekker det behovet som var tenkt.

Kommunen deltar i mange interkommunale samarbeid om bl.a. barnevern, PPT, jordmortjeneste, og tjenester innafor rus og psykisk helse. Os er vertskommune for lønnsavdelingen og landbruk. I disse tilfellene vil det være viktig at kommunen følger med på om samarbeidene leverer gode tjenester til riktig pris. Tidligere revisjoner har tydet på at det er rom for forbedringer på området og det er satt som moderat risiko.

Internkontroll – system og implementering

Formålet med kravet om internkontroll i kommuneloven § 25 -1 er å forebygge og hindre regelverksbrudd, og sikre at regelverksbrudd blir oppdaget og korrigert. Dette krever at kommunedirektøren har et system for internkontroll, som sikrer at eksempelvis oppvekstsektoren rapporterer om de faktiske forhold i sektoren og jevnlig evaluerer og korrigerer egen praksis. Revisor erfarer at flere kommuner ikke har et godt internkontrollsystem implementert, noe som øker sannsynligheten for at det kan få alvorlige konsekvenser for både tjenestemottakerne og kommunen. Bevissthet og kultur rundt avvik og oppfølging av avvik som grunnlag for læring og forbedring er sentralt i et internkontrollsystem. Kommunen har etiske retningslinjer.

Internkontroll har vært opp som tema i kontrollutvalget etter en etterlevelseskontroll i 2022. Statsforvalteren har gitt Os flere pålegg etter tilsyn på arkivhold. Kommunen bruker kvalitets- og avvikssystemet Compilo og skal ta i bruk Framsikt for å samle statistikk og å bruke i arbeidet med bl.a. økonomi og bærekraft. Virksomhetslederne har delegert ansvar for å gjennomføre risikobasert internkontroll på sine områder. Det vil alltid være en generell risiko knyttet til dette arbeidet og området er satt som moderat risiko.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS) og sykefravær

Ifølge medarbeiderundersøkelsen ligger Os på omtrent samme nivå som 10-faktoranalysen for resten av landet. Os har stort sykefravær, spesielt innenfor helse og omsorg og barnehage. Kommunen nådde i 2023 ikke mål om seks prosent sykefravær, men har redusert fraværet kraftig siden 2021.

Sykefraværet har en kostnad, og den konsekvens at tjenestene ikke blir bemannet med riktig og tilstrekkelig kompetanse. Sykefraværet kan påvirke kontinuitet, effektivitet og være en belastning for brukere og kollegaer. Det kan medføre at det ikke er nok personell i skolen til å gi spesialundervisning, at saksbehandling blir forsinket og at andre ansatte må jobbe overtid med den belastningen det kan medføre. Helse, miljø og sikkerhet er også et tema knyttet til vold i både oppvekst- og helsesektoren. Det har vært en økning i denne problematikken de senere årene. Området er satt som moderat risiko.

3. ØKONOMI

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
	Økonomisk bærekraft
	Offentlige anskaffelser
	Budsjettering og tertialrapportering
	Merverdiavgiftsbehandling
	Selvkost

Økonomisk bærekraft

Økt levealder og press på kommunale tjenester, synkende folketall og flere store investeringer gjør at økonomien i Os er under press. En bærekraftig økonomi innebærer at kommunen må ha evne til å holde stabil tjenesteproduksjon over tid. Denne evnen kan måles gjennom størrelsen på kommunens netto driftsresultat, lånegjeld og disposisjonsfond. Driftsresultatet viser om kommunen klarer å frigjøre driftsmidler til investeringsformål, og dermed om det er mulig å fornye bygninger og anlegg uten at lånegjelden øker mer enn inntektene. I motsatt fall må en økende andel av inntektene brukes til å betjene gjelden i stedet for å gå til tjenesteyting. Konsekvensene blir dermed selvforsterkende, og før eller siden må kommunen kutte på bevilgninger til tjenesteproduksjon. Samtidig øker risikoen for at rentesjokk kan få store økonomiske konsekvenser.

Kommunene er pålagt å fastsette finansielle måltall å styre etter. Risikoen for å komme i et økonomisk uføre kan reduseres ved å fastsette tydelige og konkrete regler for hvordan kommunedirektør og kommunestyre skal forholde seg til de vedtatte måltallene når økonomiplanen skal behandles. Det er planlagt tunge investeringsprosjekt, noe som vil øke lånebelastningen i en periode framover. Området er plassert som moderat risiko.

Offentlige anskaffelser

Selv om det er foreslått forenklinger i regelverket omkring offentlige anskaffelser, er dette likevel komplisert, og det er sannsynlig at det oppstår feil. Klagenemnda for offentlige anskaffelser kan bøtelegge når det gjøres feil. Feil tildelinger kan også føre til dyre rettssaker,

negativ omtale og prosjekter som må utsettes fordi det må gjennomføres ny konkurranse. Feil i offentlige anskaffelser har også konsekvenser for tilbydere som ikke får oppdrag fordi at regelverket ikke følges. Regelverket om offentlige anskaffelser er til revidering i 2023 - 2024. Forslag til endringer omfatter forenklinger under EØS-terskelverdi, hvor oppdragsgiver er foreslått en betydelig større frihet og fleksibilitet.

Kommunen er sammen med de andre fjellkommunene tilknyttet innkjøpssamarbeidet Abakus som bistår kommunen i sine anskaffelser. Ifølge forvaltningsrevisjon gjennomført i 2022 manglet Os skriftlige avtaler med Abakus. Området er satt som moderat risiko.

Budsjettering og tertialrapportering

Det kan være risiko forbundet med budsjettering og tertialrapportering. Det er konkrete krav til hvordan budsjettet skal utarbeides, men det gjøres også subjektive vurderinger om måltall og budsjettpremisser, og oppfølgingen av disse som kunne vært bedre omtalt. Det er en sannsynlighet for at måltall og budsjettpremisser er uklare med den konsekvensen at de er vanskelig å styre etter. Området er på generelt grunnlag satt som moderat risiko.

Merverdiavgiftsbehandling

Regelverket om merverdiavgiftskompensasjoner, ordinær merverdiavgift og fradragsrett er komplisert. Det er sannsynlig at feil kan oppstå, og konsekvensen er at da vil det komme krav om tilbakebetaling fra Skatteetaten, og det kan ilegges bot på 40 prosent av feilen. Potensielt kan dette utgjøre store beløp som har betydning for kommuneøkonomien. Området er satt som moderat risiko.

Selvkost

Flere saksområder i kommunen har gebyrbelagte tjenester hvor gebyret skal være til selvkost. Regelverket er komplisert, og det er sannsynlig at det kan oppstå feilføringer mellom selvkostområder og andre områder i kommunen. Det er også en sannsynlighet for feil i beregningen av kapitalkostnader. Konsekvensene av feil i selvkostberegningene er at enten kommunen eller innbyggerne må betale for den andre, eller at dagens abonnenter betaler for framtiden abonnenter eller motsatt. På flere områder øker gebyrene som følge av økt selvkost

fordi eksempelvis vedlikeholdet av vannledninger ikke er fulgt opp. Området er satt som moderat risiko.

4. OPPVEKST OG UTDANNING

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
	Barn med særlige behov
	Taushetsplikt og personvern

Barn med særlige behov

Os har lav bemanning både innafor helsestasjon og skolehelsetjenesten, det er høyt sykefravær innen barnehage og heller ikke innenfor skoleområdet er det nok ressurser. Dette kan føre til at barn med særskilte behov ikke blir fanga opp tidlige nok. Innen skole er det færre som trenger tilrettelegging, men de barna som trenger tilrettelegging, trenger mer omfattende tilrettelegging enn tidligere. Revisjon Midt-Norge SA konkluderte i revisjonsrapporten «Tidlig innsats og inkluderende læringsmiljø» med at kommunen har et inkluderende læringsmiljø, men at det er behov for bedre tverrfaglige samarbeid i forhold til informasjon og kjennskap til tilbud og verktøy. Tallene for barn som trenger tjenester fra barnevernet er fallende, men barn fra lavinntektsfamilier og enslige mindreårige overrepresenterte.

Manglende oppfølging kan gi konsekvenser for det enkelt barn sin videre utvikling og muligheter videre i livet. Kommunen kan også bli stilt til ansvar for ikke å ha gitt tilstrekkelig opplæring. Området er satt som moderat risiko.

Taushetsplikt og personvern

Revisor erfarer at flere kommuner ønsker å øke det tverrfaglige samarbeidet rundt barn i kommunen. Dette kan øke sannsynligheten for at personvern og taushetsplikt ikke blir ivaretatt. Tydelige retningslinjer og rutiner for ivaretagelse av personvern og taushetsplikt er viktig for å redusere konsekvenser som kan oppstå som følge av tverrfaglig samarbeid. Brudd på personvern og taushetsplikt kan få store konsekvenser for den enkelte person og økonomiske og konsekvenser for omdømme til kommunen. Området er på generelt grunnlag satt som moderat.

5. VELFERD, HELSE OG OMSORG

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Demensomsorg	Kvalitet i tjenester
Utenforskap	Økonomisk sosialhjelp
Bruk av tvang	Helseplattformen
Mottak av flyktninger	

Demensomsorg

Antallet eldre i landet øker framover, og mange av disse kan bli rammet av demenssykdom. Kommunene er i ulik grad forberedt på dette. Det krever blant annet tilrettelegging med ulike boformer, dagaktivitetstilbud, og spesialkompetanse hos ansatte. Det er sannsynlig at kvaliteten i demensomsorgen både innen hjemmetjeneste og institusjon blir utfordret. Utfordringene er knyttet til å ivareta ulike behov, grader og typer av demenssykdom samt bruk av tvang. Konsekvensen er at brukerne ikke får tilstrekkelige tjenester som er tilpasset deres livssituasjon og for kommunen kan konsekvensen være at ressursene brukes lite effektivt.

Os har etablert et tverrfaglig team som utreder og følger opp brukere med demens og deres pårørende, samtidig som ansatte er kurset i temaet. Det er i tillegg gitt noe økte ressurser til kommunens demensteam. Os deltar i demensnettverket i Innlandet, men revisor kan ikke finne noen konkret demensplan i det vedtatte planverket. Området er satt som moderat risiko.

Utenforskap (tverrsektoriell risiko)

Flere og flere faller utenfor i samfunnet, og det er sannsynlig at kommunen ikke klarer å være i forkant og jobbe forebyggende. Andelen barn i lavinntektsfamilier er relativt høy og andelen ser ut til å stige. Os har de siste årene tatt imot flere flyktninger enn før, det er et økende behov for psykisk helsehjelp og det blir stadig tyngre brukere. Mangel på boliger for vanskeligstilte og økte priser på leiemarkedet rammer også mange av de som faller utenfor utdanning og arbeidsliv. Utenforskap kan medføre mange ulike konsekvenser. Os har i forhold til de andre fjellkommunene et relativt høyt antall anmeldelser innafor vold, narkotika og tyveri. Alle disse

faktorene vil øke presset på kommunale tjenester og ressurser, for eksempel sosialstønad. Området er satt som høy risiko.

Tildeling av tjenester

Os har en større del ressurskrevende brukere enn det nabokommunene har. Det er fare for at brukere av helse- og velferdstjenester ikke får den hjelp de har krav på, og at innbyggernes forventninger overgår tilbudet kommunen kan gi. Rett bemanning bør være på rett plass, tilsvarende riktig bruk av kompetanse ut fra behovet. Tjenestene blir i stor grad kjøpt av aktører utenfor kommunen. Tildeling av tjenester berører problematikk rundt utskrivningsklare pasienter og mottaksmuligheter i kommunene samt arbeidsfordelingen mellom spesialhelsetjenesten og kommunen. Kartlegging for å fastsette rett nivå på tjenestene og individuell tilpasning av tjenester er viktig for å kunne gi riktige tjenester. En konsekvens av spesielt systematiske feil i tildelingene er at brukerne ikke får det tilbudet de har krav på, som i neste omgang kan gi dårligere livskvalitet.

Bruk av tvang

Tilsyn i norske kommuner har avdekket mangelfull lovanvendelse, noe som er alvorlig både for pasienter og helsepersonell. Tvang forekommer relativt hyppig innenfor helse, og det skal fattes vedtak ved bruk av tvang. Tvang uten vedtak begrunnes ofte i pasientens, medpasienters eller ansattes beste. En konsekvens av manglende vedtak er at vurderingen bak bruk av tvang ikke dokumenteres og i verste fall ikke gjøres. Dette kan videre gi grobunn for en praksis med økende bruk av tvang. Os fikk etter tilsyn fra Statsforvalteren i 2022 kritikk på utbredt bruk av tvang. Området er plassert som høy risiko.

Kvalitet i tjenestetilbudet

En utfordring kommunen står ovenfor er at utgiftene pr innbygger som mottar helse og omsorgstjenester øker mer enn kommunen får i overføringer for å løse oppgavene. Ofte vil dette kunne føre til at tilbud utover det lovpålagte skaleres ned, dette som eksempelvis ulike lavterskeltilbud. Enkelte deltjenester innen kommunehelsetjenesten har få ansatte, noe som gjør tjenestene sårbare ved fravær. Kommunen har lite ressurser innen psykisk helse og rus, samtidig som det oppleves noe økt forespørsel. Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) har

blitt en sammensatt og komplisert oppgave for kommunen og det brukes en relativt stor andel av velferdsbudsjettet for å gi brukere dette tilbudet. Området er satt som moderat risiko.

Helseplattformen

Helseplattformen AS er en felles elektronisk pasientjournal og pasientadministrativt system for hele helsetjenesten i Midt-Norge. Informasjonsflyt mellom helseforbundet og kommunene har vært utfordrende etter innføring av Helseplattformen. Kommunen har et eget ansvar for å sikre at løsningen de har anskaffet ivaretar personvernet, at den fungerer godt nok for helsepersonellet og andre brukere, og at løsningen ikke gir uønskede konsekvenser tjenestemottakere og pasienter.

Innføringen av Helseplattformen viser at en del kommuner har hatt problemer, og at innføringen har vært mer krevende enn forventet. Blant annet er det kjent at det har vært svikt i legemiddelhåndtering, forsinkelse i pasientbehandling og håndtering av personvern. Os kommune innførte i 2023 og hadde samme høst ingen negative erfaringer. Dette har generelt i kommunen oppstått ulike problemer og området er satt som moderat risiko.

Mottak av flyktninger

De siste årene har kommunen tatt imot et økende antall flyktninger. Kvalifisering av flyktninger til jobb og utdanning er viktig for å unngå utenforskap. Det er ekstra press på tjenester innen helse- og velferd på grunn av mottak av høyt antall ukrainske flyktninger. Etterspørsel etter utleieboliger vil stige og prisene i privatmarkedet øker om det ikke lenger fins tilgjengelige offentlige boliger. Det er et spørsmål om integreringstilskuddet er tilstrekkelig og om det brukes på rett måte for å ivareta flyktningene. Hvis kommunen ikke lykkes med integrering av flyktninger, kan de ende opp som sosialmottakere i stedet for å bidra som skattebetalere. Området er satt som høy risiko.

Økonomisk sosialhjelp

Kommunen opplever ringvirkningene av pandemi, krig og energikrise. Dette har resultert i prisvekst, høy rente og en generell «dyrtid» med stammere økonomi for folk flest. Dette vil kunne antas å få innvirkning på andelen innbyggere med behov for økonomisk sosialhjelp. I

tillegg til dette kommer også den andel flyktninger som vil ha utfordringer med å komme seg ut i jobb. Området er satt som moderat risiko.

6. TEKNISK, PLANARBEID OG AREALBRUK

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Klima og miljø	Planarbeid
	Vedlikeholdsetterslep
	Brann
	Næring, skogbruk og landbruk

Klima og miljø

Klima og miljø gir kommunen ulike utfordringer innenfor teknisk sektor, eksempelvis utfordringer som følge av ekstremvær. Det kan være ulik vektning av klima- og miljøhensyn, samt potensiale for motstrid mellom ulike hensyn som klima- og miljø, jordvern, samers rettigheter og behovet for samfunnsutvikling. I Statsforvalteren sitt kommunebilde av Os i 2022 er jordvern, miljø og klima kommune satt på rødt som områder med høy risiko. Det er planlagt tilsyn på området miljø og klima i 2024.

Klima- og miljøplanleggingen har innvirkning på annet planverk og har betydning for sektorovergripende forvaltning, blant annet i arealplanlegging, beredskap knyttet til infrastruktur, vann- og avløpsforvaltning og drift og vedlikehold av kommunal eiendom. Kommunen kan bli stilt til ansvar dersom klima- og miljøhensyn ikke blir hensyntatt blant annet i arealplanlegging og byggesaksbehandling. Bærekraftsmålene sammen med de mer kjente områdene som klima og miljø stiller krav til kommunene på mange områder, eksempelvis materialgjenvinning, omstilling i næringslivet og håndtering av et mer utfordrende klima. Os kjøper i stor grad tjenester på dette området og vil dermed mangle kompetanse internt. Området er satt som høy risiko.

Planarbeid

Planprosessene driver de kommunale tjenestene fremover, og oppstiller rammene for kommunens samfunns-, areal og næringsutvikling. Planarbeidet utfordrer dynamikken mellom regelverket, statlige føringer og forholdet til det lokale handlingsrommet. Målsettinger i

planverket er ofte lite konkrete, målbare og tidsbestemte, noe som gjør det vanskelig å evaluere måloppnåelsen i etterkant. Ivaretagelse av bærekraftsmål i planarbeidet står sentralt og fordrer god tverrsektoriell samhandling. Kommuneplanens arealdel ble oppdatert i 2023. Samfunnsdelen av kommuneplanen gjelder 2015-2025 og skal bli oppdatert i 2024.

Os har hatt utfordringer med ressurssituasjonen og manglende samarbeid mellom ulike avdelinger har gjort saksbehandlingen mindre effektiv. Marginale ressurser spiller også inn på kommunens forpliktelser innen tilsyns- og ulovlighetsoppfølging. Administrasjonen og politisk nivå kan vekke hensyn ulikt i spørsmålet om dispensasjoner, noe som kan både kan føre til at tilnærmet like saker får ulike utfall og at beslutningen skaper presedens for nye saker. Området er satt som moderat risiko.

Vedlikeholdsetterslep

Kommuner mangler ofte gode systemer for vedlikehold når det kommer til vann og avløp, eiendomsforvaltning og samferdsel. Vedlikeholdsetterslepet på disse områdene er i dag omfattende og har konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet. En stor bygningsmasse og mye veg som skal vedlikeholdes belaster kommunens økonomi. Os kommune har avhendet kommunale bygg de siste årene.

Alle innbyggere i kommunen skal motta trygt og godt vann, noe som stiller krav til distribusjonsnett, kontroll av vannkilder/høydebasseng og behovet for en reservevannkilde. Svikter tilførselen av trygt vann kan det få konsekvenser for liv og helse. Hovedutfordringene for avløp er relatert til ledningsnett, rensing og overvannsproblematikk. Konsekvensene av svikt i avløpssystemet er forurensning. Området er satt som moderat risiko.

Brann

Brann og redning har ansvar for å ivareta både forebyggende og akutte oppgaver, som krever tilstrekkelig internkontroll, rutiner for forebyggende arbeid (feiing og branntilsyn), HMS og kompetanseheving (blant annet på slukking av elektriske fremkomstmidler som elbiler, el-ferjer og kompetanse i forhold til helserelevante utrykninger). Konsekvenser av svikt innenfor brann og redning kan være stor i forhold til at liv og verdier ikke blir tilstrekkelig sikret.

Klima og miljø vil kunne legge større press på tjenesten i tiden fremover. Et eksempel vil være økt fare for skogbranner i perioder med lang tørketid. Til grunn for brannvesenets forebyggende virksomhet og beredskap skal det foreligge analyser som sier noe om

kompetanse og bemanningssituasjonen. Brann- og redningstjenesten er et interkommunalt samarbeid der Røros er vertskommune. Selv om beredskapen i Røros er høy, vil avstander gjøre at responstiden kan bli høy. Området er på generelt grunnlag satt som moderat.

Næring, skogbruk og landbruk

Kommunen har ansvar etter lovverk som regulerer næringsvirksomhet, herunder jordbruk og skogbruk. Interessekonflikter mellom jordvern og utbygging og i den sammenheng også miljøhensyn er sannsynlig. Slik interessekonflikter må kommunen håndtere, og ulike utfall har ulike konsekvenser for videre utvikling. Klima- og miljøutfordringer og den risikoen det innebærer både for næringsvirksomhet og som en konsekvens av næringsvirksomhet er problemstillinger som kommunen blir stilt overfor. Kommunen har ansvar for saksbehandling på ulike områder og det kan skje saksbehandlingsfeil eller manglende oppfølging av saker, eksempelvis innenfor konsesjonsbehandling.

For Os kommunen vil det være en utfordringer knyttet til landbruk særlig med tanke på rekruttering, fornying av driftsapparat og jordgrunnlag. Landbruket vil også måtte tilpasses endringer som følge av klimaet. Kommunen har sammenlignet med nabokommunene hatt god forvaltningspraksis, men området er likevel på generelt grunnlag satt som moderat risiko.

7.EIERSTYRING

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
	Fjellregionen Interkommunale avfallsselskap AS (FIAS)
	TOS ASVO AS

Generell eierskapskontroll

Kommuneloven § 26-1 sier at kommunen minst en gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Det overordnede ansvaret for eierstyring ligger hos kommunestyret, og eierskapsmeldingen er det viktigste styringsverktøyet. Bestemmelsen stiller også krav til eierskapsmeldingens innhold.

Kommunen reviderte eierskapsmeldinga i 2023. Følgende av disse kan være relevant for gjennomgang ved revisjon:

Fjellregionen Interkommunale avfallsselskap AS (FIAS)

Selskapet håndterer husholdningsavfall på vegne av flere kommuner. Renovasjonsbransjen er i stadig utvikling og pålegges nye krav. Renovasjonsområdet er pålagt å drive til selvkost. Dette kan være utfordrende å skille ut hvis selskapet også har andre virksomhetsområder. FIAS AS har planer om bygging av ettersorteringsanlegg for restavfall. Selskapet ble revidert i 2018 og kan være aktuelt for en forvaltningsrevisjon i denne perioden. Ifølge proff.no har selskapet en svak likviditet og lønnsomhet, men tilfredsstillende soliditet. Nøkkeltall viser at selskapet har prestert bedre enn tidligere år.

TOS ASVO AS

Selskapet tilbyr varig tilrettelagt arbeid til personer som har utfordringer med å få arbeid på det ordinære arbeidsmarkedet, og da tilpasse arbeidsoppgavene til den enkeltes yteevne. Tolga og Os har en 50 prosent eierandel hver av selskapet. Tjenesten leverer en viktig tjeneste til målgruppen og er avhengig av et godt samarbeid med blant annet kommunehelsetjenesten, NAV lokalt og voksenopplæringen. Selskapet skal blant annet levere på egne målsettinger, sørge for brukermedvirkning og at deltagerne sine kvalifiseringsplaner innfris. Ifølge proff.no har selskapet en meget god likviditet og soliditet, men en svak lønnsomhet. Nøkkeltall viser at selskapet har presentert dårligere enn tidligere år.

Plan for eierskapskontroll – Gjennomgang av risiko- og vesentlighetsvurderingen

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Os kommune

Møtedato

06.05.2024

Saknr

16/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen**Arkivkode** FE-037, TI-&30**Arkivsaknr** 24/33 - 3

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget ber sekretariatet legge fram et utkast til plan for eierskapskontroll til neste møte, basert på revisors risiko- og vesentlighetsvurdering og de innspill som er kommet frem i møtet.
2. Kontrollutvalget vil prioritere følgende selskap:
 -

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for eierskapskontroll i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunes eierinteresser i kommunens selskaper.

Vi viser til kontrollutvalgets sak 02/24, der kontrollutvalget gjorde slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalget slutter seg til skissert opplegg for planarbeidet beskrevet i saksfremlegget.*
2. *Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide en helhetlig risikovurdering for eierskapskontroll til første møte i 2024. Dokumentet utarbeides og ses i sammenheng med ressursbruk til helhetlig risikovurdering for forvaltningsrevisjon og oversendes sekretariatet innen 01. mars 2024.*

Risiko- og vesentlighetsvurderingene er nå mottatt fra revisor, og er et samledokument som dekker risikoområder for både forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Se vedlegg i sak 15/124 om plan for forvaltningsrevisjon.

Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll. I tillegg til revisor sine vurderinger er sentrale aktører i kommunen invitert til å gi ytterligere innspill til risikoområder jf. foregående sak, for med det å ha et bredere grunnlag til utarbeidelse av planen.

Plan for møtedagen 06.05.2024:

14:00-14:45 Administrasjonen

14:45-15:30 Politisk ledelse

15.30-16.00 Hovedtillitsvalgte og hovedverneombud

16:00- 16:30 Rådene + Oppsummering kontrollutvalget

16.30-17.00 Ordinær saksbehandling i henhold til sakliste

Etter at kontrollutvalget har fått innspillene skal utvalget komme fram til hvor det ønsker å gjennomføre eierskapskontroll.

Vurdering:

Kontrollutvalget må vurdere de innkomne innspillenes risiko, og hvordan disse skal vektas i forhold til revisors risiko og vesentlighetsvurdering. På bakgrunn av dette må kontrollutvalget prioritere hvilke selskap de ønsker prioritert i planen. Det er lagt opp til at planen skal vedtas av kontrollutvalget i neste møte.

Opplæring av kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Os kommune

Møtedato

06.05.2024

Saknr

17/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/286 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Vedlegg

Reglene om inhabilitet i forvaltningsloven gjelder fullt ut

Om kommuneøkonomien i Norge

Kommunenes utgifter til pleie- og omsorgstjenester har økt kraftig

Ny opplæringslov - Informasjon og veiledning

Kommuner må ikke skape trøbbel for egne selskaper

Ny lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet

Utenforskap og mangel på arbeidskraft er hovedutfordringer for kommunene de neste årene

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende dokumenter som del av sin opplæring:

- Program FKTs fagkonferanse 4.-5.juni til orientering. Påmeldingsfrist 29. april.
- Reglene om inhabilitet i forvaltningsloven
- Om kommuneøkonomien i Norge
- Kommunens utgifter til pleie- og omsorgstjenester har økt kraftig
- Ny opplæringslov - informasjon og veiledning
- Kommuner må ikke skape trøbbel for egne selskaper
- Ny lov om kommunens ansvar på det boligsosiale feltet
- Utenforskap og mangel på arbeidskraft er hovedutfordringen for kommunene de neste årene

Reglene om inhabilitet i forvaltningsloven gjelder fullt ut

Kommunal Rapport 04.03.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Er jobben med å ivareta barn og unges interesser et offentlig tillitsverv eller bare «en jobb»?

SPØRSMÅL: Kommunestyret fattet vedtak om å videreføre ordningen med at kommunestyret utpeker etatssjef eller annen tjenestemann som skal ivareta barn og unges interesser når et fast utvalg utarbeider og behandler forslag til planer. Det ble deretter fremmet forslag på to tilsatte i kommunen som representant og vararepresentant for barn og unge når fast utvalg utarbeider og behandler forslag til planer etter plan- og bygningsloven.

Da det skulle voteres over dette, ble det reist spørsmål om inhabilitet for ett av kommunestyremedlemmene. Flertallet mente imidlertid at dette var et valg til et offentlig tillitsverv, og at den særlige bestemmelsen i [kommunelovens § 11–10](#) fjerde avsnitt om unntak fra inhabilitetsreglene ved slike valg gjaldt.

Mindretallet mente at slik utpeking/oppnevning av barn og unges representanter i folkevalgt organ, ikke var et valg etter kommuneloven, og at forvaltningslovens habilitetsbestemmelser måtte følges.

Hva er det riktige her?

SVAR: Dette er komplisert, og svaret ikke helt opplagt.

Reglene om inhabilitet i forvaltningsloven kapittel II gjelder etter [kommuneloven § 11–10](#) første avsnitt som alminnelig regel også ved behandlingen av saker i kommunale folkevalgte organer. Disse inhabilitetsreglene gjelder etter innledningsordene i [forvaltningslovens § 6](#) når det treffes «en avgjørelse [...] i en forvaltningssak». Utpeking av leder eller medlem av et kollegialt organ er en slik avgjørelse, slik vi for ikke lenge siden så i forbindelse med sakene om statsråders medvirkning ved utnevning av utvalgs- og styreledere. Utgangspunkt og hovedregel er altså at her gjelder forvaltningslovens regler om inhabilitet.

I siste avsnitt i [kommuneloven § 11–10](#) har vi imidlertid den unntaksregelen som det her vises til: «En folkevalgt er ikke inhabil når det skal velges personer til offentlige tillitsverv». Spørsmålet blir da om den oppnevningen eller utpekingen det her er tale om, er et valg til «offentlige tillitsverv», slik at denne unntaksregelen gjelder her, eller om de generelle bestemmelsene i forvaltningsloven om inhabilitet må følges også ved dette valget eller oppnevningen.

Utgangspunktet for oppnevningen det er tale om, er bestemmelsen i [plan- og bygningsloven § 3–3](#) tredje avsnitt om at «Kommunestyret skal sørge for å etablere en særskilt ordning for å ivareta barn og unges interesser i planleggingen». Det fremgår etter forarbeidene (Ot.prp. nr. 32, merknad til bestemmelsen) at dette tar sikte på et å legge til rette for å supplere saksutredningen fra kommunedirektøren når en sak eventuelt legges fram til behandling i et folkevalgt organ;

«Det er i stedet for kravet om at en tjenestemann i administrasjonen skal ivareta en slik funksjon tatt inn et pålegg om at kommunen etablerer en særskilt ordning som ivaretar det samme formålet».

Det som skjer her, er at kommunestyret etablerer et eget verv for en enkeltperson som skal påse at det blir tatt hensyn til interessene til barn og unge. Oppnevning til dette kan – sies

det i veiledningen fra departementet (Barn og unge i byggesak, pkt. 5.1) – skje ved vedtak kommunestyret selv, eller ved at dette er delegert til administrasjonen:

«I mange kommuner blir vedkommende som skal inneha funksjonen formelt valgt av kommunestyret, og ofte gjelder utpekingen hele valgperioden. I noen kommuner er utpekingen delegert til administrativt nivå, til eksempelvis virksomhetsleder/etatsleder for skole og oppvekst eller kultur og fritid.»

Uavhengig av hvordan slik representant utpekes, vil hen imidlertid ta del i administrasjonens saksforberedelse:

«Den som innehar funksjonen, skal på et tidlig tidspunkt gis innsikt og rett til å uttale seg i de deler av saksbehandlingen og planleggingen som berører barn og ungdom.»

Det må forstås som at denne oppgaven uansett er å anse som en «jobb», og altså ikke et verv som folkevalgt. Det er tale om en særlig form for supplering av saksutredningen fra administrasjonen, ved en uavhengig talsperson for barn og ungdoms interesser i slike saker.

Den som er oppnevnt i denne funksjonen, er ikke en «folkevalgt» slik dette er definert i [kommuneloven § 5–1](#) fjerde avsnitt. Hen er ikke «valgt inn i et folkevalgt organ» slik bokstav b i dette avsnittet krever. Hen kan heller ikke instrueres verken av kommunestyret, utvalget eller kommunedirektøren når det gjelder utføringen av dette vervet. Om forholdet til den siste sies det i veiledningen:

«Det vil derfor ikke være innenfor styringsretten å instruere vedkommende til ikke å ivareta barn og unges interesser.»

Men kommunedirektøren har et tilsynsansvar med hvordan oppgave utføres:

«På den andre siden kan instruksjonsretten benyttes til å sikre at vedkommende faktisk gjør jobben med å ivareta disse interessene på en god måte.»

Kommunestyrets utpeking av person med slikt ansvar for å ivareta barns- og unges interesser i plansaker i et slikt utvalg, kan ikke ses som et valg av folkevalgt etter reglene i kommuneloven. Den vil da heller ikke gå inn under regelen § 11–10 siste avsnitt om inhabilitet ved valg «til offentlige tillitsverv». Det som gjøres ved en slik særskilt oppnevning, må altså ses som et vedtak om styrking av *grunnlaget for saksbehandlingen* i utvalget ved å trekke inn en person med særlig kompetanse og erfaring på området som kan supplere administrasjonens *saksrepresentasjon*.

Slik jeg ser det, er det her tale en individuell oppnevning til et særlig administrativt verv, og ikke valg som folkevalgt. Det betyr at reglene om inhabilitet i forvaltningsloven gjelder fullt ut ved slik utpeking av noen med et slikt særlig ansvar.

Men her er vi åpenbart inne på et område der departementet bør være tydeligere i veiledningen sin.

Om kommuneøkonomien

Kommunal Rapport mars 2024

Nesten halvparten av kommunene har negativt driftsresultat

Kommuneøkonomien har svekket seg det siste året. I alt 157 av 356 kommuner leverte negativt driftsresultat i fjor.

Les artikkelen [her](#)

Mer enn 20 kommuner har negativ drift og høyere gjeld enn inntekter

Den renteesponerte gjelden til norske kommuner er økende. Flere kommuner opplever nå negativ drift, svekket egenkapital og høye renteutgifter.

Les artikkelen [her](#)

Flere kommuner tærer på sparepengene

232 av 356 kommuner har i løpet av 2023 måttet forsyne seg av disposisjonsfondet, viser de foreløpige Kostra-tallene.

Les artikkelen [her](#)

Kommunenes utgifter til pleie- og omsorgstjenester har økt kraftig

Det er spesielt sterk vekst i tjenester til hjemmeboende, samt i aldersgruppene under 80 år, der både antall brukere og timer per bruker øker jevnt. Den kraftige veksten i utgifter til omsorgstjenester fra perioden 2015-2020, har fortsatt i 2021 og 2022.

Tallene finner vi i rapporten «Brukerne blir yngre, psykiske lidelser øker: Dypdykk i pleie- og omsorgstjenestene 2017-2021»

Rapporten er utarbeidet av forskerne Terje P. Hagen, Morten Aarflot og Trond Tjerbo ved Universitetet i Oslo, på vegne av KS Forskning. Rapporten ser på flere forhold knyttet til den sterke veksten i pleie- og omsorgsutgifter de siste årene.

Les hele rapporten [her](#)

Les artikkel i Kommunal Rapport [her](#)

Ny opplæringslov - Informasjon og veiledning

Statsforvalteren 20.02.2024

Stortinget har vedtatt ny opplæringslov som etter planen skal tre i kraft 1. august 2024. Ny forskrift til loven har vært på høring og vil tre i kraft fra samme tidspunkt. Det er også vedtatt flere endringer i privatskoleloven. Følg med på informasjon om den nye loven på nettsidene til Utdanningsdirektoratet og Statsforvalteren.

Nytt regelverk fra 1. august 2024

Frem til den nye loven trer i kraft gjelder dagens opplæringslov av 1998.

Kunnskapsdepartementet har gitt Utdanningsdirektoratet i oppdrag å utarbeide forskrift til ny opplæringslov og ny forskrift til privatskoleloven. Høringsfristen er løpt ut og direktoratet jobber nå med å sammenstille høringssvar og oversende reviderte forslag til Kunnskapsdepartementet.

Les mer om de viktigste endringene i ny opplæringslov [her](#)

Informasjon og veiledning om nytt regelverk

Utdanningsdirektoratet legger fortløpende ut artikler om ny opplæringslov på sin temaside om ny opplæringslov, les [her](#)

Forberedelser hos skoleeiere

Mye må være klart før nytt regelverk trer i kraft. Les mer om hva kommuner og fylkeskommuner må forberede [her](#)

Kommuner må ikke skape trøbbel for egne selskaper

Samfunnsbedriftene 26.03.2024, Agnete B. Sommerset, juridisk direktør

Trange kommunebudsjetter er ikke et argument for å forsømme sine forpliktelser til egne selskaper. Kommunene må være forutsigbare og gode eiere.

Tenk deg en kommune som inngår en avtale med et privat selskap om rengjøring. Pris og tjenester er avtalt, kontrakt undertegnet, og alle er fornøyde. Men så sier kommunen at de ikke lenger vil stå inne for avtalen, og at de bare vil betale halvparten av kostnadene på grunn av stramme budsjetter. Det hadde selvsagt vært uakseptabelt, ulovlig og utenkelig.

Løper fra ansvar

Når det kommer til selskaper som kommunen selv eier, er det likevel noen som tror at man kan løpe fra ansvar, kontrakter og vedtatte budsjetter når man oppdager røde tall i eget budsjett.

- Et interkommunalt selskap (IKS) med 37 eiere fikk vedtatt sitt budsjett i april 2023. Nå vil det nye kommunestyret i to av eierkommunene redusere sitt tilskudd til selskapet.
- Et annet IKS trenger å endre selskapsavtalen etter endringer i IKS-loven og uttreden av enkelteiere. En av kommunene nekter å vedta endringene fordi kommunen vil «vente og se» hvordan det går med selskapet.
- Et tredje IKS opplever at én av deltakerkommunene ikke vil betale det som det vedtatte budsjett innebærer, og ønsker heller færre tjenester fra selskapet.

Kommuner som velger å organisere tjenester i selskaper, forplikter seg også til å følge rettslige rammer for selskapene. Her er det ingen «bør» eller «kan», her **må** man følge styringslinjer og myndighet som er regulert gjennom kommuneloven og selskapslover.

Som alle andre selskaper, trenger også kommunalt eide bedrifter forutsigbare rammer. Kortsiktig budsjettgevinst for enkeltkommuner er et veldig dårlig argument for å utarme egne selskaper. Det blir en umulig driftssituasjon for selskapene hvis vedtatte budsjetter blir reversert av noen eierkommuner – i opposisjon til egne eierrepresentanter.

Eierstyring er ikke spesielt vanskelig, men krever opplæring. Med mange nye representanter i kommunestyresalene, er det spesielt viktig at kommunene nå setter av tid til dette. Hvis eierne drar selskapet i samme retning, vil det resultere i bedre demokratisk kontroll, forutsigbar drift, effektive tjenester, og dermed bedre mulighet for å oppnå målet med opprettelse av selskapet.

Lag eierstrategier!

Den siste valgperioden var første gang kommunene ble pålagt å lage en eierskapsmelding. Det har gitt god oversikt over hvilke selskaper kommunene har interesser i, og som de må følge opp.

Neste steg må være bedre kunnskap om eierstyring. Her kan utarbeiding av eierstrategier være en god start. Da vil eierne delta mer aktivt i utvikling av egne selskaper, forstå hvilke rettslige forpliktelser eierskap innebærer, og få mulighet til å hente ut de gevinstene som ligger i å etablere selskapene.

Gjennom en eierstrategi vil man oppdage at god eierstyring, rutiner for politisk forankring og løpende dialog med selskapene er nøkkelen til best mulig resultat. Hvis kommuner er uenige i sitt eget selskaps beslutninger, må de se på egen eierstyring og gå via formelle kanaler, slik det fungerer for alle andre selskaper i Norge.

Da kan de ikke stille selskapene sjakk matt ved ikke å følge opp vedtatte budsjetter eller nekte å vedta endringer i selskapsavtaler som deres egen representant har stemt for. Da dømmer man sine egne selskaper til å mislykkes, og det var neppe intensjonen ved opprettelsen av dem.

Ny lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet

Statsforvalteren i Trøndelag, 02.04.2024

Planlegging for et trygt hjem for alle. Ny lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet, kalt boligsosial lov, ble vedtatt av Stortinget 20. desember 2022. Loven gjelder fra 1. juli 2023. Den gir innbyggere som er vanskeligstilte på boligmarkedet rett til å få vedtak om bistand ut fra sitt behov.

Loven stiller krav til ledere og beslutningstakerne i kommunene. Loven tydeliggjør ansvaret kommunene har til å planlegge og ha oversikt over boliger i kommunen.

Loven pålegger også kommunen å fastsette overordnede mål og strategier for det boligsosiale arbeidet i kommuneplanen. Ved å innlemme boligsosiale hensyn i samfunns- og arealplanleggingen, kan kommunene bidra til gode botilbud for vanskeligstilte og til at flere kan eie egen bolig.

Det er den enkelte kommune som må organisere arbeidet med å oppfylle loven. Det er ingen enkelt etat i kommunen som alene kan gjøre det, og loven legger opp til at flere fagfelt må samarbeid for å gi innbyggere som har behov for det den nødvendige bistanden.

[Lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet \[boligsosialloven\]](#)

[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027](#)

[Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken \(2021-2024\)](#)

[Boligsosialt arbeid](#)

Utenforskap og mangel på arbeidskraft er hovedutfordringer for kommunene de neste årene

Samfunnsbedriftene 27.03.2024, styreleder Gunn Marit Helgesen i KS og styreleder Pål Smits i Samfunnsbedriftene

Tett samarbeid med arbeidsinkluderingsbedriftene bidrar til løsning på begge utfordringene samtidig.

Inkludering i arbeidslivet er en nøkkelutfordring for kommunene. Det er et paradoks at kommunene opplever økende utenforskap i arbeidslivet og mangel på arbeidskraft samtidig. En enda mer aktiv kommunal bruk av egne arbeidsinkluderingsbedrifter vil bidra positivt til å redusere begge utfordringene. Hvis flere hender kommer i arbeid, vil det også gi en betydelig avlastning for kommuneøkonomien.

Norge har 320 arbeidsinkluderingsbedrifter fordelt på 95 prosent av kommunene. Felles for dem alle er at de hjelper folk å komme i aktivitet eller arbeid, enten det er uføretrygdede, personer på arbeidsavklaringspenger og sosial stønad, innvandrere, ungdom i utenforskap, sykemeldte, folk med rusutfordringer, eller andre grupper som står utenfor arbeidslivet.

Gjennom sitt virke i de fleste av landets kommuner, har arbeidsinkluderingsbedriftene en unik forståelse av lokale forhold og behov. De kjenner til kommunens utfordringer, det lokale næringslivet og arbeidsmarkedet. Dermed kan de tilpasse tiltak og løsninger som passer for den enkelte kommune. I tillegg er bedriftene fleksible og har god tilpasningsevne. De kan utvikle skreddersydde programmer og tiltak for å inkludere personer som står utenfor arbeidslivet. Dette gir kommunene fleksibilitet i møtet med lokale utfordringer.

Et tettere partnerskap mellom kommuner og arbeidsinkluderingsbedrifter har en rekke fordeler:

- **Økt tilgang til arbeidskraft.** Arbeidsinkluderingsbedrifter kan bidra til å rekruttere og inkludere personer som ellers ville stått utenfor arbeidslivet. Dette gir kommunene tilgang til en bredere arbeidsstyrke og reduserer mangel på arbeidskraft.
- **Et mer inkluderende samfunn.** Kommunene og kommunale bedrifter har en sterk forpliktelse til å inkludere personer med nedsatt funksjonsevne, langtidsledige og andre sårbare grupper. Dette bidrar til et mer inkluderende samfunn der alle får muligheten til å delta. Vi skal heller ikke undervurdere hvilken enorm effekt inkluderingen har for den enkeltes selvbilde og egenverdi.
- **Flere statlige arbeidsmarkedstiltak.** Gjennom et samarbeid kan kommunene trekke veksler på arbeidsinkluderingsbedriftenes kompetanse om effektiv bruk av de statlige arbeidsmarkedstiltakene. Det gir flere i varig tilrettelagt arbeid, flere ansettelser med lønnstilskudd og tiltaksplasser i arbeidsforberedende trening.
- **Bidrag til kommuneøkonomien.** Flere statlige arbeidsmarkedstiltaksplasser og prosjektmidler lokalt vil virke direkte på både utenforskap og mangel på arbeidskraft. I tillegg til å sikre nok hender til å gjøre alle oppgavene kommunen skal utføre, avlaster det kommuneøkonomien og gir rom for å investere i andre viktige områder.

Et tett samarbeid mellom kommuner og arbeidsinkluderingsbedrifter kan gjøre inkluderingsarbeidet mer effektivt og profesjonelt i hver enkelt kommune. Det vil være en kraftig ressurs for å bidra til å løse utfordringene knyttet til utenforskap og arbeidskraftmangel. Og ikke minst bygger det opp om den type bærekraftige lokalsamfunn vi ønsker å ha i Norge – hvor alle får bidra gjennom deltakelse i et inkluderende arbeidsliv.

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Os kommune

Møtedato

06.05.2024

Saknr

18/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/286 - 3

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte. Da kan forslag om å sette opp saken fremmes i denne sak. Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet.

Forhåndsinnmeldte saker til møtet 06.05.2024:

Virksomhetsbesøk

Kontrollutvalget bes diskutere om og hvor det kan være ønskelig å arrangere virksomhetsbesøk i løpet av året.

Godkjenning av protokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Os kommune

Møtedato

06.05.2024

Saknr

19/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/286 - 4

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 06.05.2024, godkjennes.

Saksopplysninger

Protokollen fra dagens møte vil bli vist på storskjerm og opplest for godkjenning i møtet.